

Euroopa Liidu Teataja

L 79

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

53. aastakäik

25. märts 2010

Sisukord

II Muud kui seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Komisjoni määrus (EL) nr 248/2010, 24. märts 2010, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1484/95, millega sätestatakse täiendavate imporditollimaksude süsteemi üksikasjalikud rakenduseeskirjad ja määratakse kindlaks kodulinnuliha- ja munasektori ning ovoalbumiini kohta täiendavad imporditollimaksud, ning määrust (EÜ) nr 504/2007, milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad täiendava imporditollimaksu korra kohaldamiseks piima- ja piimatootesektoris 1
- ★ Komisjoni määrus (EL) nr 249/2010, 24. märts 2010, millega registreeritakse kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registris nimetus [„Chorizo Riojano” (KGT)] 3
- ★ Komisjoni määrus (EL) nr 250/2010, 24. märts 2010, millega registreeritakse kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registris nimetus [„Farine de Petit Épeautre de Haute Provence” (KGT)] 5
- ★ Komisjoni määrus (EL) nr 251/2010, 24. märts 2010, millega registreeritakse kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registris nimetus [„Yorkshire Forced Rhubarb” (KPN)] 7
- Komisjoni määrus (EL) nr 252/2010, 24. märts 2010, millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril 9

Hind: 4 EUR

(Jätkub pöördel)

ET

Aktid, mille pealkiri on trükitud harilikus trükikirjas, käsitlevad põllumajandusküsimuste igapäevast korraldust ning nende kehtivusaeg on üldjuhul piiratud.

Kõigi ülejäänud aktide pealkirjad on trükitud poolpaksus kirjas ja nende ette on märgitud tärn.

Komisjoni määrus (EL) nr 253/2010, 24. märts 2010, millega muudetakse teatavate suhkru-sektori toodete suhtes 2009/10. turustusaastaks määrusega (EÜ) nr 877/2009 kehtestatud tüüpilisi hindu ja täiendavaid impordimakse	11

OTSUSED

2010/178/EL:

★ Komisjoni otsus, 15. detsember 2009, riigiabi kohta, mida Saksamaa on andnud seoses Baieri veterinaarteenistuse teatava tegevusega (C 24/06 (ex NN 75/2000)) (teatavaks tehtud numbri K(2009) 9954 all)	13

IV EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud õigusaktid

★ EFTA järelevalveameti otsus, nr 329/08/COL, 28. mai 2008, ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. antud abi kohta (Island)	25
★ EFTA järelevalveameti otsus nr 405/08/COL, 27. juuni 2008, ametliku uurimismenetluse lõpetamise kohta Islandi eluasemerahastamisfondi suhtes (Island)	40

Parandused

★ Komisjoni 4. veebruari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 107/2009 (millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/32/EÜ seoses lihtsate digimuundurite ökodisaini nõuetega) parandused (ELT L 36, 5.2.2009)	58

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 248/2010,

24. märts 2010,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1484/95, millega sätestatakse täiendavate imporditollimaksude süsteemi üksikasjalikud rakenduseeskirjad ja määratakse kindlaks kodulinnuliha- ja munasektori ning ovoalbumiini kohta täiendavad imporditollimaksud, ning määrust (EÜ) nr 504/2007, milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad täiendava imporditollimaksu korra kohaldamiseks piima- ja piimatootesektoris

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus), ⁽¹⁾ eriti selle artikli 143 punkti b koostoimes artikliga 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 2009. aasta määrust (EÜ) nr 614/2009 ovoalbumiini ja laktalbumiini ühise kaubandussüsteemi kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 3 lõiget 4,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni määruse (EÜ) nr 1484/95 ⁽³⁾ artikli 3 lõikega 3 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 504/2007 ⁽⁴⁾ artikli 4 lõikega 3 on ette nähtud, et kui saadetise CIF-impordihind on kõrgem kui kohaldatav tüüpiline hind, peab importija esitama komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93 (millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik) ⁽⁵⁾ artikli 248 lõikes 1 osutatud tagatise, mis võrdub selle täiendava tollimaksu summaga, mis tal tulnuks maksta juhul, kui täiendav tollimaks oleks kindlaks määratud kõnealuse toote suhtes kohaldatava tüüpilise hinna alusel.
- (2) Samas sätestatakse sarnasel juhul komisjoni 30. juuni 2006. aasta määruse (EÜ) nr 951/2006 (millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 318/2006 üksikasjalikud rakenduseeskirjad kolmandate riikidega kauplemise suhtes suhkrosektoris) ⁽⁶⁾ artikli 38 lõikes 3, et importija

peab esitama määruse (EMÜ) nr 2454/93 artikli 248 lõikes 1 osutatud tagatise, mis on võrdne kõnealuse toote suhtes kohaldatava tüüpilise hinna põhjal arvatatud täiendava imporditollimaksu hinna ja kõnesoleva saadetise CIF-impordihinna põhjal arvatatud täiendava imporditollimaksu vahega.

- (3) Eri sektorites kohaldatavate arvutusmeetodite ühtlustamiseks on asjakohane viia määruse (EÜ) nr 1484/95 artikli 3 lõikes 3 ja määruse (EÜ) nr 504/2007 artikli 4 lõikes 3 sätestatud meetod vastavusse määruse (EÜ) nr 951/2006 artikli 38 lõikes 3 sätestatud meetodiga.
- (4) Määruse (EÜ) nr 1484/95 artikli 3 lõikes 4 ja määruse (EÜ) nr 504/2007 artikli 4 lõikes 4 on määratud kindlaks tähtpäev, milleks importija peab tõendama, et saadeti on müüdüd vastavalt tingimustele, mis kinnitavad CIF-impordihinna õigsust. On ilmnenu, et tegelikult on erinevused impordimenetluse ja kõnealuse süsteemi alusel kaupade müügi vahel muutunud oluliselt suuremaks. Kui varem tegeles kolmandast riigist ostmise, ringlusse laskmise ja müügiga ühenduses üldiselt üks ettevõtja, siis nüüd on eri tegevustega seotud eri ettevõtjad, ning see muudab tähtaegade järgimise sageli võimatuks. Seetõttu on asjakohane kõnealuseid tähtaegu pikendada.
- (5) Määrusi (EÜ) nr 1484/95 ja (EÜ) nr 504/2007 tuleks seetõttu vastavalt muuta.

⁽¹⁾ ELT L 299, 16.11.2007, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 181, 14.7.2009, lk 8.

⁽³⁾ EÜT L 145, 29.6.1995, lk 47.

⁽⁴⁾ ELT L 119, 9.5.2007, lk 7.

⁽⁵⁾ EÜT L 253, 11.10.1993, lk 1.

⁽⁶⁾ ELT L 178, 1.7.2006, lk 24.

(6) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 1484/95 artikli 3 lõiked 3 ja 4 asendatakse järgmisega:

„3. Lõikes 2 osutatud juhul peab importija esitama määruse (EMÜ) nr 2454/93 artikli 248 lõikes 1 osutatud tagatise, mis on võrdne kõnealuse toote suhtes kohaldatava tüüpilise hinna põhjal arvutatud täiendava imporditollimaksu hinna ja kõnesoleva saadetise CIF-impordihinna põhjal arvutatud täiendava imporditollimaksu vahega.

4. Importijal on võimalik kahe kuu jooksul alates asjaomaste toodete müügist, kuid mitte rohkem kui üheksa kuud alates vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni vastuvõtmise kuupäevast, tõendada, et saadeti on müüdnud vastavalt tingimustele, mis kinnitavad lõikes 2 osutatud hindade õigsust. Kui ükskõik kummast tähtajast kinni ei peeta, siis tagatist ei tagastata. Pädev asutus võib üheksa kuu pikkust tähtaega importija nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral pikendada kuni kolme kuu võrra.

Esitatud tagatis tagastatakse selles ulatuses, mille kohta esitatakse tolli rahuldavad tõendid realiseerimistingimuste täitmise kohta. Vastasel korral jäetakse tagatis täiendavate tollimaksude katteks.”

Artikkel 2

Määruse (EÜ) nr 504/2007 artikli 4 lõiked 3 ja 4 asendatakse järgmisega:

„3. Lõikes 2 osutatud juhul peab importija esitama komisjoni määruse (EMÜ) nr 2454/93 (*) artikli 248 lõikes 1 osutatud tagatise, mis on võrdne kõnealuse toote suhtes kohaldatava tüüpilise hinna põhjal arvutatud täiendava imporditollimaksu hinna ja kõnesoleva saadetise CIF-impordihinna põhjal arvutatud täiendava imporditollimaksu vahega.

4. Importijal on aega kaks kuud alates asjaomaste toodete müügist, kuid mitte rohkem kui üheksa kuud alates vabasse ringlusse lubamise deklaratsiooni vastuvõtmise kuupäevast, et tõendada, et saadeti on müüdnud vastavalt tingimustele, mis kinnitavad lõikes 2 osutatud hindade õigsust. Kui ükskõik kummast tähtajast kinni ei peeta, siis tagatist ei tagastata. Pädev asutus võib üheksa kuu pikkust tähtaega importija nõuetekohaselt põhjendatud taotluse korral siiski pikendada kuni kolme kuu võrra.

Esitatud tagatis tagastatakse selles ulatuses, mille kohta esitatakse tolli rahuldavad tõendid realiseerimistingimuste täitmise kohta. Vastasel korral jäetakse tagatis täiendavate tollimaksude katteks.

(*) EÜT L 253, 11.10.1993, lk 1.”

Artikkel 3

Käesolev määrus jõustub seitsmendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. maist 2010.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 24. märts 2010

Komisjoni nimel
president
José Manuel BARROSO

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 249/2010,**24. märts 2010,****millega registreeritakse kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registris nimetus
[„Chorizo Riojano” (KGT)]**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määrust (EÜ) nr 510/2006 põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 7 lõike 4 esimest lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt määruse (EÜ) nr 510/2006 artikli 6 lõike 2 esimesele lõigule avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* Hispaania taotlus registreerida nimetus „Chorizo Riojano” ⁽²⁾.

- (2) Kuna komisjon ei ole saanud ühtegi määruse (EÜ) nr 510/2006 artikli 7 kohast vastuväidet, tuleks kõnealune nimetus registreerida,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesoleva määruse lisas esitatud nimetus registreeritakse.

*Artikkel 2*Käesolev määrus jõustub kahekümnenadal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 24. märts 2010

*Komisjoni nimel**president*

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ ELT L 93, 31.3.2006, lk 12.

⁽²⁾ ELT C 186, 8.8.2009, lk 14.

LISA

Asutamislepingu I lisas loetletud nimetoiduks ettenähtud põllumajandustooted:

Klass 1.2. Lihatooted (kuumtöödeldud, soolatud, suitsutatud jne)

HISPAANIA

Chorizo Riojano (KGT)

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 250/2010,**24. märts 2010,****millega registreeritakse kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registris nimetus
[„Farine de Petit Épeautre de Haute Provence” (KGT)]**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määrust (EÜ) nr 510/2006 põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 7 lõike 4 esimest lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Kooskõlas määruse (EÜ) nr 510/2006 artikli 6 lõike 2 esimese lõiguga ja vastavalt artikli 17 lõikele 2 avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* Prantsusmaa taotlus registreerida nimetus „Farine de Petit Épeautre de Haute Provence” ⁽²⁾.

- (2) Kuna komisjon ei ole saanud ühtegi määruse (EÜ) nr 510/2006 artikli 7 kohast vastuväidet, tuleks kõnealune nimetus registreerida,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesoleva määruse lisas esitatud nimetus registreeritakse.

*Artikkel 2*Käesolev määrus jõustub kahekümnenandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 24. märts 2010

*Komisjoni nimel**president*

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ ELT L 93, 31.3.2006, lk 12.

⁽²⁾ ELT C 185, 7.8.2009, lk 17.

LISA

Asutamislepingu I lisas loetletud nimetoiduks ette nähtud põllumajandustooted

Klass 1.6. Töötlemata või töödeldud puuvili, köögivili ja teravili

PRANTSUSMAA

Farine de Petit Épeautre de Haute Provence (KGT)

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 251/2010,**24. märts 2010,****millega registreeritakse kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registris nimetus
[„Yorkshire Forced Rhubarb” (KPN)]**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määrust (EÜ) nr 510/2006 põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 7 lõike 4 esimest lõiku,

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt määruse (EÜ) nr 510/2006 artikli 6 lõike 2 esimesele lõigule on *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud Ühendkuningriigi taotlus registreerida nimetus „Yorkshire Forced Rhubarb” ⁽²⁾.

- (2) Kuna komisjon ei ole saanud ühtegi määruse (EÜ) nr 510/2006 artikli 7 kohast vastuväidet, tuleks kõnealune nimetus registreerida,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesoleva määruse lisas esitatud nimetus registreeritakse.

*Artikkel 2*Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 24. märts 2010

*Komisjoni nimel**president*

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ ELT L 93, 31.3.2006, lk 12.

⁽²⁾ ELT C 189, 12.8.2009, lk 29.

LISA

Asutamislepingu I lisas loetletud nimetoiduks ettenähtud põllumajandustooted:

Rühm 1.6. Puuviljad, köögiviljad ja teraviljad töötlemata ja töödeldud kujul

ÜHENDKUNINGRIIK

Yorkshire Forced Rhubarb (KPN)

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 252/2010,**24. märts 2010,****millega kehtestatakse kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) ⁽¹⁾,võttes arvesse komisjoni 21. detsembri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1580/2007, millega kehtestatakse nõukogu määruste (EÜ) nr 2200/96, (EÜ) nr 2201/96 ja (EÜ) nr 1182/2007 rakenduseeskirjad puu- ja köögiviljasektoris, ⁽²⁾ eriti selle artikli 138 lõiget 1,

ning arvestades järgmist:

Määruses (EÜ) nr 1580/2007 on sätestatud vastavalt mitme-poolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voozu tulemustele kriteeriumid, mille alusel kehtestab komisjon kindlad impordiväärtused kolmandatest riikidest importimisel kõnealuse määruse XV lisa A osas osutatud toodete ja ajavahemike puhul,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Käesoleva määruse lisas määratakse kindlaks määruse (EÜ) nr 1580/2007 artikliga 138 ette nähtud kindlad impordiväärtused.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub 25. märtsil 2010.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 24. märts 2010

*Komisjoni nimel,
presidendi eest*

põllumajanduse ja maaelu arenduse peadirektor

Jean-Luc DEMARTY

⁽¹⁾ ELT L 299, 16.11.2007, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 350, 31.12.2007, lk 1.

LISA

Kindlad impordiväärtused, et määrata kindlaks teatava puu- ja köögivilja hind piiril

(EUR/100 kg)

CN-kood	Kolmanda riigi kood (¹)	Kindel impordiväärtus
0702 00 00	IL	74,8
	JO	59,4
	MA	95,7
	TN	128,2
	TR	97,7
	ZZ	91,2
0707 00 05	JO	68,6
	MA	74,6
	MK	124,9
	TR	123,4
	ZZ	97,9
0709 90 70	JO	97,9
	MA	147,9
	TR	103,1
	ZZ	116,3
0805 10 20	EG	40,2
	IL	59,5
	MA	43,6
	TN	55,8
	TR	62,6
	ZZ	52,3
0805 50 10	EG	66,4
	IL	91,6
	MA	49,1
	TR	63,1
	ZZ	67,6
0808 10 80	AR	89,0
	BR	89,0
	CA	99,1
	CL	85,2
	CN	74,1
	MK	24,7
	US	132,2
	UY	68,2
	ZA	107,6
	ZZ	85,5
0808 20 50	AR	79,6
	CL	69,2
	CN	94,1
	US	134,2
	UY	118,7
	ZA	94,0
	ZZ	98,3

(¹) Riikide nomenklatuur on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 1833/2006 (ELT L 354, 14.12.2006, lk 19). Kood „ZZ” tähistab „muud päritolu”.

KOMISJONI MÄÄRUS (EL) nr 253/2010,**24. märts 2010,****millega muudetakse teatavate suhkursektori toodete suhtes 2009/10. turustusaastaks määrusega (EÜ) nr 877/2009 kehtestatud tüüpilisi hindu ja täiendavaid impordimakse**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrust (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ühise turukorralduse ühtne määrus) ⁽¹⁾,

võttes arvesse komisjoni 30. juuni 2006. aasta määrust (EÜ) nr 951/2006, millega kehtestati nõukogu määruse (EÜ) nr 318/2006 üksikasjalikud rakenduseeskirjad kolmandate riikidega kauplemise suhtes suhkursektoris, ⁽²⁾ eriti selle artikli 36 lõike 2 teise lõigu teist lauset,

ning arvestades järgmist:

- (1) Valge suhkru, toorsuhkru ja teatavate siirupite tüüpilised hinnad ja täiendavad impordimaksud 2009/10. turustus-

aastaks on kehtestatud komisjoni määrusega (EÜ) nr 877/2009 ⁽³⁾. Neid hindu ja tollimakse on viimati muudetud komisjoni määrusega (EL) nr 236/2010 ⁽⁴⁾.

- (2) Praegu komisjoni käsutuses olevast teabest lähtuvalt tuleks eespool osutatud hindu ja makse muuta määruses (EÜ) nr 951/2006 sätestatud eeskirjade kohaselt,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EÜ) nr 951/2006 artiklis 36 osutatud toodetele määrusega (EÜ) nr 877/2009 kehtestatud tüüpilisi hindu ja täiendavaid impordimakse 2009/10. turustusaastaks muudetakse käesoleva määruse lisa kohaselt.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub 25. märtsil 2010.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 24. märts 2010

*Komisjoni nimel,
presidendi eest*

põllumajanduse ja maaelu arenduse peadirektor

Jean-Luc DEMARTY

⁽¹⁾ ELT L 299, 16.11.2007, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 178, 1.7.2006, lk 24.

⁽³⁾ ELT L 253, 25.9.2009, lk 3.

⁽⁴⁾ ELT L 72, 20.3.2010, lk 15.

LISA

Valge suhkru, toorsuhkru ja CN-koodi 1702 90 95 alla kuuluvate toodete muudetud tüüpilised hinnad ja täiendavad impordimaksud, mida kohaldatakse alates 25. märtsist 2010

(EUR)

CN-kood	Tüüpiline hind kõnealuse toote 100 kg netomassi kohta	Täiendav imporditollimaks kõnealuse toote 100 kg netomassi kohta
1701 11 10 ⁽¹⁾	33,42	1,26
1701 11 90 ⁽¹⁾	33,42	4,88
1701 12 10 ⁽¹⁾	33,42	1,13
1701 12 90 ⁽¹⁾	33,42	4,58
1701 91 00 ⁽²⁾	35,05	7,71
1701 99 10 ⁽²⁾	35,05	3,82
1701 99 90 ⁽²⁾	35,05	3,82
1702 90 95 ⁽³⁾	0,35	0,31

⁽¹⁾ Kindlaksmääratud hind määruse (EÜ) nr 1234/2007 IV lisa III punktis määratletud standardkvaliteedi puhul.

⁽²⁾ Kindlaksmääratud hind määruse (EÜ) nr 1234/2007 IV lisa II punktis määratletud standardkvaliteedi puhul.

⁽³⁾ Kindlaksmääratud hind 1 % saharoosisalduse puhul.

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS,

15. detsember 2009,

riigiabi kohta, mida Saksamaa on andnud seoses Baieri veterinaarteenistuse teatava tegevusega
(C 24/06 (ex NN 75/2000))

(teatavaks tehtud numbri K(2009) 9954 all)

(Ainult saksakeelne tekst on autentne)

(2010/178/EL)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles avaldama seisukohta vastavalt nimetatud artiklile ja võttes arvesse avaldatud seisukohti

ning arvestades järgmist:

I. MENETLUS

- (1) Komisjonile edastati 21. veebruari 2000. aasta kirjas kaebus Baieri veterinaarteenistuse (Tiergesundheitsdienst Bayern, TGD) võetud meetmete kohta. Kaebuse esitaja kirjutas sama kaebuse kohta veel täiendavaid kirju. Riigiabijuhtum registreeriti numbri NN 75/00 all.
- (2) Komisjon saatis Saksamaale mitmeid kõnealuse kaebusega seotud kirju. Nendele kirjadele vastas Saksamaa teavitavate kirjadega 4. juulil 2000, 22. detsembril 2000, 22. novembril 2002, 10. aprillil 2003, 1. detsembril 2003 ja 27. juunil 2005. Saksamaa esindajatega kohtuti 17. juulil 2003.
- (3) Meedet on kasutatud alates 1974. aastast. Järelepärimisest hoolimata ei olnud meetmest teatamist võimalik tõestada. Seetõttu kanti abi teatamata riigiabide nimekirja.
- (4) Komisjon teavitas 7. juuli 2006. aasta kirjas Saksamaad oma otsusest algatada seoses riigiabiga Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) ⁽¹⁾ artikli 108 lõike 2 kohane menetlus.

⁽¹⁾ 1. detsembril 2009 asendati EÜ asutamislepingu artiklid 87 ja 88 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklitega 107 ja 108. EÜ asutamislepingu artiklid 87 ja 88 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklid 107 ja 108 on põhiliselt identsed. Kui see on asjakohane, käsitatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 107 ja 108 käesoleva otsuse raames EÜ asutamislepingu artiklitenä 87 ja 88.

- (5) Otsus menetluse algatamise kohta avaldati Euroopa Liidu Teatajas ⁽²⁾. Komisjon kutsus asjaosalisi üles oma seisukohta avaldama.
- (6) Komisjon sai asjaosaliste seisukohad 30. oktoobri 2006, 2. novembri 2006 ja 7. novembri 2006 kirjadega.
- (7) Saksamaa avaldas arvamust 6. novembri 2006, 22. jaanuari 2007, 25. juuli 2008 ja 9. veebruari 2009 kirjadega.

II. KIRJELDUS

- (8) Meede võetakse Baieri põllumajanduse toetamise seaduse (*Gesetz zur Förderung der bayerischen Landwirtschaft, LwFöG*) artikli 14 lõike 1 kohaselt.
- (9) Meetme eesmärk on loomadest saadavate toiduainete hügieeni tagamine ja parandamine.
- (10) Meetme kohased abisaajad on põllumajandustootjad ja kalurid (edaspidi nimetatakse mõlemaid põllumajandustootjateks).
- (11) Meetme kohane abisaaja on ka Baieri veterinaarteenistus (TGD).
- (12) Meedet rahastatakse Baieri liidumaa ja Baieri loomahaiguste rahastu (Bayerische Tierseuchenkasse, BTKSK) vahenditest.
- (13) Põllumajandustootjate kasuks võetavaid meetmeid käsitatakse üldmeetmetena, kuid nendest meetmetest saavad kasu vaid Baieri liidumaal tegutsevad põllumajandustootjad. Saksamaa andmete kohaselt on lisaks sellele teemist eranditult ennetavate erimeetmetega, mida võetakse piima- ja lihatootmise, sea-, kodulinnu-, lamba- ning kalakasvatuse suhtes. Kariloomi kontrollitakse vastavalt kindlaksmääratud programmile, milles võetakse arvesse loomahaiguste erilisi ohte ning loomahaiguste ennetamise

⁽²⁾ ELT C 244, 11.10.2006, lk 15.

ja tõrje kriteeriume. Lisaks sellele teatas Saksamaa, et abi antakse vaid selliste ühistes huvides võetavate üldmeetmete puhul, mis ületavad üksikloomapidajaga seotud tavapärase õigusnormide nõuded (6. novembri 2006 kiri, lk 4).

- (14) Põllumajandusettevõtetes võetakse järgmist liiki meetmeid: pidev järelevalve testide ja/või profülaktiliste läbivaatuste, proovivõtu ja (labori-/seeria)uuringute abil, veterinaararsti nõustamine, profülaktika- ja/või tauditõrjeplaanide koostamine ning vaktsineerimisprogrammide väljatöötamine.
- (15) Saksamaa selgituste kohaselt moodustavad põhjenduses 14 osutatud tegevused põllumajandustootjate nõustamise aluse, mis on seotud asjakohaste ennetus- ja ravimeetmetega. Saksamaa andmete kohaselt ei käsitata kõnealuste üldmeetmete osana siiski praktiseerivate veterinaararstide pakutavaid tavapäraseid teenuseid (nt ravimine ravimitega või kaitsevaksineerimine).
- (16) Kõnealused üldmeetmed on põllumajandustootjatele tasuta. Neid meetmeid ei saa põllumajandustootjad ise nõuda; sellise ülesande saanud veterinaarteenistus võtab need meetmed omal algatusel.
- (17) Baieri liidumaa valitsus hüvitab veterinaarteenistuse meetmete võtmisega seotud kulud. Baieri põllumajanduse toetamise seaduse LwFöG artikli 14 lõike 1 teise lause kohaselt „antakse riigiabi 50 % vajalikest kulutustest”.
- (18) Veterinaarteenistuse tööjõu ja töövahenditega seotud kulutuste ülejäänud osa hüvitatakse muudest riiklikest vahenditest, nimelt Baieri loomahaiguste rahastust (vrd Riigiabi NN 23/07, N 426/03 ja N 81/04). Kulud hüvitatakse kokku kuni 100 %.
- (19) Veterinaarteenistusele tehakse järgmisi soodustusi.
- (20) Põllumajanduse toetamise seaduse sõnastuse kohaselt hüvitatakse Baieri veterinaarteenistusele riiklikest vahenditest üksnes 50 % „vajalikest kulutustest”. Saksamaa andmete kohaselt on aga võimalik saada hüvitist kuni 100 %.
- (21) Veterinaarteenistusele antakse abi alates 1974. aastast. Vastavalt nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999 (millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks) ⁽¹⁾ artikli 15 lõikele 1 on komisjonil õigus abi tagasi nõuda kümne aasta jooksul. Komisjoni uurimismenetlus algatati 2000. aastal. Määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 15 lõikega 2 ette nähtud kümneaastane tähtaeg algas seega 1990. aastal. Enne seda tähtaega makstud toetussummasid seepärast enam täiendavalt ei uurita.
- (22) Saksamaa teatatud ja lisan esitatud eelarveandmed käsitlevad seega veterinaarteenistusele ajavahemikul 1990–2008 tehtud makseid, mis on seotud ühistes huvides täidetavate kohustustega.
- Ametliku uurimismenetluse algatamise põhjused ja menetluse ulatus*
- (23) Pärast esimest kontrollimist ei olnud selge, kas veterinaarteenistusele on eelarvevahenditest ja loomahaiguste rahastust tehtud maksetega loodud konkurentsieelis.
- (24) Lisaks sellele teatas kaebuse esitaja, et veterinaarteenistuse koosseisulised veterinaararstid pakkuvat teatud kliinilis-diagnostilisi ja terapeutilisi teenuseid kuni 90 % alla omahinna. Selles valdkonnas tegutsevat veterinaarteenistust majandustegevuses osalejana.
- (25) Kaebuse esitaja sõnade kohaselt olevat see võimalik üksnes seepärast, et veterinaarteenistus saavat üldmeetmete jaoks abi, millega kõnealune talitus saavat kliinilis-diagnostilisi ja terapeutilisi teenuseid pakkuda märgatavalt odavamalt hinnaga kui seda teevad veterinaararstid erapraksises, kes peavad toime tulema ilma abita. Lisaks sellele osutab kaebuse esitaja lepingu sõlmimise soodsa-tele tingimustele ning veterinaarteenistuses kohti peal töötavate veterinaararstide puuduvatele sõidukuludele.
- (26) Vastavalt komisjoni teatisele, milles käsitletakse õigusvastase riigiabi hindamisel kohaldatavaid eeskirju, ⁽²⁾ hindab komisjon õigusvastase riigiabi kokkusobivust ühisturuga endiselt abi andmise hetkel kehtinud mis tahes õigusaktis sätestatud kriteeriumide alusel. Menetluse algatamisel ei olnud komisjonil piisavalt teavet, et veenduda, kas põllumajandustootjatele riigiabi andmine oli kooskõlas ühenduse asjakohaste sätetega, st suunistega riigiabi andmise kohta põllumajandussektoris ning suunistega kalandus- ja vesiviljelussektoris riigiabi kontrollimise kohta. Seepärast nõudis komisjon, et Saksamaa esitaks vajaliku teabe.
- (27) 12. detsembri 2008 kirjas palus komisjon Saksamaalt kinnitust selle kohta, kas kontrollitavat riigiabi anti pärast 1. jaanuari 2008, ning kui see oli nii, siis vajalike dokumentide esitamist, et kontrollida riigiabi kokkusobivust alates 1. jaanuarist 2007 kehtivate, ajavahemikul 2007–2013 põllumajandus- ja metsandussektoris antavat

⁽¹⁾ EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.

⁽²⁾ EÜT C 119, 22.5.2002, lk 22.

riigiabi käsitlevate ühenduse suunistega⁽¹⁾ (edaspidi: „suunised“), millega asendati põllumajandussektoris antavat riigiabi käsitlevad ühenduse suunised⁽²⁾ (edaspidi: „ühenduse suunised“), ning kalandus- ja vesiviljelussektoris riigiabi kontrollimist käsitlevate suunistega⁽³⁾ (edaspidi: „2008. aasta suunised“). 9. veebruari 2009. aasta kirjas teatas Saksamaa, et põllumajandussektoris anti riigiabi ka pärast 2008. aastat ning edastas soovitud teabe.

III. SAKSAMAA MÄRKUSED

(28) Saksamaa teatas, et Baieri liidumaa ja loomahaiguste rahastust üldmeetmete võtmiseks tehtud makseid tuleks käsitleda hüvitisena ametiasutuste ühistes huvides osutatavate teenuste eest. Saksamaa osutas kohtupraktikale, mille kohaselt ühistes huvides täidetavate kohustustega seotud riiklikke hüvitusi teatavatel tingimustel riigiabina ei käsitata. Saksamaa arvamuse kohaselt ei ole meetmed seega riigiabi ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(29) Saksamaa oli seisukohal, et üldmeetmed võeti loomade tervise ja heaolu ning tarbija- ja loomakaitse huvides. Seepärast olevat üldmeetmed võetud eelkõige üldsuse huvides.

(30) Saksamaa selgituste kohaselt on üldmeetmete võtmise käigus võimalik omandada rikkalikke kogemusi, mida arvukates erialaajakirjades avaldamise ja teaduslikes ettekannetes esitamise järel saab kasutada nii riiklikul kui rahvusvahelisel tasandil. Sel viisil oleks üldmeetmete võtmisest saadud tulemused kättesaadavad kogu ühenduse vastava erialaga seotud spetsialistidele.

(31) Saksamaa andmetel ei osutatud üldmeetmete raames raviteenuseid, st selliseid teenuseid, mida muidu osutavad praktiseerivad veterinaararstid (nt ravimitega ravimine või kaitsevaksineerimine). Veterinaarteenistus teostavat väljaspool abiprogrammi ka mõningaid tulusaamisele orienteeritud tegevusi (raviteenused). Kõnealused tegevused moodustavad kogu veterinaararstlikust tegevusest vähem kui 5 %. Veterinaarteenituse tulusaamisele orienteeritud tegevuste osakaal aastas moodustavat asutuse kogukäibest 2,6–2,85 %.

(32) Selge ja mõistetava vahetegemise üldmeetmete ja tulusaamisele orienteeritud tegevuste vahel olevat ristsubsidieerimine välistatud. See olevat tagatud kuluka ja üksikasjaliku arvestusmeetodi ning ulatuslike kontrollidega.

IV. HUVITATUD ISIKUTE TÄHELEPANEKUD

(33) Huvitatud isikud kordasid, et oma koosseisuliste veterinaararstide tegevuse kaudu ei võta veterinaarteenistus mitte üksnes ennetavaid meetmeid, vaid osutab ka raviteenuseid.

(34) Huvitatud isikud ei väitnud küll, et kõnealuste raviteenuste jaoks otse rahalist toetust antaks, kuid rõhutasid, et veterinaarteenistus saavat sarnaseid teenuseid pakkuda oluliselt soodsama hinnaga kui seda teevad veterinaararstid erapraksises.

(35) Esitatust ei kajastu, et põllumajandustootjatele antud abi oleks vastuolus põllumajandussektoris riigiabi andmist käsitlevate suunistega või kohaldatavate õigusnormide nõuetega. Kaebust ei esitatud ka rahaliste vahendite kasutamise kohta.

V. MEETME HINDAMINE

Põllumajandustootjatele abi andmine

(36) ELTLi artikli 107 lõike 1 kohaselt on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

(37) Kohus otsustas, et küsimuse üle, kas meede on riigiabi ELTLi artikli 107 tähenduses, tuleb otsustada selle alusel, kas toetatud ettevõtja saab majanduslikku soodustust, mida ta tavapärastes turutingimustes ei oleks saanud⁽⁴⁾ või kas ettevõtja vabastatakse sellega kuludest, mida ta tavaliselt oleks omavahenditest pidanud tasuma⁽⁵⁾.

(38) Esmapiilgul tunduvad need tingimused olevat täidetud.

(39) Meedet rahastatakse riigi vahenditest. Meetmest saavad kasu konkreetseid ettevõtjaid, nimelt Baieri põllumajandustootjaid, kes saavad subsideeritud teenuseid tasuta kasutada. Kuna need ettevõtjad tegutsevad suure rahvusvahelise konkurentsivõimega turul, moonutab meede konkurentsi või ähvardab seda moonutada;⁽⁶⁾ lisaks mõjutab see ka liikmesriikidevahelist kaubandust⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ ELT C 319, 27.12.2006, lk 1.

⁽²⁾ EÜT C 28, 1.2.2000, lk 2.

⁽³⁾ ELT C 84, 3.4.2008, lk 10.

⁽⁴⁾ 11. juuli 1996. aasta kohtuotsus C-39/94, *SFEI*, [1996], I-3547, punkt 60.

⁽⁵⁾ 11. veebruari 1990. aasta kohtuotsus C-301/87, *Prantsusmaa vs. komisjon*, [1990], I-307, punkt 41.

⁽⁶⁾ Kohtuotsusest võib järeldada, et liikmesriigi antud rahalise toetuse abil ühe ettevõtja tugevdatud positsioon teiste konkurentide suhtes viitab üldiselt konkurentsimoontulele (kohtuotsus C-730/79, *Philip Morris vs. komisjon*, [1980], lk 2671, punktid 11 ja 12).

⁽⁷⁾ 2007. aastal moodustas Saksamaa osa põllumajandustoode ühisturukaubandusest 45 327 miljonit eurot (import) ning 37 514 miljonit eurot (eksport) (allikas: Eurostat).

(40) Seepärast on kõnealuse meetme puhul tegemist abiga ning kohaldatakse ELTLi artikli 107 lõiget 1. Järelikult tuleb uurida, kas erandina ELTLi artikli 107 lõikest 1 on võimalik teha erand üldpõhimõttest, mille kohaselt riigiabi ei sobi kokku ühisturuga.

Abi seaduslikkus

(41) Põllumajandustootjate suhtes võetud üldmeetmed (alates 1990. aastast) ning ajavahemikul 1990–2004 veterinaar-teenistusele üldmeetmete võtmiseks tehtud hüvitismaksud toimusid komisjoni teavitamata. Kõnealused meetmed on õigusvastased, kuna nende lubamine on vastuolus ELTLi artikli 108 lõikega 3.

Põllumajandus- ja kalandussektori tootjatele antava abi kokkusobivus ühisturuga

Abi loomahaiguste tõrjeks

(42) ELTLi artikli 107 lõike 1 kohase riigiabi andmise keeldu ei kohaldata siiski eranditeta. Komisjon kontrollis, kas on võimalik kohaldada mõnda ELTLi artikli 107 lõikes 1 sätestatud üldisest riigiabi andmise keeldu eranditest.

(43) ELTLi artikli 107 lõikes 2 sätestatud erandid, mis on seotud üksiktarbijatele antava sotsiaalabi, loodusõnnetuste ja erakorraliste sündmuste kahju korvamiseks antava abi ning Saksamaa Liitvabariigi teatavate piirkondade majandusele antava abiga, ei ole käesoleval juhul asjakohased.

(44) Komisjon leiab, et kõnealuse abikava kohaselt ei kohaldata ELTLi artikli 107 lõike 3 punktis a sätestatud erandeid teatavate piirkondade arengu suhtes, kuna meedet ei käsitata abikavana selliste piirkondade majandusliku arengu soodustamiseks, kus elatustase on erakordselt madal või valitseb oluline vaeghoive.

(45) Seoses ELTLi artikli 107 lõikes 2 sätestatud eranditega piisab viitest, et kõnealuse abi puhul ei ole tegemist ühise Euroopa huvides toimuva olulise ettevõtmisega ning sellega ei kõrvaldata Saksamaa märkimisväärset majanduselu häiret. Eesmärk ei ole ka edendada kultuuri ja kultuuripärandi säilitamist ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti d tähenduses.

(46) Kontrollimenetluse käigus ei viidanud Saksamaa ega muud huvitatud isikud eespool nimetatud eranditele.

(47) Seega on ainuke arvesse võetav erand ELTLi artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatu; kõnealuse sätte kohaselt sobib ühisturuga kokku selline abi, mis on ette nähtud teatava majandustegevuse või teatavate majanduspiirkondade arengu soodustamiseks ning ei mõjuta kaubandustingimusi sellisel viisil, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

(48) Kuna tegemist on põllumajandustootjatele antava abiga, rakendatakse ühenduse põllumajandus- ja metsandussektori riigiabi suuniseid ning kalandus- ja vesiviljelussektori riigiabi kontrollimise suuniseid. Nagu põhjenduses 26 selgitatud, kontrollib komisjon sellest lähtuvalt, et kõnealuste meetmete puhul on tegemist õigusvastase riigiabiga, nende meetmete kokkusobivust ühisturuga abi andmise hetkel kehtinud mis tahes õigusaktis sätestatud kriteeriumide alusel.

Kuni 2007. aastani antud abi põllumajandussektoris

(49) Pärast komisjoni teadaannet, milles käsitleti õigusvastase riigiabi hindamisel kohaldatavaid eeskirju, kohaldatakse kõnealuste meetme suhtes ühenduse suuniseid, sel ajal kui enne ühenduse suuniste jõustumist (seega enne 1. jaanuari 2000) antud abi hinnatakse komisjoni 10. novembri 1986. aasta töödokumendi ⁽¹⁾ alusel.

(50) Ühenduse suuniste punktis 11.4.1 on sätestatud: „Kui põllumajandustootja kaotab loomahaiguse tõttu kari-loomi või kui tema põllukultuure kahjustab taimehaigus, ei ole see üldjuhul loodusõnnetus ega erakorraline juhtum EÜ asutamislepingu tähenduses.”

(51) Sellistel juhtudel võib komisjon lubada abi tekkinud kahjude eest ja abi võimalike kahjude vältimiseks hüvitisena üksnes ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt, milles on sätestatud, et teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks antav abi on ühisturuga kokkusobiv ning ei mõjuta kaubandustingimusi sellisel viisil, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

(52) Kõnealuse, põllumajandustootjatele antava abi puhul kehtib ühenduse suuniste punkt 11, kuna meetmeid võetakse loomahaiguste vältimiseks ja tõrjeks. Loomahaiguste vältimiseks ja tõrjeks antava abi hindamisel tugineb komisjon ühenduse suuniste punktile 11.4. Selliseid toetusi käsitatakse ELTLi artiklitega 107 ja 108 kokkusobivana, kui on täidetud järgmised eeltingimused.

⁽¹⁾ Komisjoni 10. novembri 1986. aasta töödokument nr VI/5934/86.

- (53) Meede peab olema osa asjakohasest ühenduse, riiklikul või piirkondlikul tasandil teostatud programmist, mille eesmärk on vältida või tõrjuda asjaomast haigust või see likvideerida. Ühenduse suuniste punkti 11.4.2 kohaselt on vaja sisse seada hoiatussüsteem, mis vajaduse korral on seotud abikavaga, et innustada üksikuid asjasepuutuvaid isikuid vabatahtlikult võtma ennetavaid meetmeid. Sellele vastavalt võib abimeetmete eesmärk olla üksnes ametiasutuste huvides toimuv haiguste või taudide tõrje, mitte aga sellised meetmed, mille eest põllumajandustootjad üldarusaamade kohaselt ise vastutavad.
- (54) Abimeetmete eesmärk on kas haiguste ennetamine või hüvitamine või mõlema eesmärgi kombinatsioon (ühenduse suuniste punkt 11.4.3).
- (55) Abimeetmed peaksid olema kooskõlas ühenduse veterinaaria- ja taimekaitsealaste õigusaktide konkreetsete sätetega (ühenduse suuniste punkt 11.4.4).
- (56) Abi võib anda kuni 100 % tekkinud kulude eest (ühenduse suuniste punkt 11.4.5). Abi ei tohi anda sel juhul, kui ühenduse õigusega on ette nähtud, et põllumajandustootjad ise peavad meetme kulud kandma.
- (57) Need tingimused täidetakse järgmiselt.
- (58) Kõnealused meetmed on piirkondlikul (Baieri liidumaa) tasandil teostatava programmi osa. Meetmete eesmärk on loomahaiguste ennetamine ja tõrje. See põhineb Baieri põllumajanduse toetamise seaduses sätestatud eesmärgil („kaitsta ja parandada loomset päritolu toiduainete hügieeni”) ning võetud üldmeetmetel. Kontrollitud meetmete eesmärk on loomade nakkushaiguste, sh faktoriaalsete haiguste ja zoonooside tõrje. Lisaks sellele on meetmete eesmärk ravimite kasutamise optimeerimine ja vähendamine. Teatavate loomarühmade olulisemad haigused on veiste ja lammaste puhul: zoonoosid, Q-palavik, paratuberkuloos, transmissiivne spongioosne entsefalopaatia ja udarapõletik; sigade ja kodulindude puhul: zoonoosid, salmonelloos, *escherichia coli* ja enteriit. Lisaks sellele töötatakse välja ja katsetatakse viirushaiguste avastamise ja diagnoosi meetodeid ja menetlusi.
- (59) Üldmeetmete võtmisega aidatakse saavutada ühenduse eesmärki loomade tervise kõrge kvaliteedi tagamisel. Lisaks sellele ei ole komisjonil alust arvata, et meetmed võiksid olla vastuolus veterinaaria valdkonnas kehtivate ühenduse asjakohaste õigusaktidega.
- (60) Abiprogrammiga on ette nähtud abi suurim osatähtsus kuni 100 %. Programmiga ei ole abi ette nähtud sellistel juhtudel, kui ühenduse õigusaktide kohaselt peavad põllumajandustootjad ise kulud kandma.
- (61) Baieri liidumaa rahastab 50 % põllumajandus- ja kalandussektoris võetavate üldmeetmete kuludest. Pärast menetluse algatamist komisjonile esitatud seisukohavõetus teatas Saksamaa, et Baieri loomahaiguste rahastu katab ülejäänud osa kuludest. Baieri loomahaiguste rahastu on avalik-õiguslik asutus, mida rahastatakse maksutaolistest lõivudest. Baieri liidumaa ja Baieri loomahaiguste rahastu vahenditest ühiselt rahastatav meede on piiratud 100 protsendiga ning on sellest näitajast tegelikult isegi väiksem. Eelnevatel aastatel on komisjon mitmeid kordi heaks kiitnud Baieri loomahaiguste rahastu rahastamise maksutaolistest lõivudest⁽¹⁾. Seepärast ei ole komisjonil põhjust kõnealuseid maksutaolisi lõive uuesti põhjalikult kontrollida. Kaebuse esitaja ega muud huvitatud isikud ei ole loomahaiguste rahastu rahastamisviisi (st abi rahastamise asjaomase osa) üle kaevanud.
- (62) Ühenduse suuniste aluseks on samad põhimõtted nagu need, millel põhines komisjoni 10.novembri 1986. aasta töödokument. Järelikult kehtib sama otsus ka põllumajandustootjatele ajavahemikul 1990–1999 antud abi kohta, mida võib samuti käsitada kõnealuste põhimõtete kokkusobivana. Seepärast saab riigiabi käsitada ühisturuga kokkusobivana.
- Alates 2007. aastast antud abi põllumajandussektoris*
- (63) Seoses 2007. aasta olukorraga on ühenduse suuniste punktiga 133 ette nähtud, et komisjon käsitab loomaja taimehaiguste tõrjeks antavat riigiabi ühisturuga kokkusobivana ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses, kui on täidetud komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1857/2006 (mis käsitleb asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist põllumajandustoodete tootmisega tegelevatele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 70/2001)⁽²⁾ artikliga 10 ette nähtud tingimused. Sellega seoses tuleb võtta arvesse vaid haigust ennetavaid meetmeid, kuna ravimeetmeid ei võeta ning kahjude hüvitusmakseid ei tehta.
- (64) Kui põllumajandustootjatele antav abi hõlmab nõustamiskulusid, käsitatakse seda tehnilise abi osutamisenä ühenduse suuniste punkti 103 tähenduses. Sellele vastavalt käsitab komisjon tehnilise abi osutamiseks antavat riigiabi ühisturuga kokkusobivana ELTLi artikli 107 lõike 3 punkti c tähenduses, kui on täidetud määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikliga 15 ettenähtud tingimused.
- (65) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1857/2006 artiklile 10 on abi lubatud järgmistel juhtudel.

(1) Vrd riigiabi NN 23/97, N 426/03 ja N 81/04 (veel kehtiv).

(2) ELT L 358, 16.12.2006, lk 3.

- (66) Ühisturuga kokkubivana saab käsitada abi, mida antakse põllumajandustootjatele looma- ja taimehaiguste ning kahjurite järsu leviku ennetamiseks ja tõrjumiseks tehtud kulutuste, näiteks tervisekontrolli, testide ja muude varase diagnoosimise meetmete, vaktsiini, ravimite ja taimekaitsevahendite ostmise ja jaotamise, loomade tapmise ja likvideerimise ning saagi hävitamise kulude hüvitamiseks. Abi tuleb anda kuni 100 % subsiideeritud teenustena ning see ei tohi hõlmata rahalisi otsemakseid tootjatele (määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõige 1).
- (67) Kõik kindlustuskava raames saadud summad ning kulud, mida ei põhjustanud taud ega haigus, tuleb abikõlblikest kuludest ja kahjudest maha arvata (määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõige 3).
- (68) Makseid tehakse seoses looma- ja taimehaiguste või kahjurite järsu levikuga, mille kohta on olemas ühenduse õigusaktid või haldusnormid või siseriiklikud õigusaktid või haldusnormid. Makseid tuleb seega teha asjaomase haiguse või kahjuri leviku ennetamiseks, kontrolliks või tõrjumiseks üldise programmi osana ühenduse, riigi või piirkondlikul tasandil. Haigused või kahjurid peavad olema kõnealusel programmis selgelt määratletud, samuti peab programmis olema kirjeldatud asjaomaseid meetmeid (määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõige 4).
- (69) Abi ei tohi olla seotud looma- või taimehaigusega, mille tõrjumiseks on ühenduse õigusega ette nähtud erimaksud või mille kulud peab tasuma põllumajandusettevõtte, juhul kui selliste abimeetmete maksumust ei hüvitata tootjalt võetavate kohustuslike maksudega (määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõiked 5 ja 6).
- (70) Loomahaigustega seoses antakse abi maailma loomateravishoiu organisatsiooni koostatud loetelus ja või nõukogu 26. juuni 1990. aasta otsuse 90/424/EMÜ (kulutuste kohta veterinaaria valdkonnas)⁽¹⁾ lisas märgitud haiguste puhul (määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõige 7).
- (71) Abikavad tuleb kehtestada kolme aasta jooksul pärast kulu tekkimist või kahju kandmist. Abi tuleb välja maksta nelja aasta jooksul pärast kulu tekkimist (määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõige 8).
- (72) Kõnealused tingimused täidetakse järgmiselt.
- (73) Nagu põhjenduses 14 osutatud, on abikavaga hõlmatud eri meetmed (pidev järelevalve, proovivõtted ja (labori/seeria)uuringud, veterinaararsti nõustamine, profülaktika ja/või tauditõrjeplaanide koostamine ning vaktsineerimisprogrammide väljatöötamine), mille otsene eesmärk on haiguste ennetamine. 9. veebruari 2009. aasta kirjas kinnitas Saksamaa, et abi antakse subsiideeritud teenustena. Seepärast on selliste kulutuste katmiseks ette nähtud abi lubatav vastavalt määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõikele 1.
- (74) 9. veebruari 2009. aasta kirjas kinnitas Saksamaa, et loomahaigustega seotud projektides käsitletakse maailma loomateravishoiu organisatsiooni koostatud loetelus ja/või nõukogu otsuse 90/424/EMÜ lisas märgitud haigusi.
- (75) Määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõige 3 ei ole asjakohane, kuna abi antakse üksnes ennetavate meetmete puhul.
- (76) Kui maksed on seotud konkreetsete haigustega, käsitatakse abi sellise piirkondliku programmi osana, milles vastav taud või haigus ning asjakohased meetmed on üheselt määratletud. Määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõikes 4 sätestatu on seega täidetud.
- (77) Ühenduse õiguse kohaselt tootjate enda kantavaid kulusid ei subsiideerita. Määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõigetes 5 ja 6 sätestatu on seega täidetud.
- (78) Enne teenuste osutamist tekkinud kulusid ei subsiideerita. Määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 10 lõikes 8 sätestatu on seega täidetud.
- (79) Saksamaa ei välista võimalust, et põhjenduses 14 osutatud meetmed võivad olla seotud ka muude loomateravise aspektidega kui konkreetset ja üheselt määratletud taudid, haigused või kahjurite levik (nt tootmishügieen). Järelikult käsitatakse meetmeid nõustamisteenustena, mille raames soovitusi ja plaane kohandatakse vastavalt konkreetsete põllumajandustootjate või põllumajandustootjate rühmade olukorrale.
- (80) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 15 lõike 2 punktile c on abi ette nähtud selliste kulude katmiseks, mis on seotud kolmandate isikute osutatud nõustamisteenustega, mis ei kujuta endast pidevat ega korrapärast

⁽¹⁾ EÜT L 224, 18.8.1990, lk 19.

tegevust ega ole seotud selliste ettevõtte tavaliste tegevuskuludega nagu tavapärased maksunõustamisteenused, korrapärased õigusteenused või reklaam. Määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 15 lõikega 3 on ette nähtud, et sellistest kuludest võib abi katta kuni 100 % ning seda tuleb anda subsideeritud teenuste vahendusel.

(81) Kõnealused tingimused täidetakse järgmiselt.

(82) Saksamaa esitatud dokumentidest (vrd põhjendus 14) nähtub, et subsideeritud nõustamisteenuseid osutati loomahaiguste eri- ja konkreetseid küsimusi käsitlevate projektidena ühistes huvides. Kuigi konkreetsete meetmete puhul on vaja pidevat järelevalvet või korrapäraseid teste, tunduvad need olevat seotud vastava projektiga ega ole tavapärased kariloomade veterinaar- või kvaliteedikontrollid. Selliste meetmete kulusid ei saa käsitada ettevõtte tavaliste tegevuskuludena määruse (EÜ) nr 1857/2006 artikli 15 lõike 2 punkti c tähenduses, kuna veterinaararstide ennetus- ja raviotstarbeliste visiitide kulusid ei subsideerita. Kogu abi antakse subsideeritud teenustena ning see võib katta kuni 100 % lubatud kuludest. Seepärast saab riigiabi käsitada ühisturuga kokkusobivana.

Kalakasvatuses antav abi

(83) Meetmeid võeti ka kalakasvatusektoris. Kalandus- ja vesiviljelussektoris antava riigiabi kontrollimise 1988., 1992., 1994., 1997. ja 2001. aasta suunistes, mis vastavad raamsuunistele, on sätestatud veterinaaria ja tervise valdkonnas riigiabi ühisturuga kokkusobivuse järgmised kriteeriumid⁽¹⁾: ametiasutus peab võtma meetmed haiguse tõrjeks, et tagada tegutsemine mitte üksnes konkreetsetel juhtudel, vaid ka ühistes huvides. Abimeetmete eesmärk peab olema ennetav või kompenseeriv või ühendama mõlemat. Baieri liidumaa andis meetmete rakendamise ülesande veterinaarteenistusele, kes teostab seda iseseisvalt; sellele on juba ühes muus kontekstis osutatud põhjenduses 16. Kõnealuste meetmete eesmärk on ennetamine. Seepärast saab riigiabi käsitada ühisturuga kokkusobivana.

(84) Ajavahemikul 1. novembrist 2004 kuni 31. märtsini 2008 antud riigiabi kontrollitakse üksikjuhul vastavalt kalandus- ja vesiviljelussektoris riigiabi kontrollimise suuniste⁽²⁾ punktile 3.10 (edaspidi: „2004. aasta suunisted“), milles osutatakse komisjoni määruse (EÜ) nr 1595/2004⁽³⁾ artiklile 4, milles omakorda osutatakse nõukogu 17. detsembri 1999. aasta määruse (EÜ) nr 2792/1999 (millega kehtestatakse kalandussektorile ühenduse struktuuriabi andmise üksikasjalikud eeskirjad ja kord)⁽⁴⁾ artikli 15 lõikele 3. Vastavalt 2004. aasta suuniste punkti 3.1 lõikele 2 on kõnealused riigiabid ühisturuga kokkusobivad ning vastavad ühise konkurentsi poliitika ja ühise kalanduspoliitika eesmärkidele määruste (EÜ) nr 2371/2002⁽⁵⁾ ja (EÜ) nr 2792/1999 tähenduses. Vastavalt määruse (EÜ) nr 2792/1999 artikli 15 lõikele 2 tohib toetada ühistes huvides võetavaid meetmeid, mille ulatus on eraettevõtete tavapärase tegevuse ulatusest suurem. Selliste meetmete kohta on esitatud näited kõnealuse määruse artikli 15 lõike 3 punktides e ja l. Esiteks märgib komisjon, et üldmeetmete eesmärk on kooskõlas kõnealuste näidete eesmärkidega. Teiseks tegutseb Baieri veterinaarteenistus omal algatusel ja mitte põllumajandustootjate nõudmisel. Lisaks sellele ei võtaks põllumajandustootjad meetmeid tingimata tavalistes turutingimustes (vrd siinkohal 2004. aasta suuniste punkti 3.4). Nende meetmete võtmisega paraneb lõpuks ka sektori olukord 2004. aasta suuniste punkti 3.5 tähenduses.

(85) 9. veebruari 2009. aasta kirjas kinnitas Saksamaa, et põllumajandussektoris antakse abi edasi ning esitas näiteid asjaomaste projektide kohta. Kõnealused näited ei hõlmanud kalandussektoriga seotud projekte. Kuna abi andmine kalandussektoris ei ole pärast 1. aprilli 2008 välistatud, tuleb uurida, kas kõnealune abi on kooskõlas pärast nimetatud kuupäeva põllumajandus- ja kalandussektoris kehtinud eeskirjadega. 2008. aasta suuniste punktis 4.2 osutatakse seoses muude eeskirjade reguleerimisalasse kuuluva abiga kõnealuste eeskirjade tingimustele, käesoleval juhul komisjoni 22. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 736/2008 (milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist riigiabi suhtes, mida antakse kalandustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisega tegelevatele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele)⁽⁶⁾ tingimustele. Veterinaarmeetmetega seotud abi puhul on asjakohane määruse (EÜ) nr 736/2008 artikkel 14. Vastavalt kõnealusele artiklile on veterinaarmeetmetega seotud abi ühisturuga kokkusobiv niivõrd, kui võrd nende võtmisega on täidetud

⁽¹⁾ Vrd kalandus- ja vesiviljelussektoris riigiabi kontrollimise 1988. aasta suuniste punkt E (EÜT C 313, 8.12.1988, lk 21); 1992. aasta suuniste punkt 2.5 (EÜT C 152, 17.6.1992, lk 2); 1994. aasta suuniste punkt 2.9 (EÜT C 260, 17.9.1994, lk 3); 1997. aasta suuniste punkt 2.9 (EÜT C 100, 27.3.1997, lk 12); 2001. aasta suuniste punkt 2.8 (EÜT C 19, 20.1.2001, lk 7).

⁽²⁾ ELT C 229, 14.9.2004, lk 5.

⁽³⁾ ELT L 291, 14.9.2004, lk 3.

⁽⁴⁾ EÜT L 337, 30.12.1999, lk 10.

⁽⁵⁾ EÜT L 358, 31.12.2002, lk 59.

⁽⁶⁾ ELT L 201, 30.7.2008, lk 16.

nõukogu määruse (EÜ) nr 1198/2006 ⁽¹⁾ artiklites 28 ja 32 ning komisjoni määruse (EÜ) nr 498/2007 ⁽²⁾ artiklis 12 sätestatud tingimused. Kõnesoleva abi suhtes on kõnealuste määruste tingimused ja 2008. aasta suuniste punkti 3 üldpõhimõtted jäänud sisuliselt samaks nagu enne 1. aprilli 2008 antud abi suhtes kehtinud eeskirjade põhimõtted. Seepärast võib selle abi suhtes kasutatud hindamist rakendada ka pärast 1. aprilli 2008 antud abi suhtes. Kuna enne 1. aprilli 2008 antud abi on kooskõlas kehtivate eeskirjadega ning kuna abi ja abi andmise viis on pärast 1. aprilli 2008 jäänud samaks, jõuab komisjon seetõttu järeldusele, et abi vastab kalandus- ja vesiviljelussektoris kehtivate eeskirjade tingimustele.

- (86) Kõige selle kohaselt vastab kontrollitud meetme raames põllumajandustootjatele antud riigiabi ühenduse põllumajandus- ja kalandussektori suhtes kohaldatavates eeskirjades sätestatud tingimustele. Sellega seoses märgib komisjon, et kaebuse esitaja ega muud isikud ei ole ühenduse asjakohaseid eeskirju rikkunud. Seepärast saab riigiabi käsitada ühisturuga kokkusobivana.

Baieri veterinaarteenistusele abi andmine

- (87) Selleks et tegemist oleks riigiabiga, peab meede andma abisaajatele eelise.
- (88) Euroopa Kohtu otsusest nähtub, et teatavate tingimuste täitmise korral ei loeta avalikuks teenindamiseks antavat hüvitist riigiabiks ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses ⁽³⁾. Kui ei täideta neid tingimusi, küll aga ELTLi artikli 107 lõike 1 kohaldamise üldkriteeriume, käsitatakse sellist hüvitist riigiabina.
- (89) Altmarki kohtuasja puhul selgitas Euroopa Kohus, millistel tingimustel avalikuks teenindamiseks antavat hüvitist riigiabina ei käsitata (3. põhimõte):
- a) „esiteks peab abi saav ettevõtja olema realselt vastutav avaliku teenindamise kohustuse täitmise eest ja see kohustus peab olema täpselt määratletud;”
- b) „teiseks peavad parameetrid, mille alusel hüvitist arvatati, olema eelnevalt objektiivselt ja läbipaistvalt kindlaks määratud;”

c) „kolmandaks ei tohi hüvitist olla suurem kui on vajalik avaliku teenindamise kohustuse täitmise tulenevate kulude täielikuks või osaliseks katmiseks, arvestades selle kohustuse täitmise seotud tulu ja mõistlikku kasumit;”

d) „neljandaks, kui avaliku teenindamise kohustust täitvat ettevõtjat ei valitud avalikus hankemenetluses, oli sobiva hüvitise tase kindlaks määratud selliste kulude analüüsi alusel, mida keskmise suurusega, hästi korraldatud juhtimise ja asjassepuutuva avaliku teenindamise nõudluse rahuldamiseks ... varustatud ettevõtja oleks nende kohustuste täitmiseks kandnud, arvestades kohustuste täitmise seotud tulusid ja mõistlikku kasumit.”

- (90) Kui need neli tingimust on täidetud, ei käsitata avalikuks teenindamiseks antavat hüvitist riigiabina ning sel juhul ei kohaldata ELTLi artikli 107 lõiget 1 ja artiklit 108. Kui liikmesriigid ei täida kõnealuseid tingimusi, kuid ELTLi artikli 107 lõike 1 kohaldamise üldkriteeriumid on täidetud, käsitatakse avalikuks teenindamiseks antavat hüvitist riigiabina, millest tuleb komisjonile teatada vastavalt ELTLi artikli 108 lõikele 3.

- (91) Menetluse algatamisel oli eelkõige kahtlusi selle suhtes, kas punktide c ja d tingimused on täidetud.

- (92) Seoses punkti a tingimusega osutab komisjon sellele, et Baieri põllumajanduse toetamise seaduse artikli 14 lõikega 1 on ette nähtud ühistes huvides täidetav kohustus, mille kohaselt on seatud selge eesmärk (tervislik toitumine) ja osutatud võimalustele (kõrgekvaliteedilised põllu- ja metsamajandussaadused), et seda eesmärki terve rea meetmete abil saavutada (vrd põhjendus 14). Põhikirja kohaselt on veterinaarteenistuse ülesanne loomatervise edendamine ja tagamine, eelkõige laitmatult tervetelt loomadelt saadud toorainest toiduainete tootmise ning tarbijate ja loomade kaitse huvides. Selle eesmärgi täitmisel kasutab talitus oma personali ja oma seadmeid. Veterinaarteenistuse võetud meetmed on reguleeritud 1974. aasta kokkuleppega nr R1-4010/1393 ning 13. juuli 1993. aasta raamkokkuleppega nr T-7482-100, mis on sõlmitud Baieri liidumaa ja Baieri veterinaarteenistuse vahel. Igal aastal määratakse üksikasjad kindlaks iga-aastaste kokkulepete ja haldusotsustega.

- (93) Seoses punkti b tingimusega võib tõdeda, et iga üksik tegevus oli eelnevalt määratletud ning rahaline hüvitist oli arvatud eeldatava ajakulu ja kulude alusel punkti-süsteemi abil. Järgnevatel aastatel toimiti samamoodi uute

⁽¹⁾ ELT L 223, 15.8.2006, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 120, 10.5.2007, lk 1.

⁽³⁾ Otsus kohtuasjas C-280/00, *Altmark* [2003], EKL I-7747, ja otsus liidetud kohtuasjades C-34/01 kuni C-38/01 *Enirisorse* [2003], EKL I-14243.

lisandunud teenuste puhul. Sellega seoses tuleb viidata asjaolule, et Baieri liidumaa ülemkohus on veterinaarteenistuse tegevust kontrollinud ning selle heaks kiitnud. Lisaks sellele on käesoleva otsusega hõlmatud ajavahemikul kontrollinud raamatupidamisarvestust sõltumatud audiitorfirmad.

(94) Seoses punkti c tingimusega on Saksamaa esitanud teabe, millest ilmneb, et hüvitist ei ole avaliku teenindamise kohustuse täitmisel tekkinud kulusid ületanud (vrd lisa). Arvudest nähtub tõepoolest, et veterinaarteenistus ei ole aastatel 1990–2004 kasumit saanud. Üldmeetmete võtmisel tekkinud kulusid arvutatakse punktisüsteemi alusel, kusjuures üks punkt vastab konkreetsele väärtusele eurodes. Kõnealune arvutusmeetod töötati välja Baieri arvutuskeskuse algatusel. See on võrreldav meetodiga, mida kasutatakse inimmeditsiini töötulemuste arvutamisel. Saksamaa on teatanud, et 2002. aastast kasutatav arvutusmeetod vastab komisjoni direktiivi 2005/52/EÜ⁽¹⁾ nõuetele.

(95) Seoses punkti d tingimusega on Baieri liidumaa avaliku hankemenetluse tulemusel andnud veterinaarteenistusele avaliku teenindamise kohustuse alates 1. jaanuarist 2005. Pärast komisjoniga nõupidamist algatas Baieri liidumaa 2004. aasta juunis riigihankemenetluse, mis toimus kogu ELi hõlmava teenindamislepingu pakkumismenetluse „Baieri liidumaal põllumajandusloomade tervise valdkonnas võetavad projektipõhised meetmed” raames. Viie aasta jooksul võetavate üldmeetmete kuluks on kalkuleeritud 8 miljonit eurot aastas. Pakkumismenetlus avaldati *Euroopa Liidu Teataja* lisas (S-seeria)⁽²⁾ ning Baieri liidumaa seadusi ja määrusi käsitlevas ametlikus teatajas *Bayerisches Gesetz- und Verordnungsblatt*. Pakkumismenetluses osalesid kolm võimalikku tellimuse täitjat. Viieaastane leping sõlmiti veterinaarteenistusega, kuna kõnealune asutus oli valmis osutama kõige soodsama hinnaga teenuseid. 2009. aastal algatatakse uus pakkumismenetlus.

(96) Seoses punkti d tingimuse teise alternatiiviga mõõnis Saksamaa, et ajavahemikuks kuni 31. detsember 2004 ei olnud võimalik nimetada ühtegi tavapärasest ettevõttest, mis oleks olnud täielikult võrreldav veterinaarteenistusega.

(97) Niisiis ei ole Saksamaa tõestanud, et ajavahemikul 1990–2004 veterinaarteenistusele makstud hüvitist oleks

kindlaks määratud selliste kulude analüüsi alusel, mis ühel keskmisel, hästi juhitud ettevõttest oleks tekkinud vastavate kohustuste täitmisel. Seetõttu võib järeldada, et kõnealuse meetme võtmisega sai veterinaarteenistus kuni 31. detsembrini 2004 majanduslikku kasu ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses.

(98) Ajavahemikul 1990–2004 veterinaarteenistusele igal aastal antud hüvitist võib seega käsitada riigiabina ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses, samal ajal kui alates 1. jaanuarist 2005 avaliku hankemenetluse alusel antud igaaastane hüvitist vastab kõigile Altmarki kohtuasjas esitatud tingimustele ja mida seetõttu ei saa käsitada veterinaarteenistuse kasuks antud riigiabina. Sellega seoses võtab komisjon Saksamaa esitatud dokumentide põhjal teadmiseks, et ajavahemikul 1. jaanuarist 2005 kuni 2008. aasta lõpuni veterinaarteenistusele tehtud maksed ei kata üldmeetmete kogukulusid.

(99) Seoses Altmarki kohtuasjas esitatud tingimuste täitmisega ei ole esitatud erikaebust ja muud huvitatud isikud ei ole oma arvamust avaldanud.

Abi kokkusobivus ELTLi artikli 106 lõikega 2

(100) Veterinaarteenistusele avaliku teenindamise kohustuse täitmise eest makstud hüvitise ELTLiga kokkusobivuse hindamiseks tuleb arvesse võtta abi andmise hetkel kehtinud õigusaktides sätestatud kriteeriume.

(101) Vastavalt Euroopas üldist majandushuvi pakkuvaid teenu-seid käsitlevale komisjoni teatisele⁽³⁾ (edaspidi: „teatis”), mida avalike teenuste eest makstava hüvitisena antavat riigiabi käsitleva ühenduse raamistiku punkti 26 alapunkti b kohaselt kohaldatakse teatamata jäetud riigiabi suhtes,⁽⁴⁾ tuleb riiklike hüvitismakseid kontrollida kolmest põhimõttest lähtuvalt:

— erapooletus ettevõtete omandivormi suhtes, olgu see riigi või eraomand;

— liikmesriikide vabaduse ise määratleda avalike teenuste osutamise mõistet;

— proportsionaalsus, millega tagatakse, et konkurentsi-piirangud ja vabaduse piiramine ühisturul ei ületaks üldsuse huvides antud ülesande tõhusaks täitmiseks vajalikku määra.

⁽¹⁾ ELT L 234, 10.9.2005, lk 9.

⁽²⁾ 2004/lk 112-09421.

⁽³⁾ EÜT C 17, 19.1.2001, lk 4.

⁽⁴⁾ ELT C 297, 29.11.2005, lk 4.

- (102) Esimese, erapooletuse põhimõtte kohaselt ei tee komisjon ettekirjutusi, kas üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavad riigi või eraomandis olevad ettevõtted. Käesoleval juhul ei seata kõnealuse põhimõtte järgimist kahtluse alla.
- (103) Liikmesriikidepoolne määratlemisvabadus tähendab, et esmajoones võivad liikmesriigid ise määratleda, mida nad tegevuse eripära alusel loevad üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks. Komisjon sekkub seoses kõnealuse määratlusega üksnes kuritarvitamise või ilmsete vigade puhul. ELTLi artikli 106 lõikes 2 sätestatud erandeid võib üksikjuhul siiski kohaldada ainult siis, kui avaliku teenindamise eesmärk on selgelt määratletud ning riigiasutus on selle osutamise sõnaselgelt ette näinud (sealhulgas lepingute sõlmimine). Üldsuse huvides on see vältimatult vajalik õiguskindluse ja läbipaistvuse tagamiseks, et komisjon saaks kontrollida meetme proportsionaalsust.
- (104) Veterinaarteenistuse ülesandeks jäetud üldmeetmeid võib käsitada üldistes majandushuvides osutatava teenusena, mis on selgesõnaliselt määratletud ja veterinaarteenistusele ülesandeks tehtud, nagu on osutatud põhjenduses 92.
- (105) Proportsionaalsuse põhimõttest lähtuvalt tuleb ELTLi artikli 106 lõiget 2 tõlgendada selliselt, et üldhuvi pakkuva ülesande täitmiseks kasutatavad vahendid ei tohi tekitada kaubanduse asjatuid moonutusi ega ületada ülesande tegelikult täitmiseks vajalikku määra. Teatise punkti 26 ning Euroopa Kohtu kehtiva pretsedendiõiguse kohaselt ei tohi hüvitis olla suurem kui ettevõttele antud konkreetse ülesande täitmiseks vajalikud netolisakulud. Üldistes huvides osutatavad teenused peavad olema tagatud ja nende osutamise ülesande saanud ettevõtted peavad olema võimelised kõnealuse ülesande täitmiseks seotud lisakulusid kandma.
- (106) Seetõttu on käesoleval juhul vaja veterinaarteenistuse jaoks üldistes huvides osutatavate teenuste osutamise (üldmeetmed) eest välja arvutada mõlemast kokkuleppest tulenevad netolisakulud ning seejärel võrrelda tulemust riigiabiga. Kui veterinaarteenistusele antud hüvitis ei ole suurem kui üldistes huvides täidetavast ülesandest tulenevad lisakulud, võib proportsionaalsuse põhimõtte lugeda järgitaks.
- (107) Nagu ilmneb käesoleva otsuse lisast, on asjaomasel ajavahe-
mikul 1990–2004 üldmeetmetega seotud lisakulud olnud suuremad kui veterinaarteenistusele antud abi.
- (108) Seetõttu ei saa makseid, mis veterinaarteenistus on saanud käesoleva otsuse sisuks olevate üldmeetmete võtmiseks, käsitada teenuse osutamisega seotud lisakulude ülemäärase hüvitamisena kõnealusele talitusele.
- (109) Kõige selle kohaselt saab veterinaarteenistusele ajavahe-
mikul 1990–2004 antud hüvitist üldsuse huvides osutatavate teenuste teostamiseks käsitada ELTLi artikli 107 lõike 1 kohase riigiabina, mis on kooskõlas ELTLi artikli 106 lõikega 2.
- (110) Sellega seoses märgib komisjon, et ei ole mõistetav, kuidas oleks olnud võimalik kasutada riigi hüvitist, millest ei olnud võimalik katta isegi üldhuvi pakkuva ülesande kõiki lisakulusid, loomakaitsetalituse tulusaamisele orienteeritud tegevuse subsideerimiseks, nagu väidab kaebuse esitaja. Lisaks sellele ei leidnud kinnitust kaebuse esitaja ega muude huvitatud isikute väide, justkui oleks veterinaarteenistuse koosseisulised veterinaararstid osutanud teatud kliinilis-diagnostilisi ja terapeutilisi teenuseid kuni 90 % alla omahinna.
- (111) Kõnealuse väite tõttu teostas Saksamaa Baieri veterinaar-
teenistuse erikontrolli. Seejuures ei avastatud ühtegi asjaolu, mis võiks eespool nimetatud väidet kinnitada. Kui kõnealuse juhtumiga seoses peaksid konkreetset ük-
sikasjad selguma, on Saksamaa palunud end nendest teavitada.
- (112) Komisjon märgib ka, et Baieri liidumaa veterinaararstide ühing (*Bayerische Landestierärztekammer*) ja Baieri liidumaa erapraksises tegutsevate veterinaararstide ühing (*Bundesverband praktizierender Tierärzte – Landesverband Bayern*) toetavad Baieri veterinaarteenistuse tööd, sh selle tulusaamisele orienteeritud tegevust.

VI. JÄRELDUSED

- (113) Komisjon nendib, et Saksamaa on andnud kõnesolevat abi ELTLi artikli 108 lõiget 3 rikkudes.
- (114) Hindamise tulemusel jõuab komisjon siiski järeldusele, et põhjendustes 13 ja 14 osutatud, põllumajandustootjate kasuks üldmeetmete vormis antud riigiabi (alates 1990. aastast) ning põhjendustes 17 ja 18 osutatud ajavahe-
mikul 1990–2004 veterinaarteenistusele avalike teenuste osutamise eest antud riiklik hüvitis on ELTLiga kokkusobiv. Nagu eespool selgitatud, ei ole osaliselt tegemist üldsegi riigiabiga. Põhjendustes 17 ja 18 osutatud igaa-
astane hüvitis, mida veterinaarteenistusele alates 1. jaanuarist 2005 antakse avalike teenuste osutamise eest, vastab kõigile Altmarki kohtuasjas esitatud tingimustele ja seda ei saa seetõttu käsitada riigiabina,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riigiabi, mida Saksamaa on põllumajandustootjate ja kalurite kasuks andnud üldmeetmete vormis, on ühisturuga kokkusobiv.

Riigiabi, mida Saksamaa on ajavahemikul 1990–2004 Baieri veterinaarteenistuse kasuks andnud hüvitisena veterinaarteenistuse võetavate üldmeetmete eest, on ühisturuga kokkusobiv.

Veterinaarteenistusele alates 1. jaanuarist 2005 üldmeetmete võtmiseks antud hüvitist ei saa käsitada riigiabina ELTLi artikli 107 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Saksamaa Liitvabariigile.

Brüssel, 15. detsember 2009

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Mariann FISCHER BOEL

LISA

Aasta	Üldmeetmete kulud*	Baieri liidumaa (LwFöG) maksed	Baieri loomahaiguste rahastu maksed	Baieri liidumaa ja Baieri loomahaiguste rahastu maksed	Kõikide maksete osa üldmeetmete kuludest (%)
1990	7 676,94	3 059,57	4 588,84	7 648,42	99,63
1991	6 992,48	3 127,06	3 711,98	6 839,04	97,81
1992	8 953,42	3 203,55	4 588,84	7 792,40	87,03
1993	9 063,52	3 361,03	4 679,34	8 040,37	88,71
1994	9 547,05	3 496,01	4 588,84	8 084,85	84,68
1995	8 392,14	3 554,50	4 588,84	8 143,35	97,04
1996	8 336,35	3 599,49	4 588,84	8 188,34	98,22
1997	8 620,18	3 361,23	4 486,59	7 847,82	91,04
1998	8 613,61	3 310,10	4 397,11	7 707,21	89,48
1999	8 280,91	3 419,52	4 397,11	7 816,63	94,39
2000	9 267,13	3 419,52	4 453,35	7 872,87	84,95
2001	8 471,71	3 419,52	4 448,24	7 867,76	92,87
2002	10 002,90	3 890,00	4 453,35	8 343,35	83,41
2003	9 953,20	3 722,00	4 614,73	8 336,73	83,78
2004	8 415,84	2 807,47	4 496,00	7 303,47	86,78
2005	9 439,37	3 200,00	4 021,00	7 221,00	76,50
2006	8 608,75	2 730,00	4 021,00	6 751,00	78,42
2007	9 084,88	3 130,00	4 021,00	7 151,00	78,71
2008	9 047,96	3 080,00	4 086,00	7 166,00	79,20

IV

(EÜ asutamislepingu, ELi lepingu ja Euratomi asutamislepingu kohaselt enne 1. detsembrist 2009 vastu võetud õigusaktid)

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS,

nr 329/08/COL,

28. mai 2008,

ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. antud abi kohta (Island)

EFTA JÄRELEVALVEAMET (¹),

ning arvestades järgmist:

VÖTTES ARVESSE Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, (²) eriti selle artikleid 61–63 ja 26. protokoll,

VÖTTES ARVESSE järelevalveameti ja kohtu asutamist käsitlevat EFTA riikide lepingut, (³) eriti selle artiklit 24,

VÖTTES ARVESSE järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 (⁴) I osa artikli 1 lõiget 2 ning II osa artikli 4 lõiget 4, artiklit 6, artikli 7 lõiget 5 ja artiklit 14,

VÖTTES ARVESSE järelevalveameti suuniseid (⁵) EMP lepingu artiklite 61 ja 62 kohaldamise ning tõlgendamise kohta, eriti selle peatükki raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta,

VÖTTES ARVESSE järelevalveameti 14. juuli 2004. aasta otsust protokoll nr 3 II osa artiklis 27 nimetatud rakendussätete kohta (⁶),

OLLES KUTSUNUD huvitatud isikuid ÜLES esitama märkusi vastavalt kõnealustele sätetele (⁷) ja võttes nende märkusi arvesse

(¹) Edaspidi „järelevalveamet“.

(²) Edaspidi „EMP leping“.

(³) Edaspidi „järelevalve- ja kohtuleping“.

(⁴) Edaspidi „protokoll nr 3“.

(⁵) Järelevalveameti suunised EMP lepingu artiklite 61 ja 62 ning järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 artikli 1 kohaldamise ja tõlgendamise kohta, mille EFTA järelevalveamet on vastu võtnud ja avaldatud 19. jaanuaril 1994, avaldatud EÜT L 231, 3.9.1994, ning EMP kaasandes nr 32. Suuniseid muudeti viimati 19. detsembril 2007. Edaspidi „riigiabi suunised“. Riigiabi suuniste ajakohastatud versioon on kättesaadav järelevalveameti veebilehel <http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/guidelines/>.

(⁶) Avaldatud ELT L 139, 25.5.2005, lk 37.

(⁷) Järelevalveameti otsus nr 421/04/COL, avaldatud ELT C 117, 19.5.2005, lk 17, ning EMP kaasandes nr 24, 19.5.2005. Järelevalveameti otsus nr 368/06/COL, avaldatud ELT C 77, 5.4.2007, lk 21, ning EMP kaasandes nr 17, 5.4.2007, lk 1.

I. ASJAOLUD

1. MENETLUSE KÄIK

Islandi ametiasutused teatasid protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõike 3 kohaselt ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. riigile kuuluvate aktsiate müümisest Euroopa Liidu juures asuva Islandi esinduse 19. augusti 2003. aasta kirjaga, millega edastati rahandusministeeriumi 19. augusti 2003. aasta kiri (viitenumbri 03-5685 A).

Äriühing Aalborg Portland Íslandi ehf. esitas 17. detsembril 2003 järelevalveametile kaebuse Islandi riigile kuuluvate ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. aktsiate müügi tingimuste kohta. Järelevalveamet sai kirja kätte ja registreeris 23. detsembril 2003 (viitenumbri 03-9059 A). Kaebuse esitaja taotles kõnealuse kaebuse menetlemist samal ajal valitsuse avaldatud müügiteatiga.

Pärast mitmete kirjade vahetamist (⁸) teatas järelevalveamet 21. detsembril 2004. aasta kirjaga Islandi ametiasutustele, et on otsustanud algatada Islandi riigile kuuluvate ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. aktsiate müügiga seoses protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikes 2 sätestatud menetluse (toiming nr 296878). Järelevalveamet väljendas kahtlust ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. turuväärtuse üle riigile kuuluvate aktsiate müügi ajal, riigi poolt tagasi ostetud varade turuväärtuse üle, ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. õiguse üle kasutada tasuta teatavaid riigikassale müüüdud Reykjavíkis asuvaid varasid ning tema õiguse üle osta ettemääratud hinnaga tagasi teatav Reykjavíkis asuv kinnisvara ja asjaomased maakasutusõigused.

Järelevalveameti otsus nr 421/04/COL ametliku uurimismenetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ning EMP kaasandes (⁹). Järelevalveamet kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi. Islandi ametiasutused esitasid oma märkused nimetatud otsuse kohta 24. veebruari 2005. aasta kirjas (toiming nr 311243). Järelevalveamet sai 20. juunil 2005 märkused ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ostonud ettevõtjalt Íslenskt Sement ehf. (toiming nr 323552). 2. septembril 2005 esitas täiendavaid märkusi Aalborg Portland Íslandi ehf. (toiming nr 333018).

(⁸) Järelevalveameti ja Islandi ametiasutuste kirjavahetuse kohta täpsema teabe saamiseks vt järelevalveameti otsus ametliku uurimismenetluse algatamise kohta, otsus nr 421/04/COL.

(⁹) Vt joonealune märkus 7.

17. veebruari 2006. aasta kirjaga (toiming nr 363608) edastasid Islandi ametiasutused järelevalveametile ingliskeelse koopia ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ja Islandi valitsuse nimel tööstusministeeriumi vahel sõlmitud lepingust, mille alusel tühistati ettevõtja teatavate Reykjaviki varade tagasiostu õigus. Lisaks sellele võttis ettevõtja kõnealuse lepingu artikli 2 kohaselt määramata ajaks rendile varad, mida ta kasutas alates 1. jaanuarist 2004, kohustusega maksta vastavalt turuhindadele kindlaks määratud kuurenti.

Kaebuse esitaja tehtud märkusi ning ametliku uurimismenetluse käigus Islandi ametiasutuste esitatud täiendavat teavet ja selgitusi arvesse võttes pidas järelevalveamet vajalikuks laiendada ametlikku uurimismenetlust ja käsitleda ka ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionikohustuste ülevõtmist Islandi riigi poolt. Vastavalt sellele võttis järelevalveamet 29. novembril 2006 vastu otsuse nr 367/06/COL Islandi riigi poolt ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionikohustuste ülevõtmise kohta. 29. novembri 2006. aasta kirjaga (toiming nr 399095) teatas järelevalveamet Islandi ametiasutustele oma otsusest laiendada kõnealuse meetmega seoses ametlikku uurimismenetlust. Islandi ametiasutused ei esitanud märkusi järelevalveameti otsuse kohta.

Samal päeval, 29. novembril 2006, lõpetas järelevalveamet ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. riigile kuulunud aktsiad omandanud investorite rühma Íslenskt Sement ehf. toetamiseks rakendatud abimeetmetega seotud ametliku uurimismenetluse. Järelevalveamet leidis, et asjaomase tehinguga ei kaasnenud abi.

Järelevalveameti otsus nr 367/06/COL avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ning EMP kaasandes⁽¹⁰⁾. Järelevalveamet kutsus huvitatud isikuid üles esitama märkusi. Järelevalveamet sai 7. mail 2007 märkused ettevõtjalt Íslenskt Sement ehf. (toiming nr 420691). Järelevalveamet edastas need 14. mai 2007. aasta kirjaga (toiming nr 421504) Islandi ametiasutustele, kellele anti võimalus vastata esitatud märkustele. Islandi ametiasutused vastasid 18. aprillil 2008 (toiming nr 474416).

2. TAUST

2.1. ETTEVÕTJA SEMENTSVERKSMIÐJAN HF. MÜÜK

Aastani 2000, mil Islandi turule sisenes Taani tsemendiimportija, oli ettevõtjal Sementsverksmiðjan hf. tsemenditurul tegelikult monopoliseisund. Uues konkurentsiolekorrast tekkisid ettevõtjal Sementsverksmiðjan hf. majanduslikud raskused ja ettevõtja jäi kahjumisse. Seepärast otsustas riik 2003. aasta märtsis ettevõtja müüa ja kuulutas välja pakkumiskutse kõigi tema omanduses olevate ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. aktsiate müümiseks⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Vt joonealune märkus 7.

⁽¹¹⁾ Müügiprotsessi kohta üksikasjalikuma teabe saamiseks vt järelevalveameti otsus nr 421/04/COL.

Pakkumismenetluse tulemusena valiti välja investorite rühm,⁽¹²⁾ kes moodustas riigi aktsiate omandamiseks ettevõtja Íslenskt Sement ehf. Valitsus algatas kõnealuste investoritega läbirääkimised riigi omanduses olevate ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. aktsiate müügiks. Valitsuse ja Íslenskt Sement ehf.-i vaheliste läbirääkimiste tulemusena müüdi ettevõtja peamiselt allpool kirjeldatud kokkulepete kohaselt.

Tööstusministeerium sõlmis 2. oktoobril 2003 Islandi valitsuse nimel ettevõtjaga Íslenskt Sement ehf aktsiaostulepingu. Kõnealuse lepingu alusel müüs riik, kellele kuulus 100 % ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. aktsiatest nominaalväärtusega 450 miljonit Islandi krooni, need aktsiad 68 miljoni Islandi krooni eest ettevõtjale Íslenskt Sement ehf.

Vastavalt aktsiaostulepingu artiklile 4 võttis Islandi valitsus üle ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionivõlad ja -kohustused. Ühtlasi võttis ta üle kõik selliste isikute iga-aastaste maksetega seotud olemasolevad ja tulevased kohustused, kes teevad makseid riigiteenistujate pensionifondi B osasse, seni kuni nad töötavad ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. juures.

Rahandusministeerium võttis riigiteenistujate pensionifondiga 23. oktoobril 2003 sõlmitud lepingu alusel riigikassa nimel üle ülejäänud võlakirjad, mis olid 1997. aasta lepingu kohaselt emiteeritud ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. kohustuste katmiseks, ning ettevõtja praeguste pensionifondi B osaga liitunud töötajate olemasolevad ja tulevased kohustused. Valitsus täitis seega tööstusministeeriumi ja ettevõtja Íslenskt Sement ehf. vahel sõlmitud aktsiaostulepingu artiklis 4 sätestatud kohustuse.

Aktsiaostulepingu artikli 5 kohaselt pidi Islandi valitsus ostma ettevõtjalt Sementsverksmiðjan hf. teatavad varad eraldi lepingu alusel. Nagu on märgitud artikli 5 lõikes 3, oli kõnealuste varade müügihind 450 miljonit Islandi krooni.

Samal päeval, 2. oktoobril 2003, sõlmisid Sementsverksmiðjan hf. ja Islandi riigikassa ostulepingu, mille alusel ostis riigikassa 450 miljoni Islandi krooni eest ettevõtja Reykjavíkis asuva kinnisvara ja varad, Akranesis asuva büroohoone (välja arvatud poolteist korrust) ning ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. omanduses olevad teiste ettevõtjate aktsiad ja võlakirjad. Ostulepingu artikli 5 kohaselt võib Sementsverksmiðjan hf. jätta endale osa Reykjavíkis asuvast müüdüd kinnisvarast,⁽¹³⁾ kasutada seda oma tootmistevõttes

⁽¹²⁾ Investorite rühm koosnes ettevõtjatest Framtak fjárfestingarbanki hf., Björgun ehf., BM Vallá ehf., sinna kuulus alguses ka Steypustöðin, kelle hiljem asendas Norra äriühing Norcem AS.

⁽¹³⁾ Kaks tsemendihoidlat, tsemendi pakendamise ja väljastamise hoone, trepid ja koridor, torustiku betoonkanal, tara ja värav, terasest silo ja kaasnevad seadmed, õhukompressorid, kuivati ja elektriseadmed doki juures asuvas laos, sadamakraana, torustik betoonkanalis, sõidukite kaalumise seadmed ja vastavad arvutid.

ja tagastada selle riigikassale hiljemalt 31. detsembriks 2011. Sementsverksmiðjan hf. maksaks kõnealuse kinnisvara hoolduse ja parenduse eest, kuid ei maksaks midagi selle kasutamiseõiguse eest. Ostulepingu artikli 6 kohaselt on ettevõtjal Sementsverksmiðjan hf. 31. detsembrini 2009 õigus tagasi osta eespool nimetatud Reykjavíkis asuv müüdüd kinnisvara kokku 95 miljoni Islandi krooni eest, millele kohaldatakse alates 1. augustist 2003 fikseeritud aastaintressi 7 %.

Kõnealust ostulepingut muudeti 16. veebruaril 2006 ettevõtja Sementsverksmiðjan hf., Islandi valitsuse nimel esinenud tööstusministeeriumi ja ettevõtja Íslenskt Sement ehf. vahelise lepinguga. Lepingupooled leppisid kokku kalduda kõrvale aktsiaostulepingu artikli 5 lõike 4 sätetest seoses teatavate varade tagasiostu võimalusega, samuti otsustati kalduda kõrvale ostulepingu artiklist 6 ning asendada see teatavate varade⁽¹⁴⁾ rentimist käsitleva sättega. Kuurendiks määrati [...] Islandi krooni ja seda korrigeeritakse vastavalt ehituskuluindeksile. Riigikassale müüdüd varade üleandmisaja osas leppisid pooled kokku asendada kuupäev 31. detsember 2011 kuupäevaga 1. jaanuar 2004.

2.2. ETTEVÕTJA SEMENTSVERKSMIÐJAN HF. VÕLG RIIGITEENISTUJATE PENSIONIFONDI EES

2.2.1. Riigiteenistujate pensionifondi toimimine

Esiialgu kohaldati riigiteenistujate pensionifondi suhtes seadust nr 29/1963. 1990. aastal tundus, et maksed riigiteenistujate pensionifondi on pensionimaksete katmiseks ebapiisavad. Sellest lähtudes otsustas riik süsteemi ümber korraldada ja võttis vastu seaduse nr 1/1997 (riigiteenistujate pensionifondi seadus). Riigiteenistujate pensionifond jagati kaheks osaks: loodi uus A osa ja olemasolev pensionifond muudeti B osaks. Kõik uued töötajad pidid liituma A osaga, kusjuures olemasolevad töötajad said valida A osa liikmeks astumise ja B osa liikmeks jäämise vahel; B osa oli sellest hetkest alates uute liikmete jaoks suletud. Islandi ametiasutuste andmete kohaselt muudeti fond varasema pensionifondi A ja B osaks jagamise kaudu isetoimivaks ning fondis ei tohiks enam tekkida pensionimaksete ja -kohustuste vahelist negatiivset tasakaalu, mille lõpptulemusena peab korvama riigikassa⁽¹⁵⁾.

B osa reguleerivate õigusnormide tulemusena tekib seevastu tavaliselt puudujääk, mida tuleb korrapäraselt katta. B osa regu-

⁽¹⁴⁾ Survekamber, kaks silo, tsemendi väljastamise hoone, pumpla, autode kaalumise seadmed ja nende juurde kuuluvad arvutid laadimisruumis, kraana, torud ja terasest silo juurdekuuluvate seadmetega, masinad ja tualetid, trafopunkt, trepp ja koridor.

⁽¹⁵⁾ Maksed riigiteenistujate pensionifondi A osasse tehakse sellega liitunud töötajate kogutulu alusel ja töötajad omandavad pensioni saamise õiguse tasutud maksete kogusumma alusel. Nagu enamiku kohustusliku ametipensioni fondide puhul, on ka A osa pensioniõigused seotud tarbijahinnaindeksiga. Liitunud töötajate õigus saada pensioni on sätestatud seadustes ja tööandjad peavad korrapäraselt korrigeerima oma makseid tagamaks, et fondi sissemaksed katavad fondi kohustused.

leerivates õigusnormides on ette nähtud maksete tegemine riigiteenistujate pensionifondi B osasse üksnes sellega liitunud töötajate põhipalga, mitte nende kogutulu alusel. Liitunud töötajad omandavad õiguse saada teatud protsendi selle ametikoha põhipalgast, millelt nad pensionile lähevad. Seejärel seotakse pension riigiteenistujate palga keskmise tõusuga. Seaduse nr 1/1997 artikli 33 kohaselt peab kõnealuse vahe katma riigiteenistujate pensionifondi B osa liikmete tööandja. Sellest olenemata tagab seaduse nr 1/1997 artikli 32 alusel riigikassa pensioni seadusekohase maksmise töötajale, kui tööandja jätab oma maksekohustused täitmata.

2.2.2. Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. riigiteenistujate pensionifondiga seotud kohustuste kindlaksmääramine

1996. aastal läbiviidud reformiga viidi riigiteenistujate pensionifondi käsitlevasse seadusesse uus säte, mille kohaselt peavad tööandjad hüvitama pensionimaksete kasvu.

Seaduse nr 1/1997 artiklis 33 on sätestatud, et „juhul, kui eelnevalt kindlaksmääratud [...] pension suureneb avaliku sektori teenistujate üldise palgatõusu tõttu, **hüvitavad** ⁽¹⁶⁾ riigikassa ja teised pensionifondis oma töötajaid kindlustavad tööandjad kõnealuse tõusu, mis järelikult leiab aset ka pensionimaksetes. [...]”.

8. oktoobril 1997 sõlmis rahandusministeerium riigiteenistujate pensionifondiga lepingu riigikassa Islandi riikliku tsemenditehase töötajate ees olevate seaduse nr 1/1997 (riigiteenistujate pensionifondi kohta) artikli 33 kohaste kohustuste täitmise kohta 1996. aasta lõpuks. Kõnealused kohustused vastasid suurenenud pensionikohustusele ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. töötajate suhtes, millest lahutati ettevõtja osalus fondi varades.

Kõnealuse lepingu artiklis 3 on sätestatud: „Kasutades arvestuslikku 3,5 % intressimäära, hinnati Islandi riikliku tsemenditehase töötajatega seotud LSRi⁽¹⁷⁾ kohustuste nüüdiseväärtuseks 1996. aasta lõpus 494 816 380 Islandi krooni. LSRi kohustuste maksmiseks ettenähtud varad moodustavad hinnanguliselt 19 % fondi maksmata kohustustest. Seega on riigi ettevõtjalt Sementsverksmiðjan hf. Ltd. ülevõetud kohustuste väärtus 400 801 268 Islandi krooni”.

Seaduse nr 1/1997 uues artiklis 33 on sätestatud võimalus maksta võlakirjadega.

⁽¹⁶⁾ Rõhu lisa järelevalveamet.

⁽¹⁷⁾ Riigiteenistujate pensionifondi islandikeelne akronüüm.

„Fondi nõukogu võib [...] kohustuste maksmisel aktsepteerida võlakirju. [...] Sel viisil täidetud kohustuse aluseks võetakse makse kuupäeval tehtud kindlustusmatemaatiline hinnang. Oma kohustuse käesoleva lõike kohaselt võlakirjade emiteerimise kaudu täitnud tööandja ei vastuta enam maksega seotud perioodi ja töötajate osas fondi kohustuste [...] eest.”

Sama lepingu artiklis 4 on sätestatud: „Riigikassa täidab artikli 2 kohaselt oma kohustuse LSRi ees 326 488 714 Islandi krooni väärtuses Iceland Cement Ltd. võlakirjade üleandmisega [...]. Võlakirjad on seotud tarbijahinnaindeksiga, põhiindeksiga 178,6. Aastaintress on 5,5 % (poole aasta intress 2,75 %) ja see arvutatakse alates 1. jaanuarist 1997. Ajavahemiku 1. jaanuarist 1997 kuni 30. augustini 1997 intress makstakse eraldi 1. novembril 1997. Võlakirjade nüüdisväärtus seisuga 1. september 1997 ja arvestusliku intressiga 3,5 % on 400 801 268 Islandi krooni. Riigikassa garanteerib LSRile kõnealuste võlakirjade osamaksete ja intressi maksmise. Kõnealuste võlakirjadega täitis riigikassa täielikult oma LSRi ees olevad kohustused, mis olid seotud riigiteenistujate pensionifondi käsitleva seaduse nr 1/1997 artikli 33 kohaste pensionilisanõuetega ja mis tulenesid Islandi riikliku tsemenditehase töötajate liikmelisusest LSRis kuni 1996. aasta lõpuni”.

Kui Sementsverksmiðjan hf. täitis oma võlakohustused 8. oktoobri 1997. aasta lepingus kindlaksmääratud väärtuses võlakirjade emiteerimise kaudu, ei vastuta ettevõtja pärast seaduse nr 1/1997 artikli 33 viimase lõike kohaldamist seega enam fondi kohustuste eest maksta sellistele ettevõtja endistele töötajatele, kelle suhtes võlakohustused täideti, pensioni ajavahemiku eest, mis kestis 1996. aasta lõpuni. Kõnealused võlakirjad on järelikult lihtsalt võla tagasimaksmise edasilükkamine.

30. märtsil 1999 sõlmisid Sementsverksmiðjan hf. ja riigiteenistujate pensionifond teise seaduse nr 1/1997 artikli 33 kohase lepingu. Kõnealuse lepingu alusel hindab fond igal aastal aasta jooksul kogunenud pensionikohustust, mis on seotud pensionifondi B osaga liitunud ja ettevõtja juures endiselt töötavate töötajatega. Ettevõtja täidab kõnealused kohustused pärast selliste sissemaksete lahutamist, mida töötajad ja ettevõtja on juba teinud seoses aasta jooksul saadud pensioniõigustega. Islandi ametiasutuste esitatud teabe kohaselt olid 2003. aastal viis ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. töötajat endiselt riigiteenistujate pensionifondi B osa liikmed.

2.2.3. Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf pensionikohustuste ülevõtmine riigi poolt

Rahandusministeeriumi ja riigiteenistujate pensionifondi vahelise 23. oktoobri 2003. aasta lepinguga võttis rahandusministeerium riigikassa nimel üle ülejäänud võlakirjad, mille Sementsverksmiðjan hf. oli 1997. aasta lepingu kohaselt emitee-

rinud oma kohustuste katmiseks. Ühtlasi võttis valitsus üle ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. kohustused riigiteenistujate pensionifondi ees teha igal aastal riigiteenistujate pensionifondi B osaga liitunud töötajate eest makseid (vastavalt riigiteenistujate pensionifondi ja ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. vahelisele 30. märtsi 1999. aasta lepingule).

Kõnealuse lepinguga täitis rahandusministeerium 2. oktoobril 2003 investorite rühmaga Íslenskt Sement ehf. sõlmitud aktsiaostulepingu artikli 4 alusel võetud kohustuse. Kõnealuses artiklis on sätestatud, et „[m]üüja võtab üle ettevõtja pensionivõlad ja -kohustused, mida valitsus garanteerib ja mille ettevõtja võttis üle erilepingu alusel 1997. aastal. Lisaks võtab müüja üle kõik selliste isikute iga-aastaste maksetega seotud olemasolevad ja tulevased kohustused, kes teevad praegu makseid riigiteenistujate pensionifondi B osasse, seni kuni nad töötavad ettevõtja juures”.

Isegi kui rahandusministeerium ise otsustas võtta investorite rühmaga Íslenskt Sement ehf. sõlmitud aktsiaostulepingus üle kõnealused ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. võlad ja kohustused, vabastati ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. nendest kohustustest eraldiseisva õigusakti, täpsemalt rahandusministeeriumi ja riigiteenistujate pensionifondi vahelise 23. oktoobri 2003. aasta lepingu alusel.

Islandi ametiasutuste esitatud teabe⁽¹⁸⁾ kohaselt hinnati juba pensionile siirdunud töötajatega seotud pensionikohustuste suuruseks 2003. aastal 412 miljonit Islandi krooni. Riigiteenistujate pensionifondi B osaga endiselt liitunud ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. töötajatega seotud tulevaste kohustuste suuruseks hinnati 10–15 miljonit Islandi krooni, olenevalt töötajate ettevõtja juures töötamise ajast.

3. KÄESOLEVAS OTSUSES HINNATAVAD MEETMED

Nagu eespool märgitud, laiendati otsusega nr 421/04/COL algatatud ametlikku uurimismenetlust, et hõlmata ettevõtja pensionikohustuste ülevõtmist riigi poolt otsusega nr 367/06/COL.

⁽¹⁸⁾ Islandi ametiasutused esitasid teabe ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. töötajate pensionifondiga liitumise kohta mitmes kirjas. Nad esitasid kõnealused hinnangulised andmed 12. novembri 2003. aasta kirjas. 18. aprilli 2006. aasta kirjas selgitasid Islandi ametiasutused täiendavalt, et ettevõtja asutamisel 1993. aastal liitus riigiteenistujate pensionifondiga kuus töötajat ja erapensionifondidega 93 töötajat. Nagu Islandi ametiasutused selgitasid, võisid riigiteenistujate pensionifondiga liituda ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ametnikud, samas kui töölisel liitusid erapensionifondidega, st oma ametiühingute pensionifondidega. Pärast ettevõtja asutamist 1993. aastal võisid uued ametnikud endiselt liituda riigiteenistujate pensionifondiga. Pärast riigi omanduses olevate ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. aktsiate müüki 2003. aastal peavad kõik uued töötajad liituma erapensionifondiga.

Samal päeval, 29. novembril 2006, võttis järelevalveamet vastu otsuse nr 368/06/COL lõpetada ametlik uurimismenetlus seoses riigile kuuluvate ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. aktsiate 29. novembril 2006 toimunud müügiga ettevõtjale Íslenskt Sement ehf. 68 miljoni Islandi krooni eest ning järeldas, et müük ei kujutanud endast riigiabi.

Käesolevas otsuses hindab järelevalveamet ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. antud riigiabi võimalikkuse olemasolu ja riigiabi kokkusobivust seoses järgmiste meetmetega, mille suhtes ei ole järelevalveamet veel otsust vastu võtnud:

- 1) Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. kinnisvara, varade, aktsiate ja võlakirjade ostmise riigi poolt.

Otsuses nr 421/04/COL väljendas järelevalveamet muret, et Islandi riigikassa poolt ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. kuuluvate varade⁽¹⁹⁾ omandamisega 450 miljoni Islandi krooni eest võis kaasnedagi riigiabi, kui kõnealune hind ei vastanud varade turuväärtusele.

- 2) Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. õigus jätta endale osa kõnealustest varadest ja osta need fikseeritud hinnaga tagasi.

Otsuses nr 421/04/COL algatas järelevalveamet ametliku uurimismenetluse ka seoses ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. antud võimalusega jätta endale osa Reykjavíkis asuvast müüdüd kinnisvarast,⁽²⁰⁾ kasutada seda oma tootmistegevuses ja tagastada see riigikassale hiljemalt 31. detsembriks 2011. Sementsverksmiðjan hf. pidi maksuma kõnealuse kinnisvara hoolduse ja parendamise eest, kuid mitte selle kasutamise eest. Lisaks sellele oli ettevõtjal Sementsverksmiðjan hf. ostulepingu artikli 6 kohaselt 31. detsembrini 2009 õigus osta tagasi eespool nimetatud Reykjavíkis asuv müüdüd kinnisvara kokku hinnaga 95 miljonit Islandi krooni, millele kohaldatakse 1. augustist 2003 alates fikseeritud aastaintressi 7 %.

Otsuses nr 421/04/COL leidis järelevalveamet esialgu, et Reykjavíkis asuvate riigikassale müüdüd varade kasutustasu puudumine kujutab endast riigiabi. Järelevalveamet leidis, et kui Sementsverksmiðjan hf. rakendab eespool nimetatud tagasiostuhinda, võib riik kanda kahju, kui ta müüb varad turuväärtusest madalama hinnaga.

⁽¹⁹⁾ Kõnealused varad on ettevõtja Reykjavíkis asuvad varad, Akranesis asuv büroohoone (välja arvatud poolteist korrust) ja ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. omanduses olevad teiste ettevõtjate aktsiad ja võlakirjad.

⁽²⁰⁾ Kaks tsemendihoidlat, tsemendi pakendamise ja väljastamise hoone, trepid ja koridor, torustiku betoonkanal, tara ja värav, terasest silo ja kaasnevad seadmed, õhukompressorid, kuivati ja elektriseadmed doki juures asuvas laos, sadamakraana, torustik betoonkanalis, sõidukite kaalumise seadmed ja vastavad arvutid.

- 3) Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionikohustuste ülevõtmine riigikassa poolt.

Otsuses nr 367/06/COL leidis järelevalveamet esialgu, et ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionikohustuste ülevõtmine riigi poolt kujutas endast riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses. Järelevalveamet kahtles selles, kas võib kohaldada kas või ühte EMP lepingu artikli 61 lõigetega 2 ja 3 ettenähtud erandit riigiabi andmist käsitlevast üldisest keelust. Juhul kui tegemist on riigiabiga, kahtles järelevalveamet selles, kas abi saab lugeda EMP lepinguga kokkusobivaks. Täpsemalt väljendas järelevalveamet muret, kas abi saab lugeda ühisturuga kokkusobivaks päästmis- ja ümberkorraldusabi andmist käsitlevate riigiabi suuniste alusel.

4. ISLANDI AMETIASUTUSTE MÄRKUSED

23. veebruari 2005. aasta kirjas esitasid Islandi ametiasutused oma märkused otsuses nr 421/04/COL väljendatud järelevalveameti kahtluste kohta. Islandi ametiasutused selgitasid, et ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. varade tagasiostmine toimus ümberkorraldamise osana: „Riik ostis ettevõtjalt kõik varad, mis ei olnud olulised tootmise ja tegevuse jaoks, et vähendada tegevuskulusid ja muuta ettevõtja tegevus elujõuliseks.”

Tagasiostetud varade õiglase väärtuse küsimuses väitsid Islandi ametiasutused, et kõige täpsema hinnangu andsid AV ja VSO Ráðgjöfi eksperdid septembris 2003. Kõnealused eksperdid hindasid Reykjavíkis asuvate varade väärtuseks 276 miljonit Islandi krooni ning Akranesis asuva büroohoone väärtuseks 74,4 miljonit Islandi krooni. Islandi ametiasutused leidsid, et Reykjavíkis asuvate varade hinnang oli riigi jaoks väga soodne, kuna kõnealustel varadel on prognoositava tulevase väärtuse põhjal strateegiline väärtus, „kuna müügi toimumise ajal kavandati suurt sillaprojekti, millega tõkestatakse juurdepääs ettevõtja Reykjavíki Saeverhöfdis asuvale sadamale ja muudetakse seega rajatised ettevõtja tegevuse seisukohast kasutuks. Kõnealuse silla ehitamise tulemusena muudetakse siiski selles piirkonnas linna- planeeringut ja võib eeldada maa reserveerimist elamurajooniks, mis suurendab oluliselt maa väärtust”.

Seoses 2. oktoobri 2003. aasta ostulepingu artiklis 6 sätestatud teatavate varade tagasiostu õigusega viitasid Islandi ametiasutused kõnealuses kirjas oma soovile muuta lepingut ja asendada kõnealune õigus ostueesõigusega turuväärtuse alusel.

Lõpuks esitasid Islandi ametiasutused väited põhjendamaks, et kui ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. müügiga seoses anti abi, saab seda lugeda päästmis- ja ümberkorraldusabi andmist käsitlevate riigiabi suuniste alusel ühisturuga kokkusobivaks. Selle tõestuseks lisasid nad kirjale ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamiskava.

Islandi ametiasutused ei esitanud märkusi ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionikohustuste ülevõtmist Islandi riigi poolt käsitleva järelevalveameti otsuse nr 367/06/COL kohta.

5. ETTEVÕTJA ÍSLENSKT SEMENT EHF. MÄRKUSED

Íslenskt Sement ehf. esitas märkused järelevalveameti otsuse nr 421/04/COL kohta 20. juunil 2005 (toiming nr 323552). Asjaomases kirjas väitis ettevõtja, et riigi poolt ettevõtjalt Sementsverksmiðjan hf. tagasi ostetud varasid ei müüdü eraldi, vaid see müük oli ühendatud aktsiate müügiga. Seepärast oli kõnealune müük kõigi ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. aktsiate müüki käsitleva üldise ostulepingu lahutamatu osa. Lisaks käsitas Íslenskt Sement ehf. ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. õigust kasutada teatavaid tagasi ostetud varasid ettevõtja erastamise lahutamatu osana, mida võeti arvesse ostu üldhinna kokkuleppimisel. Sellest olenemata oleks ettevõtja Íslenskt Sement ehf. arvates kõnealuste varade kasutusõiguse objektiivne turuväärtus ebaoluline „kui mitte täiesti kasutu“, kuna neid sai kasutada ainult Sementsverksmiðjan hf. kui ainus tsemenditootja Islandil. Lõpuks vaidlustas Íslenskt Sement ehf. väite, mille kohaselt kujutab ettevõtja õigus osta kokku 95 miljoni Islandi krooni eest tagasi need varad, mida tal on õigus kasutada, endast riigiabi, kuna kõnealuste spetsiaalselt tsemendi tootmisega tegelevate tehaste turuväärtus oli madal.

7. mai 2007. aasta kirjas (toiming nr 421504) väljendas Íslenskt Sement ehf. esiteks oma arvamust järelevalveameti lähenemisviisi kohta jagada kõnealune juhtum kaheks osaks, s.o aktsiate müügiks ning muudeks meetmeteks. Kõnealuse ettevõtja arvates tuli eri tehinguid käsitada tervikuna. „See oli nii müüja (Islandi valitsus) kui ka ostja (Íslenskt Sement ehf.) eeltingimus, et samal päeval sõlmitud lepingud kujutaksid endast ühte tehingut, mida ei saa jagada. Seega ei oleks ühte või mitut lepingut sõlmitud, kui kõiki teisi ei oleks sõlmitud samal ajal ja üksteisega seotult.“

Teiseks esitas Íslenskt Sement ehf. argumendid tõestamaks, et ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionikohustuste ülevõtmisega Islandi riigi poolt ei kaasnenud riigiabi. Íslenskt Sement ehf. selgitas, et pensionikohustusi ei kajastatud 1996. aasta raamatupidamisaruande bilansis, vaid neid näidati ainult lisades bilansivälise tingimusliku kohustusena. 1997. aastal vabastati ettevõtja pensionikohustustest võlakirjade emiteerimise vastu. See tähendab, et kohustusi rahastati selliste võla(kirjade) andmisega riigiteenistujate pensionifondile, mida kajastati seejärel 1997. aasta ja järgnevate aastate raamatupidamisaruannete bilansis pikaajalise kohustusena. Íslenskt Sement ehf. selgitas ühtlasi, et riik võttis seoses oma osaluse müügiga ettevõtjas Sementsverksmiðjan hf. üle võla, mis ettevõtjal oli 2003. aastal riigiteenistujate pensionifondi ees. Seega lahutati 2003. aasta raamatupidamisaruandes bilansi kohustustest 388 028 317 Islandi krooni, suurendades samas ettevõtja jaotamata kasumit sama summa võrra.

Kolmandaks osutas Íslenskt Sement ehf. ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. varade riigile müümisele 450 miljoni Islandi krooni eest, mida käsitleti järelevalveameti otsuses

nr 421/04/COL. Kõik aktsiad ja võlakirjad müüdi riigile turuväärtusega⁽²¹⁾. Reykjavíkis Saevarhófdís asuvate varade ja Akranesis asuva büroohoone osa väärtuseks hinnati vastavalt 276 miljonit ja 74,4 miljonit Islandi krooni ning need müüdi riigile 280 miljoni ja 72,5 miljoni Islandi krooni eest.

Ühtlasi osutas Íslenskt Sement ehf. 2003. aastal MP Investment Bank Ltd. poolt kindlaks tehtud ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. likvideerimiskuludele ning märgib taas, et likvideerimiskulude suuruseks, k.a puhastustööd Akranesis, saadi 506 498 730 Islandi krooni.

Íslenskt Sement ehf. leidis, et „[k]ui kohaldada Euroopa Kohtu poolt nt Gröditzter Stahlwerke GmbH asjas kasutusele võetud meetodit, on kõnealuse juhtumi puhul küsimus selles, kas riigi üldkulud seoses ettevõtja likvideerimisega ületaksid riigi kulusid seoses ettevõtja võlgade ülevõtmise ja ettevõtja aktsiate müügiga. Kui vastus sellele küsimusele on jaatav, tuleb leida, et riik käitus vastavalt turumajandusliku investeerimise põhimõttele, kuna erainvestor oleks majanduslikust põhjendatusest lähtudes võtnud võla üle ja müünud ettevõtja aktsiad“. Seepärast oli Íslenskt Sement ehf. arvamusel, et „likvideerimise kogukulu ületas ettevõtja müügi kogukulu 70 376 683 Islandi krooni võrra⁽²²⁾ ja seega käitus riik vastavalt turumajandusliku investeerimise põhimõttele. Seepärast ei saanud seoses riigi osaluse müügiga ettevõtjas toimunud ettevõtja pensionifondiga seotud kohustuse riigipoolse ülevõtmisega kaasneda riigiabi“.

6. ETTEVÕTJA AALBORG PORTLAND ÍSLANDI EHF. MÄRKUSED

2. septembri 2005. aasta kirjaga edastas kaebuse esitaja Aalborg Portland Íslandi ehf. märkused järelevalveameti otsuse nr 421/04/COL kohta. Ta väljendas oma nõusolekut järelevalveameti tõstatatud probleemidega, kuid rõhutas, et uurimismenetluse algatamise otsuses ei käsitletud ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionikohustuste ülevõtmist. Sellest olenemata ei esitanud Aalborg Portland Íslandi ehf. ühtegi märkust järelevalveameti otsuse nr 367/06/COL kohta, millega laiendati ametlikku uurimismenetlust, et käsitleda ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionikohustuste ülevõtmist Islandi riigi poolt.

⁽²¹⁾ Ettevõtjas Geca oleva osaluse väärtuseks hinnati 46,5 miljonit Islandi krooni, ettevõtjas Spödur oleva osaluse väärtuseks 40 miljonit Islandi krooni ja Spödari väljastatud võlakirjade väärtuseks 11 miljonit Islandi krooni.

⁽²²⁾ Íslenskt Sement selgitab, et ettevõtja likvideerimise kogukulud, sh riigi poolt Reykjavíkis ja Akranesis asuva maa eest makstud ostusummad, moodustasid 390,4 miljonit Islandi krooni. Kui riik oleks otsustanud ettevõtja likvideerida, vastaksid likvideerimiskulud põhivara likvideerimismaksumusele, s.o 69,9 miljonile Islandi kroonile, millest lahutatakse lepinguline kohustus puhastada rajatis, mis teeb ettevõtja likvideerimise kogukuluks 390,4 miljonit Islandi krooni. Riigi otsuse tulemusena võtta üle ettevõtja võlg riigiteenistujate pensionifondi ees kokku 388 028 317 Islandi krooni eest ja müüa ettevõtja aktsiad ettevõtjale Íslenskt Sement 68 miljoni Islandi krooni eest moodustus netokulu 320 028 317 Islandi krooni. Seega ületaksid likvideerimiskulud ettevõtja müügi kogukulu 70 376 683 Islandi krooni võrra.

7. ISLANDI TÄIENDAVID MÄRKUSED

8. aprilli 2008. aasta kirjas esitasid Islandi ametiasutused täiendavat teavet varem esitatud ümberkorraldamiskava kohta ja lisasid kirjale järelevalveametile seni esitamata turuülevaate.

II. HINDAMINE

1. RIIGIABI OLEMASOLU

EMP lepingu artikli 61 lõikes 1 on sätestatud:

„Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune EÜ liikmesriikide või EFTA riikide poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, käesoleva lepinguga kokkusobimatu

niivõrd, kuivõrd see kahjustab lepinguosaliste vahelist kaubandust.”

1.1. KINNISVARA, VARADE, AKTSIATE JA VÕLAKIRJADE OST

Ostulepingu alusel ostis Islandi riigikassa kokku 450 miljoni Islandi krooni eest ettevõtja Reykjavíkis asuva kinnisvara ja varad, Akranesis asuva büroohoone (välja arvatud poolteist korrust) ning ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. omanduses olevad teiste ettevõtjate aktsiad ja võlakirjad.

Järgmises tabelis on esitatud võrdlus ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. Reykjavíkis ja Akranesis asuva kinnisvara ja varade turuväärtuste vahel ning aktsiate ja võlakirjade sõltumatute ekspertide ⁽²³⁾ kindlaksmääratud hinna ja nende eest riigikassa makstud hinna vahel.

(miljonites Islandi kroonides)

	Sõltumatute ekspertide hinnang	Islandi riigikassa makstud hind
Aadressil Saeverhöfði 31, Reykjavík asuvad maatükid, kinnisvara ja seadmed	276	280
Akranesis asuv büroohoone (v.a poolteist korrust)	74,4	72,5
Geca aktsiad	46,5	46,5
Spöluri aktsiad	40	40
Spöluri võlakirjad	11	11
Kokku	447,9	450

Seega on riigikassa makstud hinna ja sõltumatute ekspertide hinnatud turuväärtuse vahe 2,1 miljonit Islandi krooni (võrdub 21 214 euroga). See vahe tuleneb Reykjavíkis asuva kinnisvara müügist, kus müügihind oli hinnangulisest väärtusest 4 miljoni Islandi krooni võrra kõrgem, ning Akranesis asuva büroohoone müügist, kus müügihind oli hinnangulisest väärtusest 1,9 miljonit Islandi krooni võrra madalam.

Kohtupraktika kohaselt ei saa järelevalveamet kinnitada kõnealuses otsuses turuhinda meelevaldselt üksnes eksperdi hinnangu alusel ⁽²⁴⁾. Järelevalveamet peab maa ja hoonete turuväärtuse kindlaksmääramisel pigem „võtma arvesse selliste turuhindade oma olemuselt retrospektiivse kindlaksmääramise ebakindlust” ⁽²⁵⁾. Sageli ei saa teha järeldust, et ühe hindamise tulemusel pakutud hind oleks määratluse järgi see turuhind, mida ostja on valmis aktsepteerima. Vastuvõetava turuhinna võib pärast turu katsetamist leida pigem teatud vahemikust. Järelevalveameti

arvates puudub selge vastus küsimusele, kui suur peaks see vahemik olema. Ilmselt võib see olla iga juhtumi korral erinev.

Järelevalveameti arvamusel on kõnealune vahe 2,1 miljonit Islandi krooni sõltumatu eksperdi hinnangu ja riigikassa makstud hinna vahel nii väike, et puuduvad tõendid selle kohta, et ostuhind ei vastanud turutingimustele. Sõltumatu eksperdi kindlaksmääratud hinna või lugeda orienteeruvaks. Suur kõrvalekaldumine kõnealusest hinnast võib osutada riigibile. Järelevalveameti arvamusel ⁽²⁶⁾ ei ole siiski nii

⁽²⁴⁾ Liidetud kohtuasjad T-127/99, T-129/99 ja T-148/99: Diputación Foral de Alava jt vs. komisjon (EKL 2002, lk II-1275, punkt 71).

⁽²⁵⁾ Kohtuasi T-366/00: Scott SA vs. komisjon (EKL 2007, lk II-797, punkt 93).

⁽²³⁾ Almenna Verkfræðistofan (AV) teostas ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. Reykjavíkis asuva kinnisvara väärtuse osalise hindamise 2003. aasta veebruaris ning täieliku hindamise 2003. aasta novembris. Aktsiate ja võlakirjade väärtuse määras kindlaks MP Verðbref riigi osaluse müügile eelnenud ettevõtja likvideerimismaksumuse kindlaksmääramisel. Hákoti kinnisvarabüroo atesteeritud kinnisvaramaakler Daníel Rúnar Elíasson hindas Akranesis asuva hoone 2003. aasta augustis.

⁽²⁶⁾ Euroopa Kohtu praktika kohaselt järelevalveametile „ei saa ligikaudset hindamist ette heita”, kuna kõnealused hinnangud on oma olemuselt ligikaudsed, vt eespool viidatud kohtuasi T-366/00: Scott SA vs. komisjon, punkt 96.

väike vahe, nagu see on kõnealusel asjas, piisav järeldamiseks, et ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. anti riigiabi. Pigem näitab see, et summa kujutas endast õiglast turuhinda. Järelevalveamet leiab seega, et Sementsverksmiðjan hf. ei saanud kinnisvara, varade, aktsiate ja võlakirjade müümisel Islandi riigikassale riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses.

1.2. ÕIGUS JÄTTA ENDALE OSA VARADEST JA OSTA NEED FIKSEERITUD HINNAGA TAGASI

Ostulepingu artikliga 5 anti ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. võimalus jätta osa Reykjavíkis asuvast müüdüd kinnisvarast⁽²⁷⁾ endale, kasutada seda oma tootmise ja tagastada see riigikassale hiljemalt 31. detsembriks 2011. Sementsverksmiðjan hf. pidi maksma kõnealusel kinnisvara hooldamise ja parendamise eest, kuid ta ei maksnud midagi selle kasutamise eest. Lisaks sellele on ettevõtjal Sementsverksmiðjan hf. ostulepingu artikli 6 kohaselt 31. detsembrini 2009 õigus tagasi osta eespool mainitud Reykjavíkis asuv müüdüd kinnisvara kokku 95 miljoni Islandi krooni eest; summale liidetakse kogunenud intress, mida arvutatakse 1. augustist 2003 alates fikseeritud aastaseintressi 7% alusel.

17. veebruari 2006. aasta kirjas (toiming nr 363608) edastasid Islandi ametiasutused järelevalveametile ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ja Islandi valitsuse nimel tööstusministeeriumi vahel sõlmitud lepingu ingliskeelse koopia. Kõnealusel lepingu alusel tühistati ettevõtja teatavate Reykjavíkis asuvate varade tagasiostu õigus. Riigikassale müüdüd varad anti talle üle 1. jaanuaril 2004. Alates sellest kuupäevast võttis ettevõtja tema kasutatavad varad kõnealusel lepingu artikli 2 kohaselt määramata ajaks rendile. Kõnealusel varade⁽²⁸⁾ kuurent on [...] Islandi krooni. Renti korrigeeritakse kord aastas vastavalt ehituskuluindeksile. Islandi ametiasutused selgitasid, et rendi suuruse arvutamisel kasutati Islandi kinnisvaraturu tavapärase määra.

Järelevalveametil ei ole põhjust kahelda Islandi ametiasutuste esitatud teabe õigsuses ega täpsuses; selle teabe kohaselt maksab ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. kõnealusel varade rentimisel turuhinda⁽²⁹⁾. Seega leiab järelevalveamet, lähtudes eespool mainitud lepingu muudatustest, et rendiga ei kaasnenud riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses.

1.3. PENSIONIKOHUSTUSTE ÜLEVÕTMINE

23. oktoobril 2003 rahandusministeeriumi ja riigiteenistujate pensionifondi vahel sõlmitud lepinguga võttis rahandusministeer-

⁽²⁷⁾ Kaks tsemendihoidlat, tsemendi pakendamise ja väljastamise hoone, trepid ja koridor, torustiku betoonkanal, tara ja värav, terasest silo ja kaasnevad seadmed, õhukompressorid, kuivati ja elektriseadmed doki juures asuvas laos, sadamakraana, torustik betoonkanalis, sõidukite kaalumise seadmed ja vastavad arvutid.

⁽²⁸⁾ Renditi survekamber, kaks silo, tsemendi väljastamise hoone ja pump, mis hõlmavad 290 ruutmeetrit. Lisaks renditi autode kaalumise seadmed, maatükk, kraana, torud ja terasest silo, masinad ja tualetid, trafopunkt, trepp ja koridor.

⁽²⁹⁾ Islandi ametiasutused teatasid järelevalveametile, et suurem osa varem ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. kuulunud Reykjavíkis Sævarhöfðis asuvast maast oli antud rendile ettevõtjale Jarðboranir hf. rendihinnaga [...] Islandi krooni ruutmeetri kohta. Ettevõtjalt Sementsverksmiðjan hf. nõutud rendihind oli [...] Islandi krooni. Lisaks selgitasid Islandi ametiasutused, et Sævarhöfðis asuva maa rendile andmist reklaamiti 2003. aasta lõpus ajalehes Morgunblaðið ning et soodsaima üldmainitud hinnaga pakkumise tegi ettevõtja Jarðboranir hf. Nimetatud põhjustel rõhutasid Islandi ametiasutused, et rendihind vastas Islandi turuhindadele.

riium riigikassa nimel üle ülejäänud võlakirjad, mis olid 1997. aasta lepingu kohaselt emiteeritud ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. kohustuste katmiseks. Lisaks sellele võttis riigikassa sama lepingu alusel üle ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. kohustused seoses ettevõtja juures endiselt töötavate töötajatega. Kõnealusel kohustus tuli täita igal aastal.

1.3.1. Riigi vahendite olemasolu

Abi peab riigiabiks kuulutamiseks olema esiteks antud riigi poolt või riigi ressurssidest. Rahandusministeeriumi ja riigiteenistujate pensionifondi vahel 2003. aasta oktoobris sõlmitud lepingu alusel tasub riigikassa pensionifondile ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. eest ettevõtja võlad. Lepingu sõlmimise ajal oli ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. võlg pensionifondi ees juba pensionile siirdunud töötajatega seotud pensionimaksetega seoses 412 miljoni Islandi krooni. Lisaks hinnati pensionifondi B osaga liitunud ja endiselt ettevõtja juures töötavate töötajatega seotud tulevaste kohustuste suuruseks 10–15 miljoni Islandi krooni. Pensionikohustuste ülevõtmiseks ja nende tasumiseks riigikassast kasutatakse riigi vahendeid.

1.3.2. Teatud ettevõtjate või teatud kaupade tootmise soodustamine

Teiseks peab abimeede andma selle saajale eelise, mis vabastab ta kuludest, mida tavaliselt tehakse eelarvest.

Riik võttis üle ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. riigiteenistujate pensionifondi ees oleva võla, mis oli seotud ettevõtja töötajate pensioni maksimisega. Sementsverksmiðjan hf. asutati 1955. aastal riigiasutuse osana. Tollal Islandi riiklikuks tsemenditehaseks nimetatud tsemenditootja töötajad liitusid riigiteenistujate pensionifondiga nagu ka kõik teised riigi ametiasutuste töötajad.

1997. aastal reformis riik riigiteenistujate pensionifondi. Riigiteenistujate pensionifond hindas kindlustusmatemaatilisel kohustusel, mis tal oli oma liikmete ees seoses tulevaste pensionimaksetega. Seejärel võrreldi kõnealusel hinnangu tulemust fondi varadega ja selliste kohustustega, mis eri tööandjatel on pensionifondiga liitunud töötajate ees. Riigiteenistujate pensionifondi kohustused ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionile jäänud töötajate ees moodustasid 1996. aasta lõpus 400 miljoni Islandi krooni⁽³⁰⁾.

⁽³⁰⁾ Islandi riikliku tsemenditehase töötajatega seonduvate riigikassa võlakohustuste seaduse nr 1/1997 (riigiteenistujate pensionifondi kohta) artikli 33 kohast tähtsust käsitleva riigiteenistujate pensionifondi ja rahandusministeeriumi vahelise lepingu artikli 3 kohaselt moodustasid ettevõtja Iceland Cement Ltd. kohustused 1996. aasta lõpus 400 801 268 Islandi krooni.

Riigikassa täitis kõnealuse kohustuse riigiteenistujate pensionifondi ees ettevõtja võlakirjadega. Nimetatud kohustus kajastus ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. raamatupidamisaruannetes 23. oktoobrini 2003, kui riik võttis üle ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. võla pensionifondi ees. Kõnealune võlg oli ühest küljest seotud pensioni maksimisega ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. töötajatele, kes olid 1997. aastal võla kindlaksmääramise ajal juba pensionile jäänud. Teisest küljest oli võlg seotud ka hinnanguliste pensionimaksetega viiele töötajatele, kes töötasid tol ajal ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. juures ja olid endiselt liitunud riigiteenistujate pensionifondi B osaga ⁽³¹⁾.

Pensionimaksete ülevõtmine riigi poolt vabastas ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. tegevuskulust niivõrd, kui võrd pensioni maksmine kuulub tavakulude hulka, mida ettevõtja peab äritegevuse käigus kandma. Sellega andis riik kõnealusele ettevõtjale valikulise eelise, kuna teised ettevõtjad peavad kandma kõiki oma töötajatega seotud pensionikulusid.

1.3.3. Konkurentsi moonutamine ja lepinguosalistevahelise kaubanduse kahjustamine

Kolmandaks peab abimeede moonutama konkurentsi ja kahjustama lepinguosalistevahelist kaubandust.

Ettevõtjad, kes saavad riigilt nende tavapäraseid kulusid vähendada majandusliku eelise, asetatakse paremasse konkurentsiolekorda kui ettevõtjad, kes ei saa kasutada kõnealust eelist. Euroopa Majanduspiirkonnas on tsemenditurul konkurents. Praegu tegutseb Islandi tsemenditurul kaks ettevõtjat: Sementsverksmiðjan hf. ja Aalborg Portland Íslandi ehf. Iga ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. antud eelis, mis vähendab tema kulusid, mis tal tavaolukorras tekiks, asetab teda paremasse konkurentsiolekorda kui muud praegused või potentsiaalsed Islandi tsemendituru osalised, kes ei saa sellist eelist. Seega moonutab riigi poolt ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. antud abi konkurentsi.

Neljandaks peab teatatud meede EMP lepingu artikli 61 lõike 1 kohaldamiseks kahjustama EMP lepingu riikide vahelist kaubandust.

Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. otsene konkurent Islandi turul on teises EMP lepingu riigis asuva ettevõtja tütar-ettevõtja, kes ei tooda Islandil tsementi, vaid impordib seda Islandile muudest EMP lepingu riikidest. Sel põhjusel kahjustab meede EMP

lepingu riikide vahelist kaubandust EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses.

1.3.4. Järeldus

Eespool nimetatud põhjustel järeldab järelevalveamet, et riik andis ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. riigiabi pensionikohustuste ülevõtmisega rahandusministeeriumi ja riigiteenistujate pensionifondi vahel 2003. aasta oktoobris sõlmitud lepingu alusel.

2. MENETLUSNÕUDED

Järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikes 3 on sätestatud, et „EFTA järelevalveametit tuleb teavitada kõikidest plaanidest abi määramise või muutmise kohta piisavalt aegsasti, et ta võiks avaldada oma arvamuse [...]. Asjaomane riik ei tohi oma kavandatud meetet jõustada enne lõpliku otsuse tegemist”.

Kuigi Islandi ametiasutused teatasid 29. augusti 2003. aasta kirjaga riigi osaluse kavatses müügist ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf., rakendasid Islandi ametiasutused eespool nimetatud lepingute sõlmimisega kõik võimalikud kõnealustel lepingutel põhinevad riigiabi meetmed enne, kui järelevalveamet võttis teatise osas vastu lõpliku otsuse. Seepärast on kõnealuse tehingu raames antud riigiabi ebaseaduslik riigiabi protokoll nr 3 II osa artikli 1 punkti f tähenduses, see tähendab uus abi, mida anti vastuolus kõnealuse protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikega 3.

3. ABI KOKKUSOBIVUS ÜHISTURUGA

EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punkti c kohaselt võib abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks pidada EMP lepinguga kokkusobivaks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega. Ümberkorraldusabi tuleb hinnata järelevalveameti päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste raames.

Otsuses nr 421/04/COL rõhutas järelevalveamet, et Islandi ametiasutused ei esitanud abi päästmis- ja ümberkorraldusabi suunistele vastavuse hindamiseks ühtegi argumenti ega vastavaid tõendavaid dokumente. Islandi ametiasutused edastasid 2005. aasta veebruari kirjaga ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamiskava. Hiljem esitasid Islandi ametiasutused 2008. aasta veebruaris ümberkorraldamiskava kohta täiendavat teavet. Järgnevalt hindab järelevalveamet seda, kas kõnealune uus teave võimaldab teha järelduse, et abi vastab päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste nõuetele ⁽³²⁾.

⁽³¹⁾ Pensionile jäänud töötajatega seotud pensionimaksed moodustasid 2003. aasta oktoobris 412 miljonit Islandi krooni. Samal päeval hinnati praeguste töötajatega seotud tulevastele kohustustele vastava võla suuruseks ligikaudu 10–15 miljonit Islandi krooni.

⁽³²⁾ Kohtuasi T-157/01: Danske Busvognmænd vs. komisjon (EKL 2004, lk II-917, punkt 116).

3.1. KEHTIVAD PÄÄSTMIS- JA ÜMBERKORRALDUSABI SUUNISED

Abi anti 2003. aasta oktoobris, kui riik vabastas ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. tema pensionikohustustest. Kõnealuse abimeetme vastavuse hinnang põhineb abi andmise ajal kehtinud 1999. aasta päästmis- ja ümberkorraldusabi suunistel⁽³³⁾.

3.2. RASKUSTES OLEV ETTEVÕTJA

Päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.2.1 kohaselt loetakse piiratud vastutusega äriühingut igal juhul ja olenemata selle suuruselt kõnealuste suuniste tähenduses raskustes olevaks ettevõtjaks, kui ta on kaotanud üle poole oma osa- või aktsiakapitalist ja kui üle veerandi sellest kapitalist on kaotatud viimase 12 kuu jooksul. Päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste kohaselt loetakse äriühingut olenemata asjaomase äriühingu liigist suuniste tähenduses raskustes olevaks ettevõtjaks, kui ta vastab siseriiklikus õiguses sätestatud võlgniku kõiki võlakohustusi hõlmava maksejõuetusmenetluse kohaldamise kriteeriumidele. Raskustes oleva äriühingu tavalised tunnused on kahjumi suurenemine, käibe vähenemine, laoseisu kasv, ülevõimsus, rahavoo kahanemine, võla suurenemine, intressinõuete suurenemine ning varade puhasväärtuse vähenemine või kadumine.

Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. aktsiakapital vähenes 1 096 miljonilt Islandi kroonilt 2000. aastal 458 miljonile Islandi kroonile 2003. aastal. Ettevõtja käive vähenes 1,06 miljardilt Islandi kroonilt 2000. aastal 863 miljonile Islandi kroonile 2001. aastal ja 598 miljonile Islandi kroonile 2002. aastal. Ettevõtja müügiimaht vähenes [...] 2000. aastal [...] 2001. aastal ja [...] 2002. aastal. Sellest tulenevalt vähenes tootmine üle [...]%. Äritegevuse tulemused halvenesid samas ajavahemikus kiiresti. Ettevõtjal Sementsverksmiðjan hf. oli 2000. aastal kasum 70 miljonit Islandi krooni, kuid 2001. aastal tekkis tal kahjum 230 miljonit Islandi krooni. 2002. aastal oli ettevõtja kahjum 220 miljonit Islandi krooni. Aastatel 2000 kuni 2002 suurenes ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. koguvõlg 733 miljonilt Islandi kroonilt 1 157 miljonile Islandi kroonile. Käibevara vähenes 750 miljonilt Islandi kroonilt 640 miljonile Islandi kroonile.

Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. 2002. aasta raamatupidamisaruandes väljendasid raamatupidajad ettevõtja finantsseisundi osas suurt muret. Jaotamata kahjumi ja tegevuskahjumi 2003. aastal jätkumise suure tõenäosuse põhjal järeldati, et ettevõtja tegevuse jätkamise võimalikkus on küsitav.

Islandi ametiasutuste esitatud selgituste ja teabe kohaselt oli ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pankroti äärel ega saanud taastada oma vahendite abil.

Seetõttu leiab järelevalveamet, et ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. oli abi andmise ajal päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste tähenduses raskustes ettevõtja.

3.3. ÜMBERKORRALDUSABI MÄÄRATLUS

Ümberkorraldusabi peaks põhinema teostataval, sidusal ja kaugeleulataval kaval taastada ettevõtja pikaajaline elujõulisus.

Päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.2.2 kohaselt hõlmab ümberkorraldusabi tavaliselt üht või mitut järgmist elementi: äriühingu tegevuse ümberkorraldamine ja ratsionaliseerimine selle tõhustamiseks, mis tavaliselt tähendab loobumist kahjumlikust tegevusest, sellise olemasoleva tegevuse ümberkorraldamist, mida saab uuesti konkurentsivõimeliseks muuta, ning võimaluse korral tegevuse mitmekesistamist uute ja elujõulisemate valdkondade kaasamise kaudu. Füüsilise ümberkorraldamisega peab tavaliselt kaasnema finantsiline ümberkorraldamine (kapitalisüstid, võla vähendamine). Päästmis- ja ümberkorraldusabi suunistes rõhutatakse siiski, et ümberkorraldamine ei saa piirduda ainult finantsabiga varasema kahjumi korvamiseks, jättes kahjumi põhjused puutumata.

Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamiskava koosnes mitmest meetmest. Kava hõlmas ettevõtja finantsilist ümberkorraldamist, tööjõu ja tootmiskulude ümberkorraldamist ning alternatiivsete tuluallikate kaasamist. Seega ei piirdunud kõnealune ümberkorraldamiskava päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniseid silmas pidades finantsilise ümberkorraldamisega, vaid selles käsitleti ka mitmeid muid ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamise aspekte. Seetõttu oli abi kohe alguses selline, mida tuleb hinnata päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste alusel.

3.4. ÜMBERKORRALDAMISABI LUBAMISE TINGIMUSED

Riigiabi raskustes olevate ettevõtjate ümberkorraldamiseks saab lugeda õiguspäraseks vaid teatavatel tingimustel. Seda võib näiteks põhjendada sotsiaal- või regionaalpoliitiliste kaalutlustega, vajadusega võtta arvesse väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) positiivset mõju majandusele või sellega, et soovitakse säilitada turu konkurentsipõhimõtetele vastavat ülesehitust, kui äriühingute turult kadumine võiks tekitada monopoli või kitsa oligopoli.

3.4.1. Elujõulisuse taastamine

Päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.3.2.2 alapunkti b kohaselt peab abi andmise tingimuseks olema järelevalveameti poolt heaks kiidetud ümberkorraldamiskava elluviimine. Ümberkorraldamiskava, mis peab olema võimalikult lühiajaline, peab mõistliku aja jooksul ning tuleviku tegevustingimustega seotud realistlike oletuste alusel taastama äriühingu pikaajalise elujõulisuse. Ümberkorraldusabi peab olema seotud elujõulise ümberkorraldamiskavaga, mida asjaomane EFTA riik kohustub rakendama. Järelevalveametile tuleb esitada üksikasjalik kava, mis peab eelkõige sisaldama turuülevaadet.

Elujõulisuse paranemine peab tulenema peamiselt ümberkorraldamiskavas sisalduvatest sisemistest meetmetest ja see võib põhineda välistel teguritel, nagu hindade ja nõudluse erinevused, mida äriühing ise eriti mõjutada ei saa, ainult sel juhul, kui turu arengu kohta tehtud oletused on üldtunnustatud. Ümberkorraldamine peab sisaldama sellise tegevuse lõpetamist, mis oleks kahjumlik isegi pärast ümberkorraldamist.

⁽³³⁾ Avaldatud EÜT L 274, 26.10.2000 ning EMP kaasandes nr 48, 26.10.2000.

Päätmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.3.2.2 alapunktis b nõutakse, et ümberkorraldamiskavas tuleb kirjeldada ettevõtja raskuseid põhjustanud asjaolusid, luues sellega aluse kavandatud meetmete asjakohasuse hindamiseks. Ümberkorraldamiskavas tuleb muu hulgas arvesse võtta nõudmise ja pakkumise praegust olukorda ning tulevikuväljavaateid asjaomasel tooteturul vastavalt stsenaariumidele, mis põhinevad optimistlikel, pessimistlikel ja vahepealsetel oletustel ning äriühingu konkreetsetel tugevatel ja nõrkadel külgedel. Kava peaks võimaldama äriühingul areneda uue struktuuri suunas, mis pakub pikaajalise elujõulisuse väljavaateid ning aitab äriühingul jalule tõusta.

Kava peab tooma kaasa sellise pöörde, mis võimaldaks äriühingul pärast ümberkorraldamise lõppemist kanda ise kõik kulud, kaasa arvatud amortisatsioon- ja finantseerimiskulud. Päätmis- ja ümberkorraldusabi suuniste kohaselt peab ümberkorraldatud äriühingu eeldatav kapitalitasuvus olema küllaldane võimaldamaks tal turul omal jõul konkureerida.

Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamiskava koosnes neljast järgmisest meetmest:

- finantsiline ümberkorraldamine;
- tööjõu ümberkorraldamine;
- tootmiskulude ümberkorraldamine;
- alternatiivsed tuluallikad.

Finantsiline ümberkorraldamine

Islandi ametiasutused selgitasid, et üks peamisi ümberkorraldamise meetmeid oli võlgade vähendamine varade müügi kaudu. 2003. aasta sügisel müüs Sementsverksmiðjan hf. kõik varad, mis ei olnud otseselt seotud tsemendi tootmise ja Islandi turule toimetamisega. Müügist saadud rahaga sai ettevõtja vähendada olemasolevat võlga ja suutis tegevuskahjumit vähemalt vähendada. Varade müügist saadud kogutulu oli 580 miljonit Islandi krooni ning seda kasutati pika- ja lühiajalise võla vähendamiseks. Ettevõtja peaeesmärk oli vähendada ümberkorraldamise ajal kapitalikulusid. Ülejäänud pikaajaliste võlgade tingimused vaadati uuesti läbi selliselt, et ettevõtja ei peaks vähendama laenu põhisummat müügile järgneva kahe aasta jooksul.

Esitatud teabe kohaselt oli ettevõtja ümberkorraldamise kõige raskem osa võlausaldajatega võlatingimustes uuesti kokku leppimine. Tundub, et ettevõtja suurendas tekkinud kahjumi tõttu müügile eelnenud kolme aasta jooksul oluliselt oma lühi- ja pikaajalist võlakoorimat. Ettevõtja sõlmis laenulepinguid eri asutustega. Krediidiasutused käsitasid kõnealuseid ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. antud laene riigi võetud laenudena ega soovinud anda juba erastatud ettevõtjale enne tasumata laenude

tagasimaksmist rohkem laenu. Seepärast tuli võlgnevust oluliselt vähendada ning see saavutati tsemendi tootmiseks ja/või turustamiseks mittevajalike varade müügi kaudu.

Islandi ametiasutused märkisid, et „(finants)läbirääkimistel oli oluline kõrvaldada pensionivõlg ettevõtja bilansist, nii et ettevõtja saaks pakkuda elujõulise ja usutava tagasimaksegraafiku. On selge, ja seda seisukohta jagasid ka ostjad ja võlausaldajad, et ettevõtja poleks suutnud kustutada nii pensionivõlga kui ka muid lühi- ja pikaajalisi laene, säilitades samal ajal põhivarainvesteeringuid ettevõtja tegevuse jätkamiseks vajalikul tasemel”.

Pensionivõla kõrvaldamisel ja muude võlgade osalisel tagasimaksmisel oli oluline osa loa saamisel finantsiliseks ümberkorraldamiseks.

Tööjõu ümberkorraldamine

Müügi toimumise ajal töötas ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. juures 63 inimest. Ettevõtja majandusliku eripära ja tema turu analüüs näitas, et tööjõudu tuleb vähendada vähemalt 20 töötaja võrra. Tehase töö tagamiseks oli vaja vähemalt 41 töötajat. Lepingud liigsete töötajatega lõpetati ja seepärast olid koondamiskulud teatavate töötajate pika tööstaazi tõttu suured.

Teiseks rakendas ettevõtja enamiku töötajate suhtes tootmisega seotud tulemustasu süsteemi. Töötajatele jagatav summa oli fikseeritud, nii et tootmisega seotud tulemustasu kulud püsisid ettevõtja jaoks töötajate arvust olenemata samal tasemel. Ametiühinguga alustati läbirääkimisi kõnealuse tootmisega seotud tulemustasu kohaldamiseks töötaja kaupa selliselt, et vastavalt töötajate arvu vähendamisele väheneks ka makstava tulemustasu üldsumma.

Tootmiskulude ümberkorraldamine ja alternatiivsed tuluallikad

Islandi ametiasutuste esitatud teabe kohaselt oli tähtsaim meede uute toorainehindade kokkuleppimine. Lisaks muudeti tsemendi koostist, et vähendada tootmise energiakulu.

Uute toorainehindade kokkuleppimise puhul sõltus suur osa ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. muutuvatest tegevuskuludest rahvusvahelistest/siseriiklikest turuhindadest ja neid ei saanud muuta. Nii oli see söe, elektrienergia, ränidioksiidi tolmu ja muude toorainete puhul. Setтелиiva, ainsa kõige tähtsama sise-maise tooraine tarnehinda oli siiski võimalik vähendada [...] % võrra. Ka teiste sisemaiste toorainete hinda oli võimalik kokku leppida.

Lisaks sellele alustas Sementsverksmiðjan hf. alternatiivse tuluallikana ja kütuse üldkulu vähendamise vahendina vedeljäätmete põletamist.

Vastavus ümberkorraldamisnõuetele

Eespool kirjeldatud meetmete põhjal leiab järelevalveamet, et ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamiskava vastab päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste nõuetele. Ümberkorraldamiskavas kirjeldati ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. raskustesse viinud asjaolusid. Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. seisund ei võimaldanud tal tulla toime konkurentsiga ja 2000. aastate alguses ehitusvaldkonnas esinenud majanduslike raskustega. Ümberkorraldamiskava sisaldas põhjalikku finantsilist ümberkorraldamist, mis hõlmas uusi läbirääkimisi võlausaldajatega võlalingimuste üle ja riigiteenistujate pensionifondiga seonduvate pensionikohustuste ülevõtmist Islandi riigi poolt. Finantsilise ümberkorraldamisega kaasnesid füüsilise ümberkorraldamise meetmed, sh tööjõu ümberkorraldamine (töölepingute lõpetamine, uued läbirääkimised töötajatele antavate soodustuste üle) ning eelkõige tootmiskulude, s.o ümberkorraldamiskava kõige kulukama osa ümberkorraldamine. Tootmiskulusid vähendati, tsemendi koostist muudeti, toimusid uued läbirääkimised tarnijatega sõlmitud lepingute üle, käivitati turualgatused tulude suurendamiseks. Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamiskavas nähti ette elujõulisuse taastamine lühikese kaheaastase ajavahemiku jooksul, mis tundub olevat mõistlik ajakava. Praeguseks on ümberkorraldamiskava täielikult ellu viidud ning see võimaldab ettevõtjal konkureerida turul omal jõul. Nimetatud põhjustel leiab järelevalveamet Islandi ametiasutuste esitatud teabest lähtudes, et ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamiskava vastab päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.3.2.2 alapunkti b nõuetele.

3.4.2. Põhjendamatu konkurentsimoonutuste vältimine

Päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.3.2.2 alapunktis c nõutakse meetmete võtmist, et vähendada nii palju kui võimalik abi kahjustavat mõju konkurentidele. Vastasel korral tuleb lugeda abi ühiste huvidega vastuolus olevaks ja seetõttu EMP lepinguga kokkusobimatuks. Tavaliselt annab sellele tingimusele konkreetse vormi ettevõtja kohalolu piiramine asjaomasel turul pärast ümberkorraldamise lõppu. Kõne alla tuleb vara loovutamine, tootmisvõimsuse või turuosa piiramine ning turutõkete vähendamine asjaomastel turgudel. Kui asjaomase turu suurus on EMP tasandil tähtsusetu või kui ettevõtja osa asjaomastest turust on tähtsusetu, tuleb lugeda, et põhjendamatu konkurentsimoonutus puudub.

Päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.3.2.2 alapunkti c kohaselt määrab järelevalveamet põhjendamatu konkurentsimoonutuse puudumise kindlustamiseks vajaliku ettevõtja kohalolu piiramise või vähendamise määra ümberkorraldamiskavale lisatud turuülevaate alusel ning kui menetlus on algatatud, huvitatud isikute edastatud teabe põhjal.

Kõnealuse juhtumi puhul algatas järelevalveamet ametliku uurimismenetluse 2004. aasta detsembris ja laiendas seda

2006. aasta novembris. Huvitatud isikud ei esitanud siiski märkusi, mis sisaldaksid teavet kompenseerivate meetmete kehtestamise vajaduse ja nende ulatuse kohta.

Päästmis- ja ümberkorraldusabi suunistes suhtutakse positiivsemalt ettevõtjatesse, kelle tegevuse jätkamisel on ebatõenäoline, et see mõjutab oluliselt EMP konkurentsiolekorda. Islandi ametiasutused esitasid ettevõtjat Sementsverksmiðjan hf. ja Islandi tsemenditurgu – ainus turg, millel ettevõtja tegutseb – käsitleva turuülevaate. Kõnealuse turuülevaate kohaselt on Islandi tsemendi koguturg riigi elanikkonna vähesuse tõttu piiratud. Islandi tsemenditurul tegutseb kaks ettevõtjat – Sementsverksmiðjan hf. ja Aalborg Portland Ísland hf. Sealjuures toodab ja müüb esimene tsemendi ja räbusementi, teine aga impordib tsemendi Taanist ja müüb seda Islandil. 2002. aastal moodustas tsemendi tarbimine Islandil 122 899 tonni⁽³⁴⁾. Tsemendi tarbimine ELis moodustas 2002. aastal 217,6 miljonit tonni. Seepärast võib Islandi tsemendituru osa EMPs lugeda tähtsusetuks.

Lisaks sellele saab päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.1.3 kohaselt ümberkorraldusabi põhjendada lisaks sotsiaal- või regionaalpoliitiliste kaalutlustele ka sellega, et soovitakse säilitada turu konkurentsipõhimõtetele vastavat ülesehitust, kui äriühingute turult kadumine võiks tekitada monopoli või kitsa oligopoli. See juhtuks Islandil, kui Sementsverksmiðjan hf. kaoks turult, mis väga tõenäoliselt muutuks monopoolseks tsemendituruks ja sõltuks ettevõtja ainukese konkurenti impordist Islandi tsemendituruks. Asjaolu, et Islandi tsemendituru on iseloomustatud kahe turuosalise monopolina või kitsa oligopolina, näitab, et selle turu võimalused ja atraktiivsus teiste turuosaliste jaoks on turu piiratuse ja väikeste arenguvõimaluste tõttu väga piiratud (sellega seoses viidatakse eespool nimetatud turuülevaate järeldustele).

Seetõttu ei pea järelevalveamet vajalikuks nõuda muude täiendavate meetmete võtmist ettevõtja turul viibimise piiramiseks.

3.4.3. Miinimumiga piirduv abi

Päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.3.2.2 alapunkti d kohaselt peavad toetuse suurus ja intensiivsus rangelt piirduma ümberkorraldamiseks vajamineva miinimumiga, pidades silmas äriühingu, selle osanike või seda hõlmava kontserni olemasolevaid rahalisi vahendeid. Abisaajatelt oodatakse omavahenditest tehtavat olulist makset ümberkorraldamiskava heaks, sealhulgas äriühingu säilimiseks ebaolulise vara müügi või turutingimustes toimuva välisfinantseerimise kaudu. Abi moonutava mõju piiramiseks nõutakse päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.3.2.2 alapunktis d, et abi ei tohi anda sel määral või sellises vormis, mis võimaldaks äriühingul ülemääraseid rahalisi ressursse kasutada agressiivseks turu moonutavaks tegevuseks, mis ei ole seotud ümberkorraldamisprotsessiga.

⁽³⁴⁾ 38,215 tonni tsemendi imporditi Islandile ja 84,684 tonni toodeti riigis endas.

Kooskõlas päästmis- ja ümberkorraldusabi suunistega uurib järelevalveamet pärast ümberkorraldamist äriühingu kohustuste taset, kaasa arvatud olukorda pärast maksunõuete edasilükkamist või vähendamist. Lisaks uurib järelevalveamet seda, ega mis tahes osa abist ei kasutata äriühingu elujõulisuse taastamiseks ebaolulise uue investeeringu rahastamiseks. Igal juhul tuleb tõestada, et abi kasutatakse üksnes äriühingu elujõulisuse taastamiseks ning et see ei võimalda abisaajal suurendada ümberkorraldamiskava elluviimise ajal oma tootmiskahtu, välja arvatud selles osas, mis on oluline elujõulisuse taastamiseks ega moonuta põhjendamatult konkurentsi.

Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamine tähendas peamiselt äriühingu säilimiseks ebaoluliste varade müüki, nagu maa ja hooned ning ettevõtja omanduses olevad teiste ettevõtjate aktsiad ja võlakirjad, mida ettevõtja võis müüa, et saada

raha oma võlgade tagasimaksmiseks. Lisaks maksti ettevõtja võlad tema tegevuse jätkamiseks võimalikult suures ulatuses tagasi ja lepiti kokku uued tingimused, et hõlbustada võlgade tagasimaksmist. Tööjõud ja tootmiskulud ning -struktuurid korraldati vastavalt ümber ning rahastati ettevõtja omavahenditest. Riigi sekkumine piirdus ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. pensionikohustuste ülevõtmisega ligikaudu 425 miljoni Islandi krooni ulatuses. Seda käsitasid ettevõtja võlausaldajad ümberkorraldamise teostatavuse kohustusliku tingimusena. Seepärast leiab järelevalveamet, et riigikassa antud abi oli osutatud minimaalsel vajalikul määral, kuna see puudutas ainult riigiteenistujate pensionifondi ees oleva ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. võla ülevõtmist Islandi riigi poolt.

Ümberkorraldamiskuludid saab võtta kokku järgmiselt:

a) uued läbirääkimised võlausaldajatega	10 811 853 Islandi krooni 2 648 904 Islandi krooni (finantsilise ümberkorraldamise läbiviimise tasu)
b) tööjõu ümberkorraldamine	19 098 479 Islandi krooni 2 702 963 Islandi krooni (tööjõu ümberkorraldamise läbiviimise tasu)
c) tootmiskulude ümberkorraldamine ja alternatiivsed tuluallikad	1 018 200 000 Islandi krooni
d) varade ümberhindamine	511 856 488 Islandi krooni

Järelevalveamet leiab, et Islandi riigi osalemine ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamises riigiteenistujate pensionifondiga seotud ettevõtja pensionikohustuste ülevõtmise kaudu kujutab endast ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamise elluviimise põhiosa. Ettevõtja võlausaldajad käsitasid pensionikohustuste ülevõtmist riigi poolt muude võlgade ja kohustuste üle läbirääkimiste pidamise eeltingimusena. Kõnealune riigi antud abi võimaldas ettevõtjal Sementsverksmiðjan hf. saada puhtalt ümberkorraldamismeetmete rahastamiseks vajalikke vahendeid.

Kuigi pensionikohustuste ülevõtmine ei olnud ettevõtja Sementsverksmiðjan hf., vaid riigi kulu, tuleb seda käsitleda ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamise terviklikul hindamisel. Abi oli vajalik eri ümberkorraldamismeetmete võtmiseks. Seda ja ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. elujõulisuse taastamiseks vajalike kulutuste suurust arvesse võttes leiab järelevalveamet, et kõnealuse ümberkorraldamisega seotud abi piirdus vajaliku miinimumiga.

3.4.4. Abistatavates piirkondades antav ümberkorraldamisabi

Päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punkti 16.3.2.5 kohaselt võtab järelevalveamet abistatavates piirkondades antava ümberkorraldamisabi hindamisel arvesse regionaalarengu vajadusi. Abistatavates piirkondades võivad abi lubamise tingimused olla eelkõige kompenseerivate meetmete rakendamise osas leebemad. See ei tähenda siiski, et järelevalveamet nõustub alati ümberkorraldamisabi andmisega abistatavates piirkondades asuvatele raskustes olevatele äriühingutele, et aidata piirkonnal äriühinguid kunstlikult toetada. Vastupidi, piirkonna enda huvides on arendada võimalikult kiiresti välja alternatiivsed tegevusvaldkonnad, mis on elujõulised ja jätkusuutlikud.

Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. tehas asub Akranesis, Islandi kesklaanepiirkonnas. Kõnealust piirkonda hõlmab järelevalveameti 8. augusti 2001. aasta otsusega nr 253/01/COL kinnitatud Islandi regionaalabi kaart. Piirkonda iseloomustab riigi keskmisest kõrgem töötuse tase ja elanikkonna vähenemine. Tsemenditehas paikneb Akranesis 1958. aastast alates ja sel on piirkonna majanduselus oluline osa. Umbes 5 500 elanikuga linnas oleks kõnealuse tehase sulgemisel väga kahjulik mõju, mis veelgi kiirendaks elanikkonna vähenemist ning üldist sotsiaalset ja majanduslikku allakäiku.

3.4.5. Ümberkorraldamiskava täielik rakendamine

Päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste kohaselt peab äriühing täielikult rakendama järelevalveameti heakskiidetud ümberkorraldamiskava ning täitma kõik järelevalveameti otsuses ettenähtud kohustused⁽³⁵⁾. Järelevalveamet loeb kava rakendamata jätmist või muude kohustuste täitmata jätmist abi väärkasutamiseks.

Ümberkorraldamiskava jaoks ettenähtud ajakava:

Meede	Ümberkorraldamise algus	Ümberkorraldamise lõpp
Finantsiline ümberkorraldamine (läbirääkimised võla-tingimuste üle ja võlgade tagasimaksmine krediidiasutustele, pensionikohustuste ülevõtmine riigi poolt)	September 2003	Oktoober 2003
Tööjõu ümberkorraldamine (töötajate koondamine, uued läbirääkimised ametiühingutega)	Oktoober 2003	Aprill 2004
Tootmiskulude ümberkorraldamine (uued läbirääkimised tarnijatega hindade üle, alternatiivne tulu ja kulude vähendamine)	Oktoober 2003	Detsember 2004

Ümberkorraldamiskavas nähti ette kasumi teenimine pärast ettevõtja ümberkorraldamist 2005. aasta juulis. Islandi ametiasutused teatasid järelevalveametile, et Sementsverksmiðjan hf. viis ümberkorraldamiskava lõpule ja saavutas kasumlikkuse 2005. aastal. Ajavahemikul 2003. aasta juunist 2004. aasta maini tekkis ettevõtjal Sementsverksmiðjan hf. 83 miljoni Islandi krooni suurune kahjum, 2002. aastal oli kahjum 250 miljonit Islandi krooni. Ajavahemikul 2004. aasta juunist 2005. aasta maini sai ettevõtja 22 miljoni Islandi krooni suuruse kasumi.

Kõnealuse teabe põhjal tundub, et ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. ümberkorraldamiskava oli võimalikult lühikese kestusega, sellega suudeti mõistliku aja jooksul taastada äriühingu elujõulisus ja see põhines seega realistlikel oletustel tuleviku tegevustingimuste kohta.

3.4.6. Järelevalve ja aastaaruanne

Järelevalveamet peab olema kindel, et ümberkorraldamiskava rakendatakse nõuetekohaselt. Selleks kasutatakse tavaliselt asjaomase EFTA riigi poolt järelevalveametile esitatavaid korrapäraseid põhjalikke aruandeid. Kõnealusel juhul oli ümberkorraldamine siiski juba lõpule viidud ja ettevõtja elujõulisus taastatud. Pooleliolevaid ümberkorraldamismeetmeid ei ole, kõik on edukalt lõpule viidud. Seetõttu ei tule kõnealusel juhul esitada aruandeid ümberkorraldamiskava rakendamise kohta.

⁽³⁵⁾ Ümberkorraldamiskava oleks tegelikult tulnud esitada täismahus koos teatisega enne abi andmist. Kõnealusel juhul ei esitatud kava eelnevalt, kuid selle põhiosad koostati enne ümberkorraldamise toimumist. Seepärast leiab järelevalveamet, et kava võib suuniste alusel heaks kiita.

3.5. ÜHEKORDSE ABI TINGIMUS

Ümberkorraldamisabi tuleks anda vaid üks kord, et vältida äriühingute ebaausat abistamist. Päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste punktis 16.3.2.3 nõutakse, et järelevalveametile kavandatud ümberkorraldamisabi andmisest teatamisel peab EFTA riik täpsustama, kas asjaomane äriühing on minevikus juba saanud ümberkorraldamisabi, kaasa arvatud enne päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste jõustumist antud abi ning igasugune muu abi, millest ei ole teatatud.

Islandi ametiasutused teatasid, et ühekordse abi tingimus on täidetud. Ühtlasi teatasid nad, et ettevõtja ei ole eelnevalt saanud mingit abi ning talle ei ole ka tulevikus kavas abi anda.

4. JÄRELDUS

Eespool nimetatud põhjustel leiab järelevalveamet, et ettevõtjale Sementsverksmiðjan hf. Islandi riigi poolt ettevõtja pensionikohustuste ülevõtmisega seoses antud abi kujutab endast ümberkorraldamisabi, mis on abi andmise ajal kehtinud päästmis- ja ümberkorraldusabi suuniste kohaselt EMP lepinguga kokkubõlv,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Ettevõtja Sementsverksmiðjan hf. riigiteenistujate pensionifondiga seotud pensionikohustuste ülevõtmine riigi poolt kujutab endast riigiabi EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses.

Artikkel 2

Artiklis 1 viidatud abi on vastavalt EMP lepingu artikli 61 lõike 3 punktide c kooskõlas 1999. aastal järelevalveameti vastu võetud päästmis- ja ümberkorraldusabi suunistega EMP lepinguga kokkusobiv.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud Islandi Vabariigile.

Artikkel 4

Ainult ingliskeelne tekst on autentne.

Brüssel, 28. mai 2008

EFTA järelevalveameti nimel

president
Per SANDERUD

kolleegiumi liige
Kristján Andri STEFÁNSSON

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS

nr 405/08/COL,

27. juuni 2008,

ametliku uurimismenetluse lõpetamise kohta Islandi eluasemerahastamisfondi suhtes
(Island)EFTA JÄRELEVALVEAMET⁽¹⁾,

ning arvestades järgmist:

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut,⁽²⁾ eriti selle artikli 59 lõiget 2, artikleid 61–63 ja protokoll nr 26,

I. ASJAOLUD

1. MENETLUS

võttes arvesse EFTA riikide vahelist järelevalveameti ja kohtu asutamist käsitlevat lepingut,⁽³⁾ eriti selle artiklit 24,

Islandi esindus Euroopa Liidu juures edastas 20. novembri 2003. aasta kirjaga sama kuupäeva kandva rahandusministeeriumi kirja (järelevalveamet sai mõlemad kirjad kätte ja registreeris 25. novembril 2003 (dok nr 03-8227 A, toiming nr 255584)), millega Islandi ametiasutused teatasid vastavalt protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõikele 3 Islandi eluasemerahastamisfondist (edaspidi „HFF”) antavate laenude rahastamise ülemäärastõstmisest kuni 90 %ni eluaseme ostuhinnast.

võttes arvesse järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõiget 2 ja II osa artikli 4 lõiget 4 ja artiklit 6⁽⁴⁾,

11. augustil 2004 võttis järelevalveamet vastu otsuse nr 213/04/COL. Nimetatud otsuses teatas järelevalveamet ametlikku uurimismenetlust algatamata, et HFFi käsitlevates Islandi õigusaktides sätestatakse riigiabi andmine HFFile, kuid et nimetatud abi on riigiabi eeskirjadega kokkusobiv koostöös EMP lepingu artikli 59 lõikega 2.

võttes arvesse järelevalveameti suuniseid⁽⁵⁾ EMP lepingu artiklite 61 ja 62 kohaldamiseks ja tõlgendamiseks,

võttes arvesse järelevalveameti otsust nr 195/04/COL protokoll nr 3 II osa artiklis 27 osutatud rakendussätete kohta⁽⁶⁾,

Islandi pankurite ja väärtpaberivahendajate ühenduse taotlusele vaidlustati nimetatud otsus EFTA kohtus. Kõnealune ühendus on vahepeal ühinenud teiste finants- ja kindlustusühingutega ning tegutseb nüüd Islandi finantsteenuste ühingu (edaspidi „SFF”) nime all. EFTA kohus rahuldab taotluse 7. aprilli 2006. aasta otsusega kohtuasjas E-9/04 ning tunnistas järelevalveameti otsuse nr 213/04/COL kehtetuks.

võttes arvesse EFTA kohtu otsust kohtuasjas E-9/04 Islandi eluasemerahastamisfondi suhtes vastu võetud otsuse nr 213/04/COL kehtetuks tunnistamise taotluse kohta⁽⁷⁾,

võttes arvesse järelevalveameti otsust nr 185/06/COL ametliku uurimismenetluse algatamise kohta Islandi eluasemerahastamisfondi suhtes⁽⁸⁾,

Kuivõrd järelevalveamet jõudis kättesaadava teabe põhjal esialgsele järeldusele, et vaidlustatud abimeetmete näol on tegemist uue abiga, otsustati 21. juuni 2006. aasta otsuse nr 185/06/COL alusel algatada HFFi süsteemi suhtes ametlik uurimismenetlus. Otsus saadeti 21. juuni 2006. aasta kirjaga (toiming nr 377864) ka Islandi ametiasutustele.

olles kutsunud üles huvitatud isikuid esitama märkusi vastavalt osutatud sätetele ning võttes neid märkusi arvesse

Otsus nr 185/06/COL avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ja EMP kaasandes⁽⁹⁾. Järelevalveamet kutsus huvitatud isikuid üles esitama otsuse kohta märkusi.

⁽¹⁾ Edaspidi „järelevalveamet”.

⁽²⁾ Edaspidi „EMP leping”.

⁽³⁾ Edaspidi „järelevalve- ja kohtuleping”.

⁽⁴⁾ Edaspidi „protokoll nr 3”.

⁽⁵⁾ Järelevalveameti suunised EMP lepingu artiklite 61 ja 62 ning järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 artikli 1 kohaldamiseks ja tõlgendamiseks, mille järelevalveamet võttis vastu ja avaldas 19. jaanuaril 1994. Avaldatud EÜTs L 231, 3.9.1994, lk 1, ja sama päeva EMP kaasandes nr 32. Suuniseid muudeti viimati 19. detsembril 2007. Edaspidi „riigiabi suunised”. Riigiabi suuniste viimane versioon avaldatakse järelevalveameti veebilehel aadressil <http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldStateAid/guidelines/>

⁽⁶⁾ Avaldatud ELTs L 139, 25.5.2006, lk 37, ja EMP kaasandes nr 26.

⁽⁷⁾ 7. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas E-9/04 Islandi pankurite ja väärtpaberivahendajate ühendus vs. EFTA järelevalveamet, EFTA kohtulahendid 2006, lk 42.

⁽⁸⁾ 21. juuni 2006. aasta otsus nr 185/06/COL ametliku uurimismenetluse algatamise kohta Islandi eluasemerahastamisfondi suhtes (ELT C 314, 21.12.2006, lk 89, EMP kaasanne nr 63).

Islandi esindus Euroopa Liidu juures edastas Islandi ametiasutuste märkused asjaomase otsuse kohta 20. novembri 2006. aasta kirjaga, mille järelevalveamet sai kätte ja registreeris 21. novembril 2006 (toiming nr 399173).

⁽⁹⁾ Vt joonealune märkus nr 8.

Järelevalveamet edastas Islandi ametiasutuste märkused 24. novembri 2006. aasta kirjaga (toiming nr 399801) SFFile ja kutsus SFFi üles esitama nende kohta märkusi.

Islandi esindus Euroopa Liidu juures edastas Islandi ametiasutuste täiendavad märkused 3. jaanuari 2007. aasta kirjaga, mille järelevalveamet sai kätte ja registreeris 4. jaanuaril 2007 (toiming nr 405009).

SFF vastas järelevalveameti 24. novembri 2006. aasta kirjale 31. jaanuari 2007. aasta kirjaga, mille järelevalveamet sai kätte ja registreeris 2. veebruaril 2007 (toiming nr 40836) ja mis edastati Islandi ametiasutustele 5. veebruaril 2007 (toiming nr 408509).

SFF esitas oma märkused järelevalveameti otsuse nr 185/06/COL kohta 28. veebruari 2007. aasta kirjaga, mille järelevalveamet sai kätte ja registreeris 1. märtsil 2007 (toiming nr 411962). Järelevalveamet edastas need märkused Islandi ametiasutustele märkuste tegemiseks 5. märtsi 2007. aasta kirjaga (toiming nr 412290).

Islandi esindus Euroopa Liidu juures edastas Islandi ametiasutuste vastuse SFFi 31. jaanuaril 2007 esitatud märkustele 5. märtsi 2007. aasta kirjaga, mille järelevalveamet sai kätte ja registreeris 9. märtsil 2007 (toiming nr 412950).

4. aprilli 2007. aasta kirjaga (toiming nr 415881) palus järelevalveamet Islandi ametiasutustel teatavaid küsimusi täpsustada.

Islandi esindus Euroopa Liidu juures edastas Islandi ametiasutuste vastuse järelevalveameti 5. märtsi 2007. aasta kirjale 30. aprilli 2007. aasta kirjaga, mille järelevalveamet sai kätte ja registreeris 30. aprillil 2007 (toiming nr 419451).

Islandi esindus Euroopa Liidu juures edastas Islandi ametiasutuste vastuse järelevalveameti 4. aprilli 2007. aasta kirjale 14. juuni 2007. aasta kirjaga, mille järelevalveamet sai kätte ja registreeris 14. juunil 2007 (toiming nr 425255).

Islandi ametiasutused saatsid lisateavet 21. augusti 2007. aasta e-kirjaga (toiming nr 435379).

28. septembri 2007. aasta kirjaga (toiming nr 442805) palus järelevalveamet Islandi ametiasutustelt täiendavat teavet Islandi õiguses sätestatud riigigarantiide kohta. 24. oktoobri 2007. aasta kirjaga edastas Islandi esindus Euroopa Liidu juures Islandi ametiasutuste vastuse, mille järelevalveamet sai kätte ja registreeris 25. oktoobril 2007 (toiming nr 448739).

Kõnealust küsimust arutati ka mitmel järelevalveameti ja Islandi valitsuse esindajate kohtumisel, viimati 29. oktoobri 2007. aasta pakettkohtumisel Reykjavíkis.

SFFi seaduslikud esindajad esitasid HFFi uurimismenetluse kohta lisateavet 27. novembri 2007. aasta e-kirjaga (toiming nr 454226).

Asja arutati kaebuse esitajaga 6. märtsi 2008. aasta kohtumisel, pärast mida esitas kaebuse esitaja 28. märtsil 2008 täiendavaid märkuseid (toiming nr 471552).

Islandi valitsus esitas märkused kaebuse esitaja viimaste märkuste kohta 15. aprilli 2008. aasta kirjaga (toiming nr 473576).

2. LISATEAVE ISLANDI ELUASEMESEKTORIT KÄSITLEVATE NORMIDE KOHTA

2.1. SISSEJUHATUS

Järgnevas jaos kirjeldab järelevalveamet Islandi elamumajandussüsteemi käsitlevaid õigusakte. Järelevalveamet kirjeldab EMP lepingu jõustumise hetkel kehtinud õigusnorme ning nende hili- semaid muudatusi.

Kolmandas jaos kirjeldatakse ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses nr 185/06/COL määratletud iga võimaliku riigi- abimeetme Islandi õiguse kohaseid õiguslikke aluseid. Aru- takse EMP lepingu jõustumise hetkel kehtinud õigusnorme ning nende hilisemaid muudatusi.

2.2. ELAMUMAJANDUSSÜSTEEM

2.2.1. Sissejuhatus

Viimase 50 aasta jooksul on Islandi riik avalikult sekkinud eluasemeturul toimuvasse, et edendada eraisikute eluaseme soetamist. 1955. aastal pandi alus süstemaatilisele riigi osalemi- sele nii elamumajanduspoliitikas kui ka eraisikutele eluasemela- nude andmises. Seaduse nr 51/1980 alusel asutati riiklik elamu- majandusagentuur (*Húsnæðisstofnun ríkisins*), mis pakkus muu hulgas eraisikutele soodustingimustel eluasemelaenu.

1986. aastal tehti eluasemelaenu süsteemis teatavaid muudatusi, mille tulemusel hakati muu hulgas süsteemi rahastama osaliselt pensionifondide kaudu. Islandi pangad eraisikutele üldiselt elu- asemelaenu ei pakkunud. Kuivõrd riiklik elamumajandusagen- tuur pakkus eluasemelaenu allpool turumäärasid, kasvas nõudlus märkimisväärselt ja pensionifondide vahendid vähenesid kiiresti. Olukorra parandamiseks ja eluasemelaenude rahastamiseks lisa- vahendite kaasamiseks kehtestati 1989. aastal eluasemevõlakir- jade süsteem, mida on täpsemalt kirjeldatud allpool.

2.2.2. Riikliku elamumajandusagentuuri seadus nr 97/1993

2.2.2.1. Sissejuhatus

EMP lepingu jõustumise ajal 1. jaanuaril 1994 reguleeriti riikliku elamumajandusagentuuri tegevust seadusega nr 97/1993 (lög nr. 97/1993, um *Húsnæðisstofnun ríkisins*). Sisuliselt oli tegemist samanimelise seaduse nr 86/1988 konsolideeritud versiooniga, mida oli mitu korda muudetud ⁽¹⁰⁾.

Seaduse nr 97/1993 artikli 1 kohaselt oli seaduse eesmärk islandlaste elamumajandusliku turvatunde suurendamine laenu andmise ning elamumajandust ja eluruumide ehitamist käsitlevate küsimuste lahendamise kaudu. Samuti sooviti sellega edendada elamumajanduslikku võrdsust, pakkudes eluaseme soetamise või üürimise võimaluste suurendamiseks jõukohast laenu.

Seaduse nr 97/1993 alusel tegutsesid Islandi elamumajandussüsteemis neli avalikku asutust: riiklik elamumajandusagentuur, riiklik elamumajandusnõukogu, riiklik ehitusfond ja töötajate eluasemefond.

2.2.2.2. Riiklik elamumajandusagentuur ja riiklik elamumajandusnõukogu

Riikliku elamumajandusagentuuri õiguslik alus oli sätestatud seaduse artiklis 2. Selle sätte kohaselt oli elamumajandusagentuur riiklik asutus, mida juhtis direktorite nõukogu (riiklik elamumajandusnõukogu), mis omakorda kuulus sotsiaalministeeriumi alluvusse, mis oli elamumajanduse eest vastutav kõrgeim organ. Elamumajandusagentuuri ülesanne oli ametiasutustele seadusega ettenähtud elamumajandusülesannete haldamine ja elluviimine.

Sotsiaalministrile anti õigus otsustada elamumajandusagentuuri üksikasjalikuma struktuuri üle oma määrusega (vt seaduse artikkel 3). Samuti anti talle volitus ühendada kahe või enama seaduses sätestatud osakonna ja fondi juhtimine, tegevus ja tööjõud. Riikliku elamumajandusagentuuri tegevuskulud jaotati elamumajandusagentuuri juhitud fondide vahel, võttes arvesse nende tegevuse ulatust ja majandusaasta lõpu seisuga nende käsutuses olevaid varasid.

Riiklikku elamumajandusagentuuri juhtis riiklik elamumajandusnõukogu (edaspidi „elamumajandusnõukogu“), mis koosnes seitsmest pärast parlamendivalimisi parlamendis valitavast liikmest (vt seaduse artikkel 4). Seaduse artikli 5 kohaselt oli elamumajandusnõukogu ülesanne riikliku elamumajandusagentuuri, riikliku ehitusfondi ja töötajate eluasemefondi rahaliste vahendite, toimingute ja muude tegevuste juhtimine. Samuti tehti elamumajandusnõukogule ülesandeks kontrollida elamumajandusagentuuri tegevuse vastavust kehtivale seadusele ja selle rakendussätetele. Muu hulgas vastutas elamumajandusnõukogu rahaliste vahendite eraldamise eest sotsiaaleluruumide arendajatele.

Riiklikule elamumajandusnõukogule anti ka õigus luua sotsiaalministri nõusolekul uusi laenukategoriaid (vt seaduse artikli 11 lõige 2). Muud laene käsitlevad küsimused olid täpsemalt reguleeritud seaduse artiklites 12–15.

⁽¹⁰⁾ Seadus konsolideeriti kooskõlas seadusega nr 61/1993, millega muudeti seadust nr 86/1988, ja see jõustus 12. augustil 1993.

2.2.2.3. Riiklik ehitusfond

Riikliku ehitusfondi eesmärk ja ülesanne sätestati seaduse nr 97/1993 artiklis 8. Selle sätte kohaselt oli ehitusfondi ülesanne laenu andmine ning tehingud eluasemevälakirjadega kooskõlas seaduse sätetega ja seaduse alusel kehtestatud määrustega. Samuti vastutas ehitusfond fondi antud ja võetud või tulevikus antavate ja võetavate laenude eest. Riiklikku ehitusfondi finantseeriti seaduse artikli 9 järgi järgmistest allikatest:

- „1. Fondi omakapitali tootlusest, s.t antud laenude tagasimaksed, intress ja hinna indekseerimine.
2. Iga-aastastest riigieelarve seaduses ettenähtud riigieelarvelistest vahenditest.
3. Võlakirjade müügist töötuskindlustusfondile ja pensionifondidele riikliku elamumajandusagentuuri ja konkreetsete fondide vahelise kokkuleppe alusel ning muudest vastaval ajahetkel kohaldatavatest investeerimis- või krediitkavas paika pandud laenudest.”

Seaduse artikli 11 alusel oli riiklikul ehitusfondil volitus anda riigieelarveliste vahendite olemasolu korral laenu järgmistest kategooriast:

- „1. Laenud eakate inimeste eluaseme ning laste ja eakate inimeste päevakodude ehitamiseks.
2. Erilaenud erivajadustega inimestele.
3. Laenud või toetused ehitustööstuses tehniliste uuenduste loomiseks või muude reformide elluviimiseks.”

Riikliku ehitusfondi laenud indekseeriti (vt seaduse artikkel 16). Iga laen pidi olema tagatud laenuga ostetavale eluasemele seatud esimese või teise järgu hüpoteegiga. Samuti võis kehtestada nõudeid, mille kohaselt ei tohtinud antav laen ja hüpoteek ületada teatavat osa ostuhinnast, kinnisvara hinnatud väärtusest või tulekindlustusväärtusest.

2.2.2.4. Eluasemevälakirjad

Nagu eespool mainitud, kehtestati nn eluasemevälakirjade süsteem 1989. aastal. Seaduse nr 97/1993 artikli 18 alusel anti riiklikule ehitusfondile volitus juhtida selleks eraldi loodud eluasemevälakirjade osakonda, millel oli ehitusfondi muust tegevusest eraldi eelarve. Seaduse artikli 19 kohaselt oli eluasemevälakirjade osakonna ülesanne järgmine:

- „a) anda riikliku ehitusfondi nime all välja vabalt kaubeldavaid võlakirju (edaspidi „eluasemevõlakirjad“) käesoleva seaduse tingimuste või määruse alusel;
- b) vahetada eluasemele seatud hüpoteegiga tagatud võladokumente, mis on välja antud seoses kinnisvara ostmisega, uue eluaseme ehitamisega või vana eluaseme juurdeehituse, laiendamise või renoveerimisega [...];
- c) hoida igal ajal eluasemevõlakirjade turukõlblikkust.”

Eluasemevõlakirjade puhul ei olnud tegemist tavapärase hüpoteeklaenude süsteemiga, vaid pigem võlakirjade vahetamise süsteemiga, kus eluaseme ostja esitas eluasemevõlakirjade osakonnale taotluse ostetava varaga tagatud hüpoteekobligatsiooni väljaandmiseks. Seejärel ostis eluasemevõlakirjade osakond ostjalt selle obligatsiooni ning maksis selle eest eluasemevõlakirjade väljastamisega eluaseme müüjale. Need eluasemevõlakirjad olid seejärel väärtpaberiturul vabalt kaubeldavad. Eluaseme müüja võis oma võlakirjad väärtpaberiturul maha müüa, kasutada neid maksevahendina või hoida need alles.

Seaduse artikli 21 kohaselt oli eluasemevõlakirjade osakonnal õigus nõuda oma tegevuskulude ja eeldatavate laenukahjude katteks intressi. Asjaomase intressi määras riikliku elamumajandusnõukogu ettepanekul sotsiaalminister.

Eluasemevõlakirjade osakonna ostetud hüpoteekobligatsioonide maksimaalseks laenuperioodiks oli 25 aastat (vt seaduse artikkel 26). Artikli 27 kohaselt võis neid hüpoteekobligatsioone vahetada eluasemevõlakirjade vastu maksimaalselt 75 % ulatuses vara mõistlikult hinnatud väärtusest. Uusehitiste ostjatele ja eluaseme esmaostjatele võis sotsiaalminister oma määrusega kehtestada kõrgema määra. Seaduse artikli 29 järgi oli eluasemevõlakirjade osakonna kohustus hoida eluasemevõlakirjade müügikõlblikkust. Selle kohustuse täitmiseks tegi osakond koostööd pankade, pensionifondide ja muude turuosalistega. Samuti oli riiklikul ehitusfondil turutasakaalu hoidmise huvides õigus kasutada teatud osa oma rahalistest vahenditest eluasemevõlakirjadega tehingute tegemiseks.

Seadus ei sisaldanud ühtegi sätet selle kohta, kellel oli õigus eluasemevõlakirjade süsteemi alusel laenu saada. Asjakohane eeskiri kehtestati hoopis eluasemevõlakirjade osakonda ja eluasemevõlakirjade tehinguid (*um húsbréfadeild og húsbréfavíðskipti*) käsitlevas määruses nr 467/1991. Ettevõtetele pakutavate laenude osas oli määruse kohaselt laenu saamise õigus ehitusettevõtetele. Ehitusettevõtte oli määratletud kui mis tahes majandusüksus, kes ehitab ja müüb valmiskortereid kooskõlas kehtivate tööstusstandarditega (vt määruse artikkel 1). Uusehitiste jaoks ettenähtud laenudele kehtestatud normid olid paika pandud määruse artiklis 10. Artiklis 25 kehtestati aga ehitusettevõtetele erinõue, mille kohaselt olid ehitusettevõtted kohustatud esitama finantsasutuse või kohaliku omavalitsuse garantii.

2.2.2.5. Töötajate eluasemefond

Töötajate eluasemefondi ülesanne oli sotsiaaleluruumide jaoks ettenähtud laenude haldamine eesmärgiga lahendada erivajadustega inimeste eluasemega seonduvad küsimused (vt seaduse artikkel 47). Artikli 48 kohaselt finantseeriti töötajate eluasemefondi järgmistest allikatest:

- „a) fondi omakapitali tootlusest, s.t antud laenude tagasimaksud, intress ja hinna indekseerimine;
- b) aeg-ajalt iga-aastastest riigieelarve seaduses ettenähtud riigieelarvelistest vahenditest;
- c) kohalike omavalitsuste riiklikule elamumajandusagentuurile antavatest laenudest (vt artikkel 42);
- d) võlakirjade müügist pensionifondidele riikliku elamumajandusagentuuri ja pensionifondide vaheliste kokkulepete alusel;
- e) aeg-ajalt investeerimis- ja krediitkavades ettenähtud erilaenudest, kui punktides a–d osutatud olemasolevatest vahenditest ei piisa planeeritud arenguks.”

Töötajate eluasemefondi laenukategoriad olid loetletud seaduse artiklis 50:

- „1. Sotsiaaleluruumide järelmaksuga ostmiseks ettenähtud laenud (90 % ulatuses ostuhinnast).
- 2. Sotsiaaleluruumide eraomandisse ostmiseks ettenähtud laenud (90 % ulatuses ostuhinnast).
- 3. Sotsiaaleluruumide üürimiseks ettenähtud laenud (90 % ulatuses ostuhinnast).
- 4. Üldeluruumide järelmaksuga ostmiseks ettenähtud laenud (70 % ja 20 % ulatuses ostuhinnast). [...]”

Sotsiaaleluruumi ostmiseks ettenähtud laenu andis riiklik elamumajandusnõukogu töötajate eluasemefondist (vt seaduse artikkel 52). Laenu anti kuni 90 % ulatuses ehitushinnast või ostuhinnast, kuid siiski mitte üle 90 % riikliku elamumajandusnõukogu kinnitatud kuludest, millest arvati maha 3,5 % sotsiaalkorterimaks kohaliku omavalitsusele (vt seaduse artikli 42 lõige 2) ⁽¹⁾. Mis puutub sotsiaalabi saamise õigusse, oli seaduse artikli 64 kohaselt sotsiaaleluruumide eraomandisse ostmiseks õigus laenu saada vaid isikutel, kes vastasid järgmistele tingimustele:

⁽¹⁾ Elamuühistutele kehtivad normid sätestati seaduse nr 97/1993 VIII peatükis. Neid norme 1998. aasta eluasemeseadusega üle ei võetud. Praegu on elamuühistutega seonduvad küsimused reguleeritud eraldi seadusega nr 66/2003. Elamuühistute HFFist laenu saamise õigus on sätestatud eluasemeseaduse VIII peatükis (vt seaduse nr 66/2003 artikli 5 punkt d).

- „a) asjaomasel isikul ei ole oma korterit või muud võrreldavat tüüpi vara;
- b) asjaomase isiku keskmine sissetulek viimase kolme aasta jooksul enne laenu saamist ei ületa [...]. Sellised sissetulekupiirangud kehtestab riiklik elamumajandusnõukogu iga aasta alguses [...];
- c) asjaomase isiku maksejõulisust on hinnanud kohaliku omavalitsuse elamumajanduskomitee [...].”

Artikli 65 kohaselt pidid isikud, kes taotlesid üürikorterit, vastama punktides a ja b sätestatud tingimustele.

Sotsiaalkorteri omanik, kes soovis korterit müüa, oli kohustatud teavitama oma kavatsusest elamumajanduskomiteed või muud arendajat (vt seaduse artikkel 85). Arendaja oli kohustatud korteri ära ostma ja selle edasi müüma kooskõlas seadusega ning seaduse alusel kehtestatud määrustega. Uue korteri ostmisel sai korteri müüja tagasi korteri ostmisel makstud summa ning tagasimaksud, mille ta oli alates eluasemefondist võetud laenulepingu sõlmimisest teinud. Artikliga 86 tehti kohalikele omavalitsustele ülesandeks arvutada välja sotsiaaleluruumide müügihind.

2.2.3. Eluasemeseadus nr 44/1998

2.2.3.1. Sissejuhatus – peamised muudatused

Eluasemeseadus nr 44/1998 jõustus 1. jaanuaril 1999. Selle seadusega loodi eluasemerahastamisfond. Sama seadusega tunnistati kehtetuks eespool nimetatud riikliku elamumajandusagentuuri seadus nr 97/1993. Eluasemeseaduse artikli 1 kohaselt oli seaduse eesmärk suurendada laenu andmise ja eluruumide ehitamist käsitlevate küsimuste lahendamise kaudu islandlaste elamumajanduslikku turvatunnet ja võrdõiguslikkust ning tagada jõukohastel tingimustel eluaseme soetamise või üürimise võimaluste suurendamiseks ettenähtud laenu andmine. Teisisõnu vastab seaduse eesmärk täielikult varasema seaduse nr 97/1993 artiklis 1 sõnastatud eesmärgile.

Hiljem eluasemeseadusena vastu võetud seaduseelnõus kirjeldati peamisi muudatusi järgmiselt:

„Käesoleva seaduseelnõu peamised muudatused on seotud sotsiaaleluruumide süsteemiga. Põhiline muudatus seisneb selles, et eraomandisse kuuluvate sotsiaalkorterite ehitamine ja ostmise peatatakse ja asendatakse uue sotsiaallaenusüsteemiga. Praegu kohaldatavad sätted üürikorterite ehitamise kohta jäävad kehtima, kuid on tehtud ettepanek liisinguga ostmist käsitlevate artiklite kehtetuks tunnistamise kohta.

Lisaks reguleeritakse ehitus- ja elamuühistuid käsitlevaid küsimusi eraldi seaduseelnõus.

Muus osas võiks seaduseelnõu peamised muudatused lihtsustatult jagada kolmeks. Esiteks sotsiaalabi valdkonda, teiseks kohalike omavalitsuste sotsiaalabis osalemist ning kolmandaks eluasemeküsimuste organiseerimist käsitlevad muudatused.”⁽¹²⁾

Sotsiaalminister selgitas parlamendile peamisi seaduseelnõust tulenevaid seadusandlikke muudatusi järgmiselt:

„Peamised muudatused on järgmised:

Riiklik elamumajandusagentuur lõpetab tegevuse.

Riiklik ehitusfond ja töötajate eluasemefond ühendatakse eluasemerahastamisfondiks ning riikliku elamumajandusagentuuri vara kantakse uue fondi vara hulka. [...]

Eluasemevõlakirjade süsteemi ei muudeta kinnisvaratehingute puhul avatud turul. Eluasemerahastamisfond peab suutma end ise tulevikus ära majandada. Selles osas eeldatakse, et fondist varem võetud laenud restruktureeritakse. Restruktureerimine võimaldab saavutada ehitusfondide hetkeseisuga võrreldes oluliselt paremaid määrasid. Uuest fondist saab väga tugev fond. Fondi kapital on 26 miljardit Islandi krooni ning tal on juurdepääs parimatele laenumääradele.”⁽¹³⁾

2.2.3.2. Fondi ülesehitus

HFF on sõltumatu riiklik asutus, mida juhivad sotsiaalministri administratiivses alluvuses olev eraldi direktorite nõukogu (vt eluasemeseaduse artikkel 4). HFF asendab varasemat riiklikku elamumajandusagentuuri. Artikli 7 kohaselt nimetab minister neljaks aastaks ametisse viieliikmelise direktorite nõukogu. Artikli 8 kohaselt tuleb nõukogul ametisse nimetada tegevdirektor, kes vastutab fondi igapäevase töö, töötajate värbamise jms eest.

Nagu eespool nimetatud, lõpetas eluasemeseadus nii riikliku ehitusfondi kui ka töötajate eluasemefondi tegevuse. Mainitud fondid ühendati ja nende tegevus lõpetati seaduse jõustumise ajast ning HFF võttis üle mõlema fondi ülesanded, õigused, varad ja kohustused (vt seaduse artikkel 53). Kõik nimetatud fondide suhtes kehtinud õigused ja privileegid kehtisid ka HFFi suhtes. Samuti võttis HFF üle kõik riikliku ehitusfondi ja töötajate eluasemefondi võlasertifikaatidega seotud õigused ja kohustused ning esindas nimetatud fondide nende vastu suunatud või nende kasuks algatatud kohtuasjades.

⁽¹²⁾ Järelevalveameti mitteametlik tõlge. Islandikeelne originaaltekst on kättesaadav aadressil <http://www.althingi.is/altxt/122/s/0877.html>

⁽¹³⁾ Järelevalveameti mitteametlik tõlge. Islandikeelne originaaltekst on kättesaadav aadressil <http://www.althingi.is/altxt/122/03/r06115030.sgml>

HFFi seadusjärgsed ülesanded on sätestatud eluasemeseaduse artiklis 9:

- „1. Laenutehingud ja eluasemevõlakirjadega seotud tehingute haldamine kooskõlas käesoleva seaduse sätetega.
2. Laenude andmine elumajade ehitamiseks ja ostmiseks kohalikele omavalitsustele, ettevõtetele ja ühingutele. [...]”

Sarnaselt riikliku ehitusfondi ja töötajate eluasemefondi rahastamisega varem kehtinud seaduse nr 97/1993 alusel finantseeritakse HFFi järgmistest allikatest: 1) omakapitali tootlus ja 2) võlakirjade väljaandmine ja müük (vt eluasemeseaduse artikkel 10). Eluasemeseadusega ei võetud üle seadusega nr 97/1993 kehtestatud fondi otsestest riigieelarvelistest vahenditest rahastamise süsteemi.

Eluasemeseaduse artikli 11 kohaselt hoiab HFF tema käsutusse antud vahendid enda käes ja teenib nendelt tulu. Sotsiaalministri loal võib HFF vahendid osaliselt või täielikult kolmandatele osapooltele hoiule anda. Fond peab tagama, et tal oleks igal ajal piisavalt rahalisi vahendeid oma kohustuste täitmiseks.

2.2.3.3. Laenukategoriad

2.2.3.3.1. Kolm laenuliiki

Eluasemeseaduse artiklis 15 sätestati kolm HFFi antavate laenude kategooriat⁽¹⁴⁾. Nendeks olid:

- üldlaenuid eluaseme ehitamiseks ja ostmiseks kooskõlas seaduse VI peatükiga;
- lisalaenuid eluaseme ehitamiseks ja ostmiseks kooskõlas seaduse VII peatükiga;
- laenuid kohalikele omavalitsustele, ühistutele ja ettevõtetele üüripindade ehitamiseks või ostmiseks kooskõlas seaduse VIII peatükiga.

Artikli 16 lõike 1 kohaselt võis fond sotsiaalministri loal luua uusi laenukategoriaid.

2.2.3.3.2. Üldlaenuid

Eluasemeseaduses jätkati üldlaenuid süsteemi kohaldamist, mis kehtestati koos eluasemevõlakirjade süsteemiga 1989. aastal ning mille kohaldamine jätkus ka seaduse nr 97/1993 kohaselt.

⁽¹⁴⁾ Nagu allpool märgitud, tunnustati üks laenukategoriat (lisalaenuid) seadusega nr 120/2004 kehtetuks (vt jaotis 2.2.3.4.2).

Sellesse laenukategoriasse uue seadusega muudatusi ei tehtud. Üldlaenuid haldamiseks pidi HFF juhtima varem riikliku elumajandusagentuuri juhitud eluasemevõlakirjade osakonda, mille rahalised vahendid hoiti fondi muust tegevusest eraldi (vt eluasemeseaduse artikkel 17)⁽¹⁵⁾.

Eluasemevõlakirjade osakonna ülesanded olid järgmised:

- „1. Anda eluasemerahastamisfondi nime all välja vabalt kaubeldavaid eluasemevõlakirju käesoleva seaduse tingimuste või määruse alusel.
2. Vahetada hüpoteegiga ja eluasemevõlakirjadega tagatud võladokumente.
3. Hoida eluasemevõlakirjade turukõlblikkust. [...]”

Hüpoteekobligatsioon oli seotud indeksiga ning selle suhtes kehtisid samad laenuühingumused ja intress kui hüpoteekobligatsioonide vastu vahetatud eluasemevõlakirjade suhtes (vt seaduse artikkel 19). Intressimarginaali võis muuta selliselt, et see kataks eluasemevõlakirjade osakonna tegevuskulud ja eeldatava laenukahju (vt seaduse artikkel 28). Intressimarginaali määras sotsiaalminister HFFi nõukogu ettepanekul.

Hüpoteekobligatsiooni ja eluasemevõlakirju sai vahetada summa ulatuses, mis ei ületanud 70 % vara hinnatud väärtusest juhul, kui nende omanik soovis ehitada või osta oma esimest eluaset, ja 65 % vara hinnatud väärtusest kõikidel muudel juhtudel (vt seaduse artikkel 19). Teisisõnu vähendati rahastamise ülemmäära endiselt 75 % vara hinnatud väärtuselt, mis oli sätestatud seaduse nr 97/1993 artiklis 27. Sotsiaalministril oli õigus määrusega kehtestada hüpoteekobligatsioonide maksimumarvu, mida eluasemevõlakirjade osakond iga kinnisvara puhul võis omada. Seaduse artikli 21 järgi oli eluasemevõlakirjade osakonna ostetavate hüpoteekobligatsioonide maksimaalne laenuperiood 40 aastat. Eluasemevõlakirju käsitlevad lisanormid sätestati eluasemevõlakirjade osakonda ja eluasemevõlakirjade tehinguid (*um húsbréfaeild og húsbréfavíðskipti*) käsitlevas määruses nr 7/1999.

Ehitusettevõtetele pakutavate laenude osas vastasid määruses sätestatud normid varem kehtinud seaduse alusel kehtestatud määruses nr 467/1991 sätestatud normidele⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁵⁾ Seadusega nr 57/2004 tunnustati eluasemevõlakirju käsitlevad sätted kehtetuks ja fond hakkas väljastama rahalisi laene (vt jaotis 2.2.3.4.1).

⁽¹⁶⁾ Vt jaotis 2.2.2.4.

Eelnevast nähtub, et eluasemevõlakirjade vahetamise süsteem jäi kehtima ka pärast eluasemeseaduse jõustumist. HFFi eluasemevõlakirjade osakonnale pandi samad ülesanded kui tema eelkäijale riiklikus elamumajandusagentuuris (vt seaduse nr 97/1993 artikkel 19 ja eluasemeseaduse artikkel 17, mõlemad ülal tsiteeritud). Seda kinnitavad ka hiljem eluasemeseadusena vastu võetud seaduseelnõu VI peatüki kommentaarid, mille kohaselt vastas peatükk sisuliselt seaduse nr 97/1993 IV peatüki sätetele⁽¹⁷⁾.

2.2.3.3.3. Lisalaenuid

Eluasemeseadus tõi elamumajandussüsteemi uue laenukategorooria, mida nimetati lisalaenuks ja mis oli ette nähtud madalama sissetulekuga inimestele. Hiljem kehtetuks tunnistatud lisalaenu oli ette nähtud lisaks üldlaenule ning asendas mitut seaduse nr 97/1993 alusel antud sotsiaallaenu⁽¹⁸⁾. Artikli 30 kohaselt võis HFF kohaliku omavalitsuse eluasemekomitee taotlusel anda lisalaenu isikutele, kellel oli õigus saada korteri ostmiseks üldlaenu. Selline lisalaenu kataks 25 % korteri hinnatud väärtusest. Nagu enne HFFi asutamist kehtinud seaduses nr 97/1993 sätestatud sotsiaallaenude puhul, oli HFFi (üldlaenu pluss lisalaenu) antava laenu ülemmääraks 90 % korteri hinnatud väärtusest.

Sotsiaalministri kohustus oli täpsustada määruises lisalaenu andmise nõuded. Laenu andmisel olid määravaks järgmised kriteeriumid: perekonna suurus, vara, sissetulek, korteri suurus ja eluaseme liik. Täpsemad tingimused lisalaenu saamiseks sätestati sotsiaalministri lisalaenusid käsitlevas määruises nr 783/1998. Selle määruise artiklite 5 ja 6 kohaselt ei tohtinud laenuaotleja sissetulek ja vara väärtus ületada laenu saamiseks kehtestatud piirmäärasid⁽¹⁹⁾. Artikliga 18 kehtestati laenuaotleja maksejõulisuse kontrollimise nõue. Artiklis 4 lubati kohalikul omavalitsusel koostada ka muid suuniseid, mida eluasemekomiteed pidid arvesse võtma. Näiteks laenuaotleja hetkeolukord eluaseme osas, eluaseme seisund ja liik ning perekonna suurus ja tervislik seisund⁽²⁰⁾. Seega olid laenuaotleja laenukõlblikkuse määramise peamisteks kriteeriumideks vara puudumine ja madal sissetulek, mis on sarnane olukorrale, mis kehtis enne eluasemeseaduse jõustumist.

⁽¹⁷⁾ <http://www.althingi.is/alttext/122/s/0877.html>

⁽¹⁸⁾ Lisalaenu tunnistati kehtetuks seadusega nr 120/2004, vt jaotis 2.2.3.4.2.

⁽¹⁹⁾ Laenuaotleja aastasissetulek ei tohtinud ületada 1 620 000 Islandi krooni ja vara väärtus 1 900 000 Islandi krooni. Neid piirmäärasid võis igal aastal muuta.

⁽²⁰⁾ HFFi võimaliku lisalaenu andmisega kantava laenukahju puhul pandi eluasemeseaduse artikliga 43 kohaliku omavalitsusele kohustus moodustada HFFi hallatav nn reservfond ja selle eest vastutada. Artikli 44 kohaselt oli reservfondi ülesanne katta HFFi lisalaenu andmisega kantava laenukahju. Artiklis 45 sätestati kohalike omavalitsuste kohustus maksta fondi summa, mis võrdus 5 % igast kohaliku omavalitsuse piires antud lisalaenust.

Erinevalt varem kehtinud seadusest nr 97/1993 ei sisaldanud eluasemeseadus sotsiaaleluruumide liisinguga ostmiseks antavaid laenu käsitlevaid sätteid. Samuti ei sisaldanud eluasemeseadus ühtegi sätet sotsiaalkorterite müümise kohta, kuivõrd need korterid olid eluasemeseaduse artikli 32 tingimuste alusel turul vabalt kaubeldavad.

2.2.3.3.4. Üürikorterid

Kolmas laenukategorooria – laenuid üürikorterite jaoks – on sätestatud eluasemeseaduse VIII peatükis. Artikli 33 kohaselt võib HFF anda laenu üürimiseks ehitatavate või ostatevate eluruumide jaoks sellistele kohalikele omavalitsustele, ühingutele või ettevõtetele, kelle eesmärk on selliste eluruumide ehitamine, omamine või haldamine. Laenu ülemmäär on 90 % ehitus- või ostuhinnast, kuid mitte üle 90 % fondi nõukogu kinnitatud kuludest (vt seaduse artikkel 36). Seaduse artikli 37 järgi sõltub üüripinna saamise õigus laenuaotleja sotsiaalsest olukorrast, samuti sellest, kas tema sissetulek ja vara jäävad alla sotsiaalministri määrusega kehtestatud piirmäära.

Eluasemeseaduse eelnõu VIII peatüki kommentaarides on öeldud, et sellist liiki laenude puhul jäävad enamjaolt jõesse varem kehtinud seaduses nr 97/1993 sätestatud normid⁽²¹⁾. Samuti ei erine kõnealune laenukategorooria sisuliselt varem kehtinud töötajate eluasemefondi käsitlevatest normidest. Nii eluasemeseaduse kui ka seaduse nr 97/1993 kohaselt on selles laenukategoroorias laenu ülemmääraks 90 % ehitus- või ostuhinnast. Samuti sõltub üürikorteri saamise õigus sotsiaalse vajaduse kriteeriumidest, nagu vara puudumine ja madal sissetulek.

2.2.3.4. 2004. aasta seadusemuudatused

2.2.3.4.1. Seadus nr 57/2004

2004. aastal jõustus kaks eluasemeseaduse muutmise seadust – seadus nr 57/2004 ja seadus nr 120/2004. Seadusega nr 57/2004, mis jõustus 1. juulil 2004, tunnistati kehtetuks eluasemevõlakirjade vahetamise süsteem. Selle asemel hakati HFFi üldlaenu väljastama rahas. Seaduseelnõus on muudatuste peamist eesmärki kirjeldatud järgmiselt:

⁽²¹⁾ <http://www.althingi.is/alttext/122/s/0877.html>

„Käesoleva seaduseelnõu eesmärk on aidata islandlastel saada eluasemerahastamisfondi kaudu odavama finantseerimisega soodsamat eluasemelaenu. See eesmärk saavutatakse eluasemerahastamisfondi võlakirjade väljaandmise süsteemi ümberkorraldamise kaudu. See muudab rahastamise tõhusamaks ja kõrvaldab süsteemi praegused puudujäägid [...]”⁽²²⁾

Muudetud eluasemeseaduse artiklis 19 sätestati järgmine:

„Eluasemerahastamisfondi antavad laenud makstakse välja rahas. Enne laenu andmist peab laenusaja väljastama hüpooteekobligatsiooni ning selle ametlikult registreerima. Iga laenusaja hüpooteek seotakse tarbijahinnaindeksiga (vt tarbijahinnaindeksi seadus) ning see kannab artiklis 21 sätestatud intressi.”

Fondi rahastamist käsitlevaid seaduse artikli 10 punkte 2 ja 3 muudeti selliselt, et need vastaksid eluasemevõlakirjade süsteemi kaotamise järgsele uuele olukorrale:

„Käesolevas seaduses sätestatud eluasemerahastamisfondi ülesandeid rahastatakse järgmistest allikatest:

1. fondi omakapitali tootlusest, s.t antavate laenude tagasimaksud, intress ja hinna indekseerimine;
2. HFFi võlakirjade väljaandmisest ja müügist ning vastaval ajahetkel riigieelarve seadusega ette nähtud laenudest;
3. artiklis 49 osutatud teenustasudest.”

Kuigi teenustasud ei olnud varem artiklis 10 rahastamisallikana loetletud, oli artikkel 49 seaduse osa alates seaduse jõustumisest ning seda ei olnud muudetud. Seaduse nr 57/2004 artikli 5 alusel lisati varade ja kohustuste juhtimist käsitlevale eluasemeseaduse artiklile 1 kaks uut lõiku:

„Eluasemerahastamisfond hoiab oma tulusid ja kulusid tasakaalus ning planeerib neid ette. Selle kohustuse täitmiseks töötab fond välja riskijuhtimissüsteemi.

Eluasemerahastamisfond võib oma võlakirjade ja muude väärtpaberitega vabalt kaubelda. Fondi riskikriteeriumid, riskijuhtimise, sisekontrolli ja väärtpaberitega kauplemise normid kehtestab minister fondi nõukogu ja finantsinspektsiooni arvamuse põhjal.”

Seadusega nr 57/2004 tehti veel mitu muud muudatust. Enamik neist käsitles võlakirjade vahetamise süsteemi kehtetuks tunnis-

⁽²²⁾ Järelevalveameti mitteametlik tõlge.

tamise tehnilisi nüansse (vt muutmiseseaduse artiklid 9–20). Üldlaenu sisu ja laenukõlblikkuse osas muudatusi ei tehtud.

2.2.3.4.2. Seadus nr 120/2004

3. detsembril 2004 jõustunud seadusega nr 120/2004 tõsteti HFFi üldlaenu ülemmäära endiselt 70 % vara hinnatud väärtusest 90 % selle väärtusest. Sotsiaalministrile anti õigus seda protsenti oma määrusega muuta (vt eluasemeseaduse artikkel 19). Üldlaenu ülemmäära tõstmise tagajärjel tunnustati kehtetuks ka seaduse lisalaenusid käsitlev VII peatükk. Eluasemeseaduse VII peatüki kehtetuks tunnustanud seaduseelnõu artikli 4 kommentaarides on muu hulgas järgmine selgitus:

„Käesoleva eelnõu seadusena vastuvõtmisel on igal koduostjal võimalik saada 90 % ulatuses laenu, mistõttu langeb ära ka vajadus lisalaenu järele. Lisalaenu intress oli 2004. aasta esimesel poolel 5,3 %, mis on oluliselt kõrgem kui üldlaenu intress pärast HFFi võlakirjade süsteemi 1. juulil 2004 jõustunud muudatusi. Septembrikuu seisuga kannab lisalaen sama intressi mis üldlaen. Selle muudatusega on oluliselt parandatud vähese vara ja madala sissetulekuga koduostjate olukorda. Seetõttu ei ole praegu mingit põhjust asjaomasele rühmale luua eraldi laenukategoriat.”⁽²³⁾

Sotsiaalminister on oma seadusega antud õigusi kasutanud ning langetanud laenu ülemmäära 80 %-le, seejärel tõstnud taas 90 %-le ning taas langetanud 80 %-le, mis on ka praegu kehtiv ülemmäär⁽²⁴⁾.

3. VÕIMALIKE RIIGIABI ELEMENTIDE ISLANDI SEADUSEST TULENEVAD ÕIGUSLIKUD ALUSED

Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses tõi järelevalveamet välja järgmised viis võimalikku riigiabi elementi:

- riigigarantii;
- vabastus tulumaksust ja kinnisvaramaksust;
- intressitoetus;
- dividendide maksmise kohustuse puudumine;
- kapitaliadekvaatsuse ja minimaalse maksevõime suhtarvu nõude puudumine HFFi puhul.

⁽²³⁾ Järelevalveameti mitteametlik tõlge. Islandikeelne originaaltekst on kättesaadav aadressil <http://www.althingi.is/alttext/131/s/0223.html>

⁽²⁴⁾ Vt määrus nr 540/2006, muudetud määrusega nr 587/2007. Selle määrusega kehtestatakse ka laenu ülempiir, mis on hetkel 18 miljonit Islandi krooni.

3.1. RIIGIGARANTII

HFF on avalik-õiguslik riigiasutus (vt eluasemeseaduse nr 44/1998 artikkel 4 ja vt varem kehtinud seaduse nr 97/1993 artikkel 2). Kõikidele Islandi riigiasutustele kehtivate avaliku õiguse kirjutamata põhimõtete kohaselt garanteerib riik seega kõikide HFFi kohustuste täitmise.

Kõnealune Islandi õiguse kirjutamata põhimõte kehtis juba enne EMP lepingu jõustumist. Hiljem seadusena nr 121/1997 vastu võetud seaduseelnõu kommentaarides on riiklike garantiide (*lög um ríkisábyrgðir*) kohta öeldud järgmist: „See põhineb Islandi seaduse selgel põhimõttel, et riik vastutab oma asutuste ja ettevõtete kohustuste täitmise eest, välja arvatud juhul, kui seda garantiid piirab selgesõnaliselt konkreetne seadusesäte [...] või kui riigivastutus piiratud vastutusega äriühingus on piiratud riigi osalusega asjaomase äriühingu aktsiakapitalis.”⁽²⁵⁾ Garantii kehtib kõikidele riigiasutustele, vaatamata nende asutamise ajale, nende tegevusele või muudatustele nende tegevuses. Seega kehtis riigigarantii ka endisele riiklikule elamumajandus-agentuurile ja enne eluasemeseaduse jõustumist elamumajandus-agentuuri finantstegevust korraldanud kolmele asutusele.

3.2. VABASTUS TULU- JA KINNISVARAMAKSUST

Teise võimaliku riigiabi elemendina tõi järelevalveamet oma uurimismenetluse algatamise otsuses välja HFFi vabastuse tulu- ja kinnisvaramaksust.

Riigikassa, riigiasutused ja riiklikud ettevõtted, mille suhtes on riigil piiramatu vastutus, olid tulumaksust ja kinnisvaramaksust vabastatud juba pikka aega enne EMP lepingu jõustumist (vt tulumaksuseaduse nr 90/2003 artikli 4 lõige 1). Kuivõrd HFF on riigiasutus, kehtib see üldine maksuvabastus ka tema suhtes.

EMP lepingu jõustumise ajal oli maksuvabastuse õiguslikuks aluseks tulu- ja kinnisvaramaksu seaduse nr 75/1981 artikli 4 lõige 1. Praegu kehtiv tulumaksuseadus on tulu- ja kinnisvaramaksu seaduse nr 75/1981 konsolideeritud versioon. Seega kuulusid maksuvabastuse alla ka HFFi eelkäijad.

Kinnisvaramaks tunnistati aga kehtetuks seadusega nr 129/2004. Viimane maksustamine toimus 2005. aasta lõpul. Kuni seaduse nr 129/2004 vastuvõtmiseni olid eespool

⁽²⁵⁾ Järelevalveameti mitteametlik tõlge. Islandikeelne originaaltekst on kättesaadav aadressil <http://www.althingi.is/altext/122/s/0099.html>

nimetatud asutused kinnisvaramaksust vabastatud ka seaduse nr 90/2003 artikli 4 lõike 1 alusel. Seega kuulusid maksuvabastuse alla ka HFFi eelkäijad.

3.3. INTRESSITOETUS

Kolmanda võimaliku riigiabi elemendina tõi järelevalveamet oma uurimismenetluse algatamise otsuses välja intressitoetuse, mis sisuliselt vastab eelarvest tehtavatele HFFi otsetoetusele, et katta kohustusi, mis tekivad sotsiaaleluruumide ehitamiseks ettenähtud laenude andmisest alla turumäära.

Üks töötajate eluasemefondi laenukategoriatest oli sotsiaaleluruumide üürimiseks ettenähtud laen (vt seaduse nr 97/1993 artikkel 50, tsiteeritud eespool). Praegu reguleeritakse sotsiaalkorteri üürimiseks ettenähtud laenude andmist eluasemeseaduse VIII peatükiga, mis vastab suures osas varem kehtinud regulatsioonile, nagu eespool mainitud. Seega oli selle kategooria laenude andmise kohustus pandud nii töötajate eluasemefondi kaudu riiklikule elamumajandusagentuurile kui ka HFFile.

Nagu eespool mainitud, olid üheks töötajate eluasemefondi rahastamise allikaks otsesed riigieelarvelised vahendid (vt seaduse nr 97/1993 artikkel 48). Need vahendid olid ettenähtud fondi tegevuskulude osaliseks katmiseks, sealhulgas üüritud sotsiaaleluruumidega seonduvad kulutused. Kõnealuse kategooria laenude intressi määras igal aastal Islandi valitsus (vt seaduse artikkel 52).

Seoses olukorraga pärast eluasemeseaduse jõustumist, sätestati eluasemeseaduse ajutises artiklis IX, mis võeti vastu 1998. aastal, et 2000. aasta lõpuni antakse sotsiaalkorteri üürimiseks laenu seni kehtinud intressimäära alusel.

21. augustil 2001 sõlmisid sotsiaalminister ja rahandusminister erilepingu, mille kohaselt anti kõnealuses laenukategorias igal aastal intressitoetust kuni 400 üürikorteri ulatuses⁽²⁶⁾. 26. septembril 2005 sõlmisid ministrid HFFi toetuse korrigeerimiseks uue lepingu, millega alandati intressimäära ja suurendati iga korteri maksimaalset toetust. Eespool nimetatud lepingute kohaselt sai HFF riigieelarvest toetust asjaomasest laenukategoriarist tekkinud kahjude katteks lepingus sätestatud ulatuses.

⁽²⁶⁾ Islandi valitsuse 3. jaanuari 2007. aasta kiri, lk 10.

3.4. DIVIDENDIDE MAKSMISE KOHUSTUSE PUUDUMINE

Neljanda võimaliku riigiabi elemendina osutas järelevalveamet uurimismenetluse algatamise otsuses riigile dividendide maksmise kohustuse puudumisele. See tuleneb Islandi avaliku õiguse põhimõttest, mille kohaselt ei pea HFFi sarnased riigiasutused dividende maksma⁽²⁷⁾. Kõnealune põhimõte kehtis juba enne EMP lepingu jõustumist ning seega ka HFFi eelkäijate suhtes.

See põhimõte näitab muu hulgas, et asjaomaste asutuste eesmärk ei ole teenida kasumit, vaid osutada teenuseid, mida parlament on pidanud vajalikuks riigi poolt pakkuda. Islandi avaliku õiguse kohaselt on riigiasutusel teenuste eest tasu nõudmiseks tarvis õiguslikku alust, kusjuures asjaomane teenustasu ei tohi ületada teenuse osutamise maksumust⁽²⁸⁾. Kui riigiasutusel on seadusega lubatud nõuda teenuse osutamise maksumust ületavat teenustasu või HFFi näite puhul teenida tulu omavahenditelt (vt eluasemeseaduse artikkel 11), peab Islandi riigile dividendide maksmise kohustusel olema eraldi õiguslik alus.

Kõnealust Islandi õiguse põhimõtet kinnitab ka Islandi valitsuse 15. aprilli 2008. aasta kiri, milles väidetakse järgmist: „Riikliku finantsaruandluse seaduse nr 88/1997 alusel on üldiseks tavaks, et avalik-õiguslikud üksused peavad teenima kasumit vaid siis, kui seadus neile sellise kohustuse ette näeb. Kui avalik-õiguslikult üksuselt nõutakse dividendide maksmist, peab selle jaoks olema eraldi õiguslik alus. Kui avalik-õiguslik üksus teenib kasumit, peab ta seaduse nr 88/1997 artikli 42 kohaselt tagastama mõistliku osa oma kasumist riigikassasse. Avalik-õiguslikele üksustele, mis maksavad dividende (näiteks Landsvirkjun), on dividendide maksmine ka eraldi kohustuselt tehtud. Näiteks Landsvirkjuni puhul on selline kohustus sätestatud seaduse nr 42/1983 artikliga 4. Seega ei ole Islandi seaduses ühtegi üldnormi, mis teeks dividendide maksmise avalik-õiguslikele üksustele kohustuslikuks.”

Selliseid norme, mis teeks dividendide maksmise HFFi või tema eelkäijatele kohustuslikuks, ei ole sätestatud ei eluasemeseaduses ega seaduses nr 97/1993. Seega on HFFi tegevust alati reguleerinud osutatud Islandi avaliku õiguse põhimõte.

3.5. KAPITALIADEKVAATSUSE JA MINIMAALSE MAKSEVÕIME SUHTARVU NÕUDE PUUDUMINE HFFI PUHUL

EMP lepingu IX lisa II peatüki punktis 14 osutatud seaduses (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direk-

⁽²⁷⁾ Ei kehti riigi omanduses olevate piiratud vastutusega eraõiguslike äriühingute suhtes.

⁽²⁸⁾ Põhimõtte rakendamise kohta lisateabe saamiseks vt Islandi ülemkohtu 5. novembri 1998. aasta otsus kohtuasjas 50/1998.

tiiv 2000/12/EÜ krediitiasutuste asutamise ja tegevuse kohta,⁽²⁹⁾ kehtiv redaktsioon, edaspidi „pangandusdirektiiv”) on sätestatud kapitaliadekvaatsuse ja minimaalse maksevõime suhtarvu nõuded Euroopa Liidu ja EFTA liikmesriikide krediitiasutustele. Direktiivi artikli 2 lõige 3 sisaldab nende asutuste nimekirja, kelle suhtes pangandusdirektiivi sätteid ei kohaldata. EMP Ühiskomitee otsusega lisati sellesse nimekirja muu hulgas ka Islandi „Byggingarsjóðir ríkisins” (sõnasõnaline tõlge „riigi ehitusfondid”) ⁽³⁰⁾. See termin hõlmas nii riiklikku ehitusfondi kui ka töötajate eluasemefondi, mis ühendati ja anti üle HFFile (vt eluasemeseaduse artikkel 53), nagu allpool kirjeldatud. Finantsinstitutsioonide (lög um fjármálafyrirtæki) seaduse nr 161/2002 artikli 116 kohaselt ei ole asjaomane seadus, mis on üks direktiivi Islandi seaduses rakendamise meetmetest, HFFi suhtes kohaldatav.

4. ISLANDI AMETIASUTUSTE MÄRKUSED

20. novembri 2006. aasta ja 15. aprilli 2008. aasta kirjad kinnitas Islandi valitsus, et HFFi süsteemi tuleb käsitleda kui olemasolevat riigiabi. Esiteks kehtisid süsteemi peamised põhimõtted juba enne EMP lepingu jõustumist ning eluasemeseaduse vastuvõtmisega neid ei muudetud. Elamumajandussüsteemis sel ajal tehtud muudatused käsitlesid üksnes sotsiaaleluruumi ega olnud sisulist laadi. Teiseks olid järelevalveameti uurimismenetluse algatamise otsuses esitatud riigiabi elemendid üldmeetmed, mida eluasemeseaduse vastuvõtmisega ei muudetud. Seega kehtis näiteks riigigarantii nii enne kui ka pärast EMP lepingu jõustumist. Islandi valitsuse väitel lähtub ta selles osas Euroopa Kohtu otsusest kohtuasjas „Namur – Les assurances du crédit”, et abi klassifikatsiooni saab muuta vaid sisuliste seadusemuudatustega⁽³¹⁾. Kolmandaks ei tehtud 1999. aastal eluasemeseaduses ühtegi sellist muudatust, mis oleks süsteemi kokkusobivuse riigiabi eeskirjadega muutnud küsitavaks. Neljandaks ja alternatiivina on sotsiaaleluruumide süsteemis tehtud muudatused (nt lisalaenu osas) üldisest laenusüsteemist eraldatavad.

5. KOLMANDATE OSAPOOLTE MÄRKUSED

SFF on väitnud, et eluasemeseaduses tehtud muudatuste tõttu tuleb süsteemi käsitleda uue abina, sest asjaomaste muudatuste põhjal saab väita, et elamumajandussüsteem ei ole jäänud muutmata kujul kehtima. 31. jaanuari 2007. aasta kirjas viitas SFF muu hulgas järgmistele asjaoludele:

— uue seaduse olemasolu, s.t eluasemeseadus asendas riikliku elamumajandusagentuuri seaduse;

⁽²⁹⁾ EÜT L 126, 26.5.2000, lk 1. Seadus lisati EMP Ühiskomitee otsusega nr 15/2001 ja jõustus 1. oktoobril 2001.

⁽³⁰⁾ Islandi valitsuse tõlge.

⁽³¹⁾ Kohtuasi C-44/93, *Namur – Les Assurances du Crédit*, EKL 1994, lk I-3829.

- uue juriidilise isiku asutamine eluasemerahastamisfondi näol, mis asendas riiklikku elamumajandusnõukogu / riiklikku elamumajandusagentuuri ja võttis üle riikliku ehitusfondi ja töötajate eluasemefondi varad ja kohustused;
- uute laenuinstrumentide loomine – eluasemevõlakirjade asendamine rahaliste laenudega, eluaseme jaoks ettenähtud sotsiaalabi vähendamine, laenu ülemmäära muutmine, omanikule kuuluvate sotsiaaleluruumide müügi suhtes kohaldatavate piirangute tühistamine, eelisõiguse tühistamine ja laenu saamist käsitlevate muudatuste tegemine;
- rahastamisallikate muutmine: eluasemeseaduse kohaselt ei finantseerita eluasemerahastamisfondi otseselt riigieelarvelistest vahenditest, erinevalt tema eelkäijatest.

28. märtsi 2008. aasta kirjas märgib SFF, et asja õiguslikus analüüsis peaks keskenduma HFFi süsteemi põhjalikule hindamisele ja mitte iga võimaliku riigiabi elemendi analüüsile. SFFi hinnangul on süsteemi üksikud osad omavahel nii tihedas seoses, et nende eristamine hinnangu andmisel sellele, kas kõnealuste meetmete näol on tegemist uue või olemasoleva riigiabiga, oleks õigustamatu ja kunstlik. See lähenemine ei oleks SFFi hinnangul kooskõlas Euroopa Komisjonis sarnaste juhtumite puhul kasutatava tavaga. Lõpetuseks palub SFF järelevalveametil võtta arvesse HFFi antud laenusummade tegelikku muutumist ning HFFi turuosa võrreldes erapankadega.

II. HINDAMINE

1. KAPITALIADEKVAATSUSE JA MINIMAALSE MAKSEVÕIME SUHTARVU NÕUDE PUUDUMINE EI OLE KÄSITLETAV RIIGIABINA

Järelevalveamet pidas esimesena vajalikuks hinnata seda, kas asjaolu, et HFFi suhtes ei kehti kapitaliadekvaatsuse ja minimaalse maksevõime suhtarvu nõuded, saab käsitada riigiabina.

Nagu eespool osutatud, kehtivad pangandusdirektiiviga kehtestatud kapitaliadekvaatsuse ja minimaalse maksevõime suhtarvu nõuded kõigile EMP krediidiasutustele. Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses oli järelevalveameti esmane seisukoht, et HFFi vabastamist pangandusdirektiivi nõuete täitmisest ei saa käsitada riigiabina. Siiski oli järelevalveametil teatavaid kahtlusi, mistõttu pidas ta vajalikuks hinnata seda küsimust ametliku uurimismenetluse käigus. Hindamine kinnitas järelevalveameti esmast seisukohta.

Esiteks, nagu märgitud ka ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses, ei saa HFFi käsitleda pangandusdirektiiviga reguleeritava krediidiasutusena, sest HFFil ei ole luba võtta avalikkuselt vastu hoiuseid või muid tagasimakstavaid vahendeid.

Teiseks sisaldab pangandusdirektiivi artikli 2 lõige 3 nende asutuste nimekirja, kelle kohta pangandusdirektiivi sätteid ei kehti. EMP Ühiskomitee otsusega lisati sellesse nimekirja ka „Byggingarsjóðir ríkisins”. Kõnealune termin viitas fondidele, mille HFF on nüüdseks üle võtnud. Vaatamata, kas see säte on olemuslik või kordab direktiivist tulenevaid tavaeeskirju, on seega just EMP jaoks kohandatud pangandusdirektiiv see, mis vabastab HFFi direktiivi kohaldamisest ning selles sätestatud kapitaliadekvaatsuse ja minimaalse maksevõime suhtarvu nõudest. Isegi kui eeldada, et vabastus direktiivi kohaldamisest andis HFFile eelise, ei saa kõnealust meedet kirjutada Islandi riigi, vaid EMP Ühiskomitee arvele ning seega ei saa seda käsitada riigiabina⁽³²⁾.

Kolmandaks, riigi rahaliste vahendite ülekandmist ei toimuks isegi juhul, kui pangandusdirektiiv oleks HFFi suhtes kohaldatav, sest riik ei loobuks sellises olukorras oma tuludest.

2. RIIGIGARANTII, INTRESSITOETUSE, TULU- JA KINNISVARAMAKSUST VABASTUSE JA DIVIDENDIDE MAKSMISE KOHUSTUSE PUUDUMISEGA SEOTUD ASJAOLUD

2.1. UUE JA OLEMASOLEVA ABI ERINEV MENETLEMINE

Uue abi menetlus on sätestatud järelevalve- ja kohtulepingu protokollis nr 3 I osa artiklis 1 (vastab EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 3). Kui järelevalveamet kahtleb abimeetme kokkusobivuses, peab ta algatama ametliku uurimismenetluse järelevalve- ja kohtulepingu protokollis nr 3 II osa artikli 1 lõike 2 (vastab EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikele 2) ning nimetatud protokollis II jao artikli 4 lõike 4 alusel.

Olemasoleva abi menetlemine erineb uue abi menetlemisest ning see on sätestatud järelevalve- ja kohtulepingu protokollis nr 3 I osa artikli 1 lõikes 1. Selle sätte kohaselt on järelevalveameti kohustus teostada koos EFTA riikidega kontrolli kõikide asjaomastes riikides kehtestatud riigiabisüsteemide üle. Järelevalveameti ülesanne on soovitada EFTA riikidele sobilikke EMP lepingu arenguks või toimimiseks vajalikke meetmeid.

Euroopa Kohtu kohaselt:

„[...] kui komisjon uurib abimeetmeid vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 87, et kindlaks teha, kas need on ühisturuga kokkusobivad, peab ta alustama EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetlust siis, kui ta esmase uurimise staadiumis ei suuda lahendada kõiki probleeme, mis on esile kerkinud meetmete ühisturuga kokkusobivuse uurimise käigus [...]. Samu printsiipe tuleb loomulikult kohaldada ka siis, kui komisjonil on kahtlusi uuritava abi määratlemisel EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses. Seega ei saa komisjonile nimetatud menetluse alustamist

⁽³²⁾ 5. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas T-351/02, Deutsche Bahn vs. komisjon, EKL 2006, lk II-1047, punktid 100–103.

komisjonile nimetatud menetluse alustamist ette heita isegi siis, kui ta sel eesmärgil vastu võetud otsuses väljendab kahtlust, kas selle otsuse esemeks olevad meetmed on abi EÜ asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses. [...] peab komisjon liikmesriigi poolt selles staadiumis esitatud teabe alusel ... läbi viima piisava uurimise isegi juhul, kui see uurimine tähendab uuritavate meetmete esialgset määratlemist.

[...] Kui need tõendid võimaldavad esialgse hindamise eesmärgil asuda seisukohale, et asjaomased meetmed kujutavad endast tõenäoliselt olemasolevat abi, peab komisjon neid käsitlema EÜ asutamislepingu artikli 88 lõigetes 1 ja 2 sätestatud menetluslikus raamistikus. Seevastu juhul, kui liikmesriigi esitatud tõendid ei võimalda sellise esialgse järelduseni jõuda või kui liikmesriik ei esita selle kohta ühtegi tõendit, peab komisjon neid meetmeid käsitlema sama artikli lõigetes 3 ja 2 sätestatud menetluslikus raamistikus.”⁽³³⁾

Teisisõnu on ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse järeldus ainult esialgne järeldus selle kohta, kas võimalik abimeede on käsitletav uue või olemasoleva abina. Kohtupraktikast tulenevalt võib järelevalveamet menetluse lõpetamise otsuses teatada, et kõnealune meede on tegelikult olemasolev abi või ei ole üldsegi abina käsitletav isegi juhul, kui ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses on võetud seisukoht, et meede on käsitletav uue abina. Olemasoleva abi puhul peab järelevalveamet järgima olemasoleva abi kohta kehtestatud menetlusnorme⁽³⁴⁾. Sellisel juhul peab järelevalveamet lõpetama ametliku uurimismenetluse ja algatama olemasoleva abi suhtes uue menetluse kooskõlas järelevalve- ja kohtulepingu protokolli nr 3 II osa artiklitega 17–19⁽³⁵⁾. Järelevalveamet võib olemasoleva abimeetme kokkusobivust EMP lepinguga hinnata ainult osutatud menetluse raames.

Järelevalveametile ametliku uurimismenetluse algatamise ajaks esitatud teave ei andnud mingit alust määratleda abi olemasoleva riigiabina. Seetõttu käsitles järelevalveamet neid meetmeid uut abi käsitlevate normide alusel. Islandi valitsus aga vaidlustas järelevalveameti esmase seisukoha. Seetõttu annab järelevalveamet järgnevalt kogu küsimusele Islandi valitsuse ja SFFi esitatud lisateabe alusel uue hinnangu.

⁽³³⁾ 10. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-400/99, Itaalia vs. komisjon, EKL 2005, lk I-3657, punktid 47, 54 ja 55.

⁽³⁴⁾ 27. novembri 2003. aasta kohtuasi T-190/00, Regione Siciliana vs. komisjon, EKL 2003, lk II-5015, punkt 48.

⁽³⁵⁾ Euroopa Kohtu 30. juuni 1992. aasta otsus kohtuasjas C-312/90, Hispaania vs. komisjon, EKL 1992, lk I-4117, punktid 14–17, ja 30. juuni 1992. aasta otsus kohtuasjas C-47/91, Itaalia vs. komisjon, EKL 1992, lk I-4145, punktid 22–25; samuti Esimese Astme Kohtu 30. aprilli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-195/01 ja T-207/01, Gibraltar valitsus vs. komisjon, EKL 2002, lk II-2309, ja 19. veebruari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-297/01 ja T-298/01, SIC II, EKL 2004, lk II-743.

Nagu eespool osutatud, otsustab järelevalveamet uute abimeetmete olemasolu ja kokkusobivuse üle ametliku uurimismenetluse käigus. Kui kõnealuseid meetmeid ei saa käsitada uue abina, ei tohi järelevalveamet praegu kehtivate menetlusnormide kohaselt anda mingit siduvat hinnangut selle kohta, kas asjaomased meetmed on käsitletav olemasoleva abina EMP lepingu artikli 61 lõike 1 tähenduses. Samuti ei ole järelevalveametil lubatud anda siduvat hinnangut selle kohta, kas need abimeetmed on EMP lepinguga kokkusobivad. Enne kõnealuses küsimuses otsuse langetamist eeldab järelevalveamet seega, et riigigarantii, maksuvabastuse, intressitoetuse ja dividendide maksamise nõude puudumine on käsitletav riigiabina.

2.2. ÕIGUSLIK HINDAMISALUS

Järelevalveameti otsuse nr 195/04/COL artikli 4 kohaselt käsitletakse igasuguseid muudatusi, välja arvatud üksnes formaalset või halduslikku laadi muudatusi, mis ei mõjuta abimeetme ühiskorralduse kokkusobivuse hindamist, olemasoleva abi muutmisenä. Mis puudutab õiguslikku hinnangut selle kohta, kas abi on käsitletav uue abi või olemasoleva abina, märgib Euroopa Kohus kohtuasjas „Namur – Les Assurances du Crédit” järgmist:

„[...] uue abi tekkimise või olemasoleva abi muutmise kohta ei saa anda hinnangut abi ulatuse ega selle rahalise väärtuse põhjal ettevõtte tegevuse mis tahes ajahetkel, kui asjaomase abi andmise aluseks olid varasemad kohustuslikud sätted, mida ei ole muudetud. Selle üle, kas abi võib käsitleta uue abina või olemasoleva abi muutmisenä, tuleb otsustada normide põhjal, mis sellise abi andmise ette näevad.

1. veebruaril 1989 jõustunud otsusega ei muudetud OND-le eeliseid andnud õigusakti ei asjaomaste eeliste sisu ega avaliku asutuse tegevuse osas, kelle suhtes need eelised kehtisid, sest 31. augusti 1939. aasta seadusega tehti selle asutuse üldeesmärgiks ekspordikrediidi riskide vähendamine. Seega ei mõjuta see asjaomase õigusaktiga kehtestatud abi korraldust.”⁽³⁶⁾

Kohus leidis, et ettevõtte tegevuse faktiline laiendamine ei ole abimeetme määratluse muutmiseks piisav põhjus:

„Vastupidise seisukoha võtmine oleks võrdväärne sellega, kui liikmesriikidelt nõutaks, et nad teavitaksid komisjoni mitte ainult uuest ja muudetud abist, mida antakse ettevõttele, kes saab osa teatud kehtivast abikorraldusest, ning alluksid komisjoni preventiivsele kontrollile, vaid ka kõikidest meetmetest, mis mõjutavad asjaomase ettevõtte tegevust ja võivad mõju avaldada ühisturu toimimisele, konkurentsile või lihtsalt põhimõtteliselt kättesaadava, kuid ilmingimata ettevõtte käibest sõltuva abi tegelikule suurusele teatud perioodil.

⁽³⁶⁾ Eespool tsiteeritud otsus kohtuasjas Namur – Les Assurances du Crédit, punktid 28 ja 29 (järelevalveameti allajoonitud). Vt ka kohtuotsuse punkti 23, kus kohus viitab muudatustele, mis „ei mõjuta nende eeliste sisu”.

Kokkuvõttes võib OND-sarnase avaliku asutuse puhul iga uut kindlustustehingut, millest peab Belgia valitsuse kohtuistungil esitatud teabe põhjal teavitama järelevalveametid, käsitada kui meetet, mille suhtes kehtivad asutamislepingu artikli 93 lõikes 3 sätestatud menetlusnormid.

Selline tõlgendus, mis ei vastaks ei artikli 93 lõike 3 sõnastusele ega ka selle eesmärgile ega oleks kooskõlas ka vastutuse jagamise nõudega komisjoni ja liikmesriikide vahel, tekitaks ettevõtetes ja liikmesriikides õiguslikku ebakindlust ning nad oleksid kohustatud eelnevalt teavitama paljudest eri meetmetest, mida ei saaks seejärel jõustada, hoolimata kahtlustest selles osas, kas neid meetmeid võib käsitada uue abina või mitte. [...]”⁽³⁷⁾

Kohtuasjas Gibraltar valitsus vs. komisjon nentis Esimese Astme Kohus järgmist:

„Algne abikava muutub uueks abikavaks ainult siis, kui (riikliku õiguse) muudatus mõjutab algse abikava tegelikku sisu. Sisulise muudatuse puhul, kus uus element on algsest kavast selgelt eraldatav, ei saa olla mingit kahtlust.”⁽³⁸⁾

Hinnangu andmiseks selle kohta, kas abimeetme muudatus muudab olemasoleva abi uueks abiks või mitte, uuris komisjon, kas muudatus on sisulist laadi⁽³⁹⁾. Selles osas on komisjon võtnud arvesse eelise sisu, eelise andmise eesmärki, eelise andmise alust, eelise andmisega mõjutatud isikuid ja asutusi ning rahastamisallikaid. Komisjon ei uurinud kõnealuse abimeetmega mitteseonduvaid seadusemuudatusi.

Üksikmeetmete, näiteks avalikule ringhäälinguorganisatsioonile kehtestatud litsentsitasude osas on komisjon hakanud selle käsit-

lusviisi raames uurima tingimusi, milles asjaomaseid vahendeid kasutatakse. Need tingimused moodustavad kõnealuse abimeetme lahutamatu osa⁽⁴⁰⁾.

Nende juhtumite puhul, kus abimeede seisneb abis, mida ei pakuta konkreetseks tegevuseks (näiteks avalik-õiguslikud äriühingud, millel on riigigarantii vaid sel põhjusel, et see äriühing on loodud riigiettevõttena), keskendus komisjon selle hindamisele, kas asjaomast abimeedet ennast (abikava, mis seisneb riigigarantiis kõikidele riigiettevõtetele) on sisuliselt muudetud. Kuivõrd viimase näite puhul ei moodusta iga abisaaja kohta kehtivad normid abimeetme osa, ei ole komisjon uurinud ka konkreetseid iga abisaaja tegevust reguleerivaid norme. Teisisõnu on komisjon seisukohal, et muudatused laenusaja kohta kehtivates normides ei muuda abikava uueks abiks. See kehtib nii tervet abikava kui ka konkreetset ettevõtet käsitlevate seadusemuudatuste kohta⁽⁴¹⁾. Tõepoolest, vastupidine seisukoht viitaks sellele, et abikavana käsitletav meede muudaks olemasoleva abi teatud abisaajate jaoks uueks abiks, teiste jaoks aga mitte, ning seda vaid põhjusel, et asjaomased seadusemuudatused puudutavad ainult esimesena ja mitte viimasena mainitud abisaajaid. Käesoleval juhul mindaks vastuollu asjaoluga, et meede ise koosnes vaid ühest meetmest.

⁽⁴⁰⁾ Komisjoni 24. aprilli 2007. aasta otsus abijuhtumi E-3/2005 kohta – Saksamaa avalike ringhäälinguorganisatsioonide rahastamine, punktid 200–214; komisjoni otsus juhtumi E-14/2005 kohta – hüvitismaksud Portugali avalikule ringhäälinguorganisatsioonile RTP, punktid 61–80.

⁽⁴¹⁾ Komisjoni 24. aprilli 2007. aasta otsus abijuhtumi E-3/2005 kohta – Saksamaa avalike ringhäälinguorganisatsioonide rahastamine, punkt 215. Avalik-õiguslike asutustena olid Saksamaa riigipangad alati kaetud riigigarantiiga (nn Anstaltslast). Saksamaa Landesbankeniit puudutavas juhtumis E-10/2000 otsustas komisjon, et Anstaltslast on EÜ asutamislepingu eelne asutus. Seega oli pankadele pakutav garantii olemasolev ning Anstaltslast ei tulenenud mitte ainult õiguse üldpõhimõttest, vaid ka hiljem kehtestatud selgesõnalistest sätetest (vt komisjoni 8. mai 2000. aasta kiri Saksamaale sobivate meetmete rakendamiseks juhtumi E-10/2000 puhul, punkt 7, esimene lõik). Järelevalveametile teadaolevalt asutatakse Anstaltslasti saavad Saksamaa pangad tavaliselt eraldi seadusega, mis reguleerib konkreetse panga asutamist ja tegevust. Mitu pank asutati aga pärast EÜ asutamislepingu jõustumist. Riigipankade tegevust reguleerivates õigusaktides on tehtud palju muudatusi. Õigusaktide alusel uute pankade rajamine, ühinemine ja jagamine ning muud riigipankade tegevust reguleerivate õigusaktide muudatused võivad mõjutada ettevõtte tegevust, ühisturu toimimist, konkurentsi või lihtsalt ettevõtetele antava abi tegelikku suurust. Sellele vaatamata ei uurinud komisjon enne otsuse tegemist selle kohta, kas Anstaltslasti näol antavad eelised on käsitletavad olemasoleva abina, millal eri riigiabi saavad pangad on asutatud, ega analüüsinud pankade tegevust või muid pankasid puudutavaid meetmeid. Vt ka komisjoni 16. oktoobri 2002. aasta otsus juhtumi C-68/02 kohta – Prantsusmaa, Electricité de France (EDF), punkt 68 –, kus üks EDFile pakutavatest abimeetmetest, nimelt riigigarantii, tulenes EÜ asutamislepingu eelsest Prantsusmaa õiguse üldpõhimõttest. EDFi tegevus oli aastate jooksul oluliselt muutunud. Samuti oli ettevõtte laienenud uutele turgudele. Sellele vaatamata ei pidanud komisjon enne otsuse tegemist selle kohta, kas asjaomased abimeetmed on käsitletavad uue või olemasoleva abina, tarvilikuks uurida neid faktilisi muudatusi ega EÜ asutamislepingu jõustumise järgseid muudatusi EDFi puudutavates õigusaktides; vt ka komisjoni 16. detsembri 2003. aasta otsus EDFile ning elektri- ja gaasitööstusele antava riigiabi osas (ELT L 49, 22.2.2005, lk 9), punkt 59; komisjoni üleskutse märkuste esitamiseks EÜ artikli 88 lõike 2 alusel juhtumi E-3/2002 kohta, EDF (EÜT C 164, 15.7.2003, lk 7), punktid 53–55.

⁽³⁷⁾ Eespool tsiteeritud otsus kohtuasjas *Namur – Les Assurances du Crédit*, punktid 32 ja 33.

⁽³⁸⁾ Eespool tsiteeritud otsus liidetud kohtuasjades „Gibraltari valitsus vs. komisjon”, punkt 111. Vt ka kohtujurist Fennelly arvamust liidetud kohtuasjades C-15/98 ja C-105/99, Itaalia ja Sardegna Lines, *Servizi Marittimi della Sardegna vs. komisjon*, EKL 2000, lk I-8855, punkt 64.

⁽³⁹⁾ Komisjoni 24. aprilli 2007. aasta otsus juhtumi E-10/2005 (juhtumi C-60/99 alusel) kohta, punkt 33; komisjoni 4. aprilli 2007. aasta otsus juhtumi E-7/2005 kohta Soome garantiikavade osas, punkt 16; komisjoni 20. aprilli 2005. aasta otsus juhtumi E-8/2005 kohta Hispaania ringhäälinguorganisatsiooni RTVE kasuks, punkt 2.2; komisjoni otsus juhtumi E-22/2004 kohta – otsesed eksporditegevusega seonduvad maksusoodustused, punktid 34–35.

Enne kui hakatakse uurima, milliseid seadusemuudatusi tuleb abimeetme käsitlemisel uue või olemasoleva abina arvesse võtta, peab seega otsustama, kas normid, mis käsitlevad üht või mitut abisaajat, moodustavad asjaomase abimeetme osa. Kui ettevõtte saab abi mitme eri ajal kehtestatud abimeetme raames, millel on erinev eesmärk ja õiguslik alus ning millest osa on üksikmeetmed, teised aga abikava osa, peab eri abimeetmeid hindama üksikmeetmete asemel, et anda neile koondhinnaang vaid sel põhjusel, et abisaajad osaliselt või täielikult kattuvad⁽⁴²⁾.

2.3. ERI ABIMEETMETE KÄSITLEMINE UUE VÕI OLEMASOLEVA ABINA

2.3.1. Riigigarantii

Riigiasutuste kõikide kohustuste täitmisele antav riigigarantii tuleneb enne EMP lepingut kehtinud Islandi õiguse kirjutamata põhimõttest. Garantii kehtib kõikidele riigiasutustele vaatamata nende asutamise ajale, tegevusele või tegevuse muudatustele. Seda võimalikku abimeetmet tuleb käsitada abikavana järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa artikli 1 punkti d tähenduses. Võttes taas kord eelduseks, et tegemist on abiga, tuleb abikava algusest peale käsitada olemasoleva abina, mis anti enne EMP lepingu jõustumist (vt järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa artikli 1 punkt b).

Alates EMP lepingu jõustumisest ei ole tehtud ühtegi garantii kui sellise ulatust või ülesannet käsitlevat sisulist ega mittesisulist muudatust. Riigigarantii seadusega nr 121/1997 ja selle hilisemate muudatustega kehtestati väike 0,00625 % garantiipremia kvartali kohta (0,00375 % kvartalis kodumaistelt kohustustelt kuni aastani 2001). See preemia vähendab aga vaid EMP lepingule eelnenud riigigarantii kavast antavat esialgset abi. Seetõttu ei saa esialgset kava käsitada uue abina, vaatamata mis tahes sellega seonduvatele eelistele⁽⁴³⁾.

Peale selle ei viita sellistele muudatustele ükski jaos I.2 kirjeldatud HFFi tegevust käsitlev muudatus. Eelise sisu on jäänud täpselt samaks, nagu ka abi andmise õiguslik alus. Eluasemeseadusega eluasemelaenu süsteemis tehtud muudatused ei muutnud

⁽⁴²⁾ Komisjoni 24. aprilli 2007. aasta otsus juhtumi E-3/2005 kohta – Saksamaa avalike ringhäälinguorganisatsioonide rahastamine, punktid 192–216; komisjoni 20. aprilli 2005. aasta otsus juhtumi E-8/2005 kohta – riigiabi Hispaania avalikule ringhäälinguorganisatsioonile RTVE, punkt 2.2; komisjoni 20. aprilli 2005. aasta otsus juhtumi E-9/2005 kohta – Itaalia, RAI, punktid 25–48.

⁽⁴³⁾ Teine asi on see, kas HFFi vabastamist 1998. aastal kehtestatud garantiipremiast saab käsitada uue abina. Järelevalveamet on otsusega nr 406/08/COL alustanud ametliku uurimismenetluse riigigarantii seadusega nr 121/1997 kehtestatud garantiipremiast vabastamise suhtes.

ka kõnealusest süsteemist palju kaugemale ulatuva ja kõikide riigiasutuste suhtes kehtiva meetme eesmärki⁽⁴⁴⁾. Teisisõnu olid need seadusemuudatused võimalikult abimeetmest täiesti eristatavad ega olnud sellega kuidagi seotud. Seega ei saa garantiikava käesoleva ametliku uurimismenetluse raames määratleda uue abina.

2.3.2. Vabastus tulu- ja kinnisvaramaksust

Riigikassa, riigiasutused ja riigiettevõtted, mille suhtes on riigil piiramatult vastutus, olid tulumaksust ja kinnisvaramaksust vabastatud juba pikka aega enne EMP lepingu jõustumist.

Praegu kehtiva tulumaksuvabastuse aluseks on tulumaksuseaduse nr 90/2003 (mis on tulu- ja kinnisvaramaksu seaduse nr 75/1981 konsolideeritud versioon) artikli 4 lõige 1. Eeldusel, et maksuvabastus on käsitatav abina, peab seda algusest peale võtma kui üldist abikava järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa artikli 1 lõike d tähenduses. Alates EMP lepingu jõustumisest ei ole kõnealuse abikava ulatuse, rahastamise ega ülesande osas tehtud ühtegi sisulist ega mittesisulist muudatust. Pärast 1. jaanuari 1994 jõustunud muudatused eluasemelaenu süsteemis ei muutnud ühtki nendest üldistest maksualastest normidest (ei HFFi ega muu soodustatud isiku suhtes). Eluasemelaenu süsteemi muudatused ei mõjutanud abikava ei sisuliselt ega kaudselt. Tõepoolest, eluasemeseadus ei toonud kaasa maksuvabastuse eesmärgi ega sisu muudatusi. Samuti ei muutnud seadus maksuvabastuse rahastamise allikat ega õiguslikku alust. Seega ei saa tulumaksuvabastust käesoleva ametliku uurimismenetluse raames määratleda uue abina.

Kuni kinnisvaramaksu kehtetuks tunnistanud seaduse nr 129/2004 vastuvõtmiseni vabastati tulu- ja kinnisvaramaksu seaduse nr 90/2003 artikli 4 lõikega 1 ülalmainitud asutused ka kinnisvaramaksu maksmisest. See seadus tegelikult ainult konsolideeris kinnisvaramaksu käsitlevad eespool nimetatud tulu- ja kinnisvaramaksu seadusega nr 75/1981 kehtestatud normid. Tänapäevaks on kinnisvaramaks täielikult kaotatud. Kuni nimetatud maksu kaotamiseni 2004. aastal tuli selliste asutuste

⁽⁴⁴⁾ Selles osas on olukord sarnane komisjoni otsustega Saksamaa ringhäälinguorganite, Poczta Polska, La Poste, EDF jt osas. Nendes otsustes pidi komisjon hindama, kas avalik-õiguslikele äriühingutele antavat riigigarantiiid peaks käsitama uue või olemasoleva abina. Kõikides mainitud otsustes leidis komisjon, et garantiid ennast ei olnud muudetud või olulisel määral muudetud. Garantiist tuleneva abi hindamisel ei andnud komisjon hinnangut sellele, kas asjaomane äriühing oli oma tegevust muutnud (see küsimus ei puudutanud abimeetmet kui sellist), vaid sellele, kas ta sai abi eraldi sätestatud abikavast.

maksuvabastust, juhul kui tegemist oli abiga, käsitada järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa artikli 1 lõike d määratluse alla kuuluva abikavana. EMP lepingu jõustumise ja kinnisvaramaksu kehtetuks tunnistamise vahelisel perioodil ei tehtud maksuvabastuse ulatuse, rahastamise ega ülesande osas ühtegi sisulist ega mittesisulist muudatust; samuti ei mõjutanud eluasemelaenu süsteemis tehtud muudatused maksuvabastuse sisu, eesmärki ega ülesannet. Seega ei saa seda maksuvabastust käesoleva ametliku uurimismenetluse raames uue abina käsitada.

2.3.3. *Intressitoetus*

Nagu eespool osutatud, andis töötajate eluasemefond sotsiaalkorteri üürimiseks väikese intressiga laenu, mille oli kehtestanud valitsus. Fondi rahastati otsestest eelarvelistest vahenditest, mis olid muu hulgas ette nähtud laenukulude katmiseks. Kuna töötajate eluasemefond oli avalik asutus, vastutas Islandi riik kokkuvõttes laenukajuhju kandmise eest, kui otsestest eraldistest ei oleks fondi kahjude katmiseks piisanud.

Eluasemeseadus jättis kõnealuse laenukategorია – sotsiaalkorteri üürimiseks ettenähtud laenu – suures osas muutmata ning HFF jätkas laenu andmist esialgu sama intressimääraga kui enne (vt seaduse ajutine artikkel IX). Seaduse asjaomane artikkel pani ka riigile kohustuse kanda HFFi kulud eelarvelistest vahenditest. Hiljem on neid küsimusi reguleeritud sotsiaalministri ja rahandusministri kokkulepetega (vt jagu I.3.3).

Seoses asutuste ülesehituse muudatustega näitab komisjoni praktika, et abi saavad organid võivad ühinemise, ühenduse lagunemise või muudel põhjustel oma õiguslikku staatust muuta ilma, et sellele oleks abi määratlemisele mingi mõju. See kehtib õigusliku staatuse muutmisel nii eraõiguslike meetmete abil kui ka seaduse alusel või muude avalik-õiguslike meetmete abil⁽⁴⁵⁾. Tõepoolest, eluasemeseadusega muudetud seaduse

⁽⁴⁵⁾ Komisjoni 29. novembri 2007. aasta otsus K(2007) 5778 riigiabi juhtumi C-56/07 kohta – Prantsusmaa, *Garantie illimitée de l'Etat en faveur de La Poste*, punktid 93–97; komisjoni otsus juhtumi E-14/2005 kohta – hüvituskasid Portugali avalikule ringhäälinguorganisatsioonile RTP, punktid 78–80; komisjoni 20. aprilli 2005. aasta otsus riigiabi juhtumi E-10/2005 kohta (juhtumi C-60/99 alusel) – *Redevance radiodiffusion* TF1, punkt 33; komisjoni 8. mai 2001. aasta kiri Saksamaale sobivate meetmete rakendamiseks juhtumi E-10/2000 puhul, Landesbank, punkt 7, esimene lõik. HFFi vabastuse osas garantiitasu maksimisest riigigarantii seaduse nr 121/1997 alusel otsustas järelevalveamet esialgu, et tegemist on uue abiga ning asjaomast meetet peab käsitlema eraldi; vt järelevalveameti 27. juuni 2008. aasta otsus nr 406/08/COL.

nr 97/1993 alusel asutatud nelja avaliku organi süsteemi muutmise ei tohiks iseenesest mõjutada asjaomaste abimeetmete kokkusobivuse hindamist. Tuleb meelde tuletada, et HFF võttis üle kõikide oma eelkäijate varad, õigused ja kohustused ning jätkas nende ülesannete täitmist, näidates sellega, et reformi eesmärk oli kõnealuste asutuste vahelise järjepidevuse hoidmine⁽⁴⁶⁾.

Selle tulemusena tehti valitsuse kehtestatud intressimäärade alusel ning riigieelarveliste vahendite abil (sest asjaomased intressimäärad ei olnud laenukulude katmiseks piisavad) sotsiaalkorteri üürimiseks ettenähtud laenu andmine ülesandeks nii töötajate eluasemefondile kui ka HFFile. Kahe fondi vaheline erinevus seisneb selles, et HFFile eraldatud vahendid on ette nähtud konkreetselt laenukategorია jaoks, töötajate eluasemefondile eraldati aga riigieelarvelisi vahendeid kõikide sotsiaallaenu kategooriate jaoks. See erinevus on tingitud asjaolust, et eluasemeseadus tunnistas muud töötajate eluasemefondi pakutud sotsiaallaenu kategooriad kehtetuks, ning sellest, et lisalaenu (eluasemeseaduse esialgse variandi peamist laenukategoriat) ei rahastatud eelarvelistest vahenditest HFFi kaudu.

Seega ei muutnud eluasemeseadusega tehtud muudatused laenu andmist sotsiaaleluruumide üürimiseks. Teisisõnu, meetme eesmärk jäi samaks⁽⁴⁷⁾. Asjaolu, et eelarvelisi vahendeid eraldatakse nüüd ainult sotsiaaleluruumide üürimiseks ettenähtud laenule, tuleneb sellest, et riik lõpetas otseste vahendite eraldamise muudele sotsiaallaenule. Teatud tegevuste jaoks otseste vahendite eraldamise lõpetamist ei saa käsitada teise meetme rahastamise muutmisena. Seega ei saa eraldiste tühistamine kuidagi mõjutada ülejäänud meetme sisu määratlemist. Pigem saab seda käsitada kui eraldi abimeetme kehtetuks tunnistamist⁽⁴⁸⁾.

⁽⁴⁶⁾ Riigitöötajate pensionifondide seaduse nr 1/1997 artikli 35 kohaselt võib fondi liige valida, kas ta tahab, et tema pensioni suurendataks viimasel töökohal saadud palga suurenemise alusel. Riikliku elumajandusagentuuri direktori arvates oli tema ametipost võrreldav HFFi direktori kohaga, pensionifondi arvates aga mitte. Islandi ülemkohtu 22. jaanuari 2004. aasta otsusega kohtuasjas nr 344/2003 lahenes asi direktori kasuks. Kohtuotsuses oli muu hulgas öeldud, et HFFile on enamjaolt pandud samad ülesanded kui riiklikule elumajandusagentuurile ning tema ülesanne on anda islandlastele hüpoteegiga tagatud laenu. Kohus oli seisukohal, et agentuuri direktori ametipost on ülesannete sisu, ulatuse ja vastutuse osas võrreldav fondi direktori kohaga.

⁽⁴⁷⁾ Komisjoni otsuses juhtumi E-14/2005 kohta – hüvituskasid Portugali avalikule ringhäälinguorganisatsioonile RTP, punktid 63 ja 74 – leidis komisjon, et muudatused Portugali abimeetmetes ei muutnud meetet ennast abiks muu hulgas seetõttu, et riiklike normide muudatused ei muutnud abi andmise eesmärki.

⁽⁴⁸⁾ Komisjoni 16. novembri 2004. aasta otsus 2006/240/EÜ Saksamaa teraviljapiirituse tootjatele suunatud abikava kohta (ELT L 88, 25.3.2006, lk 50), punktid 83 ja 84. Vt ka komisjoni Madalmaade eluasemesektorile antava abi juhtumi E-2/2005 kohta saadetud kirja artikli 17 lõiget 2, kus komisjon leidis, et abi on käsitatav olemasoleva abina isegi juhul, kui otsetoetuste süsteem oleks asendatud riigilaenu ja maksuvabastusega pärast EÜ asutamislepingu jõustumist. Seda seetõttu, et kokkuvõetuna oli nende muudatuste tulemuseks konkurentsi vähenemine.

SFF viitas mitmele eluasemeseadusega tehtud muudatusele ning väitis, et nende tulemusena tuleks HFFile antavat abi käsitada uue abina. Vaatamata muudatuste sisule ei mõjutanud need kõnealust abimeedet kuidagi, sest abimeede katab vaid fondi sotsiaaleluruumide üürimiseks antavatest laenudest tulenevad kahjud. Tõepoolest, üldlaenude ülemmäära tõstmine ei mõjutanud asjaomast laenukategoriat kuidagi. Samuti ei mõjutanud seda laenukategoriat seadusega nr 57/2004 tehtud muudatused, millega eluasemevõlakirjade süsteem kehtetuks tunnistati ja rahaliste laenude süsteemiga asendati. Seaduse nr 97/1993 artiklis 11 sätestatud nõue laenude tagamise kohta esimese ja teise järgu hüpoteekidega ei kehtinud kõnealuse laenukategorია kohta; see kehtis vaid riiklikust ehitusfondist antavate teatavate laenude kohta. Asjaolu, et seda sätet eluasemeseadusesse üle ei võetud, ei oma kõnealuste laenude puhul mitte mingisugust tähtsust.

Kokkuvõttes on järelevalveamet seisukohal, et intressitoetusest tulenevat eelist ei saa käesoleva ametliku uurimismenetluse raames käsitada uue abina.

2.3.4. Dividendi maksmise kohustuse puudumine

Nagu osutatud jaos 3.4, ei ole HFFi sarnased riigiasutused Islandi seaduse põhimõtte kohaselt kohustatud dividende maksuma. See põhimõtte kehtis juba enne EMP lepingu jõustumist ning on kohaldatav kõikide riigiasutuste suhtes vaatamata nende asutamise ajale, tegevusele või tegevuse muudatustele. Selles ei ole pärast EMP lepingu jõustumist tehtud ühtegi sisulist ega mittesisulist muudatust. Eluasemeseaduses ja sellele eelnenud seadustes ei ole asjaomasest põhimõttest kunagi kõrvale kaldutud ega kehtestatud õigusnormi, mis kohustaks HFFi dividende maksuma. Seega ei muutnud eluasemeseadus ega selle muudatused dividendide maksmise kohustuse puudumisest tuleneva eelise ega riigiabi sisu. Samuti ei muutnud eluasemelaenu süsteemi muudatused sellest süsteemist palju kaugemale ulatava ja kõikidele riigiasutustele kehtiva põhimõtte eesmärki. Teisisõnu olid need seadusemuudatused võimalikust abimeetmest täiesti eristatavad ega olnud sellega kuidagi seotud. Seega, kui dividendide maksmise kohustuse puudumist tuleb lugeda abimeetmeks, peab kõnealust meedet käsutama abikavana järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa artikli 1 lõike d tähenduses. Veelgi enam, tegemist on olemasoleva abiga, sest abikava eksisteeris enne EMP lepingu jõustumist (vt järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 II osa artikli 1 lõige d).

Tingimusi, milles eri elamumajandusorganid tegutsesid, oleks saanud uue abi kokkusobivuse hindamisel arvesse võtta üksnes

juhul, kui oleks jõutud järeldusele, et dividendide maksmise kohustusest vabastamine ei tulene Islandi avaliku õiguse põhimõttest, vaid eluasemeseadusest ja selle eelkäijatest. Seega võiks 1. jaanuaril 1994 jõustunud eluasemerahastamise süsteemi muudatused vaid kujuteldaval juhul viidata sellele, et dividendide maksmise kohustuse puudumisega seonduv abi on muutunud olemasolevast abist uueks abiks.

2.4. NELJA VÕIMALIKU ABIMEETME MÄÄRATLEMINE UUE VÕI OLEMASOLEVA ABINA

Eespool kirjeldatud hindamise tulemusena on järelevalveamet seisukohal, et ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses mainitud nelja meedet (riigigarantii, intressitoetus, maksuvabastus ja dividendide maksmise kohustuse puudumine) ei saa käesoleva ametliku uurimismenetluse raames määratleda uue abina.

Seetõttu lõpetab järelevalveamet ametliku uurimismenetluse ning alustab menetlust järelevalve- ja kohtulepingu protokoll nr 3 I osa artikli 1 lõike 1 ja II osa V jao alusel, mis käsitlevad olemasolevat abi.

Ammendava vastuse andmiseks lisab järelevalveamet, et isegi juhul, kui küsimusele oleks lähenetud SFFi soovitatud viisil ning leitud, et eluasemeseadus mängib koos hilisemate muudatustega eespool nimetatud abimeetmete määratlemisel tõepoolest olulist rolli, oleks järelevalveamet ikkagi jõudnud otsusele, et konkreetsed elamumajandussüsteemi muudatused ei olnud seda laadi, mille tõttu oleks tulnud nad olemasolevast abist uueks abiks ümber määratleda:

— esiteks ei saa olemasolevat abi ümber määratleda pelgalt seetõttu, et Island otsustas kehtiva seaduse muutmise asemel kehtestada uue seaduse⁽⁴⁹⁾. Oluline on üksnes see, kas uus seadus tõi asjaomaste abimeetmete osas kaasa selliseid sisulisi muudatusi, mis mõjutaksid meetmete kokkusobivuse hindamist. Selles osas mängis järelevalveameti seisukoha kujundamisel äärmiselt olulist rolli asjaolu, et eluasemeseadus oli eelnevalt kehtestatud süsteemi pikenduseks ning kandis sama eesmärki – võimaldada Islandi elanikel soetada jõukohastel tingimustel eluase. Nagu osutatud jaos 2.2.3.1, oli eluasemeseadusel sama eesmärk mis seadusel nr 97/1993;

— teiseks, nagu ka eespool nimetatud, näitab komisjoni praktika, et abisaaja õiguslikku staatust võib muuta ilma, et sellel oleks abi määratlemisele mingit mõju;

⁽⁴⁹⁾ Komisjoni otsus juhtumis E-12/2005 – Poola, piiramatu riigigaranti Pochtza Polskale, punktid 39–47.

- kolmandaks ei ole HFFi antava võimaliku abimeetme rahastamist eluasemeseaduse ja selle hilisemate muudatustega muudetud;
- neljandaks ei toonud eluasemeseadus peamise laenukategoriat – eluasemevõlakirjade – väljaandmise osas kaasa mitte mingisuguseid muudatusi. Sotsiaalelamumajanduse reformi raames kehtestati eluasemeseadusega uus laenukategoriat – nn lisalaen. Ent tegelikult asendas see laenukategoriat vaid seaduse nr 97/1993 alusel antavaid sotsiaallae-nude kategoriatid. Nagu mainitud ka jaos I.2.2.3.3.3, olid asjaomaste laenude ülemmäärad ja laenusaaajatele kehtestatud tingimused peaaegu samad. Seega seisnes seda liiki laenude suhtes kehtestatud normide peamine erinevus selles, et eluasemeseaduse alusel võis sotsiaalkortereid teatud tingimustel müüa avatud turul turuhinnaga. Järelevalveamet on seisukohal, et kõnealused seadusemuudatused ei muutnud oluliselt võimalike sotsiaallaenu saajate ringi ega laiendanud HFFi tegevust võrreldes tema eelkäijatega. Pealegi ei saa sotsiaallaenu kategooriate kehtetuks tunnistamise tõttu (vt jagu I.2.2.3.3.3) abikava uueks abiks ümber määratleda. Neid muudatusi võib äärmisel juhul käsitada abi tühistamisena;

- viiendaks ei nõustu järelevalveamet SFFiga selles osas, et eluasemeseadus suurendas oluliselt HFFi võimalusi anda ettevõtetele üürikorterite ehitamiseks laenu⁽⁵⁰⁾. Nagu osutatud jaos I.2.2.3.3.2, võis eluasemevõlakirjade süsteemist korterite ehitamisega tegelevatele ettevõtetele laenu anda nii eluasemeseaduse kui ka sellele eelnenud seaduste alusel;

- kuundaks, nagu ka eespool osutatud, tunnistati eluasemevõlakirjade süsteem seadusega nr 57/2004 kehtetuks ning see asendati HFFi antavate rahaliste laenudega. SFFi hinnangul tuleks seda abimeedet selle muudatuse tõttu käsitada uue abina. Ent kõnealune seadus ei muutnud võimalike abisaajate jms osas mitte midagi. Samuti ei muutunud võimaliku abimeetme eesmärk ega rahastamine. Seetõttu on järelevalveamet seisukohal, et muudatused on administratiivset ja tehnilist, mitte aga sisulist laadi;

⁽⁵⁰⁾ SFF viitas siinkohal parlamentaarse komitee esimehe sõnavõtule pärast üldlaenukategoriat käsitleva, hiljem eluasemeseadusena vastu võetud seaduseelnõu artikli 15 lõikest 1 sõna „individuaalne” kustutamist. Punkti 7 vt järgmiselt veebilehelt: <http://www.althingi.is/alttext/122/05/r13133243.sgml>

- seitsmendaks, seadusega nr 120/2004 tõsteti HFFi üldlaenude ülemmäär 90 % kinnisvara hinnatud väärtusest. Selle tagajärjel tunnistati lisalaenusid käsitlev seaduse VII peatükk kehtetuks. Seadus nr 120/2004 ei muutnud midagi HFFi pakutavate avalike teenuste osas. Eluasemeseaduse eesmärk jäi samaks, abisaajaks oli ikka vaid HFF ning tema tegevust sisuliselt ei muudetud. Samuti ei tehtud muudatusi HFFi pakutava laenu saajate osas; 90 % ülempiir oli kehtestatud kõigile⁽⁵¹⁾. Seda olukorda võib võrrelda kohtuasjaga „Keller”, kus esimese astme kohus leidis, et ettevõtetele abi taotlemiseks kehtestatud põhivarade ülemmääratõstmise 7 miljardilt Itaalia liirilt 80 miljardile Itaalia liirile oli sisulist laadi muudatus, millest oleks tulnud komisjoni teavitada. Kohus märkis, et kõnealune muudatus käsitles võimalike abisaajate ringi ning tegi abi saamise võimalikuks uutele taotlejatele⁽⁵²⁾. Abikava muutmine võimalike abisaajate arvu suurendamise kaudu on abikava peamiste aluste muutmine sellises ulatuses, mis võib avaldada mõju abikava kokkuvõttele EÜ asutamislepinguga. Käesoleval juhul ei ole laenude käsitlemisel avaliku teenusena EMP lepingu artikli 59 lõike 2 kohaselt tähtis asjaolu, kas üldlaenude ülemmääraks on 70 % või 90 % kinnisvara hinnatud väärtusest.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Võimalikud HFFi kasuks kehtestatud abimeetmed – riigigarantii, intressitoetus, maksuvabastus ja dividendide maksmise kohustuse puudumine – on käsitatavad olemasoleva abina. Seepärast lõpetatakse ametlik uurimismenetlus uue abi osas.

Artikkel 2

HFFi vabastamine EMP lepingu IX lisa II peatüki punktis 14 osutatud seaduse sätete kohaldamisest ei ole käsitatav riigiabina.

⁽⁵¹⁾ Saksamaa avalike ringhäälinguorganite juhtumi osas otsustas komisjon, et litsentsitasu suurendamist ei saa käsitada uue abina: „Pigem on litsentsitasude suurendamise põhjuseks avalike ringhäälinguorganite poolt avalike teenuste pakkimise ülesande täitmiseks vajalike vahendite puudus. Seetõttu ei ole see kooskõlas komisjoni eelneva praktikaga eristatav esialgsest rahastamiskavast ega kujuta endast sisulist muudatust (eeldusel et avalikku teenust ennast ei ole sisuliselt muudetud).” Eespool tsiteeritud komisjoni 24. aprilli 2007. aasta otsus, punkt 206.

⁽⁵²⁾ Esimese Astme Kohtu 30. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-35/1999, Keller vs. komisjon, EKL 2002, lk II-261, punkt 62.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud Islandi Vabariigile.

Artikkel 4

Ainult ingliskeelne tekst on autentne.

Brüssel, 27. juuni 2008

EFTA järevalveameti nimel

eesistuja
Per SANDERUD

kolleegiumi liige
Kurt JAEGER

PARANDUSED

Komisjoni 4. veebruari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 107/2009 (millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2005/32/EÜ seoses lihtsate digimuundurite ökodisaini nõuetega) parandused

(Euroopa Liidu Teataja L 36, 5. veebruar 2009)

1. Leheküljel 8 põhjenduses 6

asendatakse „Kehtestada tuleks lihtsate digimuundurite elektritarbimise ökodisaini nõuded, et ühtlustada nende seadmete kohta kehtivaid ökodisaini nõudeid kogu ühenduses ning aidata kaasa siseturu toimimisele ja kõnealuste seadmete keskkonnatoime paranemisele.”

järgmisega: „Kehtestada tuleks lihtsate digimuundurite elektritarbimise ökodisaini nõuded, et ühtlustada nende seadmete kohta kehtivaid ökodisaini nõudeid kogu ühenduses ning aidata kaasa siseturu toimimisele ja kõnealuste seadmete keskkonnatoime parandamisele.”

2. Leheküljel 8 põhjenduses 11

asendatakse „Käesolevas määruses sätestatud nõuded peaksid olema ülimuslikud nõuete suhtes, mis on kehtestatud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1275/2008, millega rakendatakse direktiivi 2005/32/EÜ seoses ökodisaini nõuetega elektriliste ja elektrooniliste kodu- ja kontoriseadmete elektritarbimisele ooteseisundis ja väljalülitatult.”

järgmisega: „Käesolevas määruses sätestatud nõuded peaksid olema ülimuslikud nõuete suhtes, mis on kehtestatud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1275/2008, millega rakendatakse direktiivi 2005/32/EÜ seoses ökodisaini nõuetega elektriliste ja elektrooniliste kodu- ja kontoriseadmete elektrenergia tarbimisele ooteseisundis ja väljalülitatud seisundis.”

3. Leheküljel 9 põhjenduse 14 kolmandas lauses

asendatakse „Võrdlusandmed aitaksid tagada teabe laia kättesaadavuse ja juurdepääsetavuse eelkõige VKEde ja väga väikeste ettevõtete jaoks, mis hõlbustaks veelgi parimate kavandamistehnoloogiate kasutuselevõtmist lihtsate digimuundurite energiatarbimise vähendamiseks.”

järgmisega: „Võrdlusandmed aitaksid tagada teabe laia kättesaadavuse ja juurdepääsetavuse eelkõige VKEde ja väga väikeste ettevõtete jaoks, mis hõlbustaks veelgi parimate tehniliste lahenduste kasutuselevõtmist lihtsate digimuundurite energiatarbimise vähendamiseks.”

4. Leheküljel 9 artikli 2 punkti 2 alapunktis b

asendatakse „b) info- või olekunäitur;”

järgmisega: „b) info- või olekuekraan;”.

5. Leheküljel 9 artikli 2 punktis 4

asendatakse „„info- või olekunäitur” – pidevalt töötav funktsioon, mis annab teavet või näitab seadme seisundit kuvaril, sealhulgas kellad;”

järgmisega: „„info- või olekuekraan” – pidevalt töötav funktsioon, mis annab teavet või näitab seadme seisundit kuvaril, sealhulgas kellad;”

6. Leheküljel 9 artikli 2 punktis 8

asendatakse „„tingimusjuurdepääs” – teenuseosutaja kontrollitav ringhäälinguteenus, mille kasutamine eeldab tellitava televisiooniteenusega liitumist.”

järgmisega: „„tingimusjuurdepääs” – teenuseosutaja kontrollitav televisiooniteenus, mille kasutamine eeldab tellitava televisiooniteenusega liitumist.”

7. Leheküljel 11 I lisa punkti 1 sissejuhatavas lauses

asendatakse „1. Üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist ei tohi turule viidud lihtsad digimuundurid ületada järgmisi elektritarbimise piirmäärasid; sisseehitatud kõvakettaga ja/või teise tuuneriga lihtsad digimuundurid on sellest nõudest vabastatud.”

järgmisega: „1. Üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumist ei tohi turule lastud lihtsad digimuundurid ületada järgmisi elektritarbimise piirmäärasid; sisseehitatud kõvakettaga ja/või teise tuuneriga lihtsad digimuundurid on sellest nõudest vabastatud.”.

8. Leheküljel 11 I lisa punkti 1 tabeli esimeses veerus

asendatakse „Näiturifunktsiooni täiendav piirmäär ooteseisundis”

järgmisega: „Näiturifunktsiooni lisapiirmäär ooteseisundis”.

9. Leheküljel 11 I lisa punkti 1 tabeli esimeses veerus

asendatakse „Kõrglahutusega signaalide dekodeerimise täiendav piirmäär”

järgmisega: „Kõrglahutusega signaalide dekodeerimise lisapiirmäär”.

10. Leheküljel 11 I lisa punkti 2 sissejuhatavas lauses

asendatakse „2. Kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist ei tohi turule viidud lihtsad digimuundurid ületada järgmisi elektritarbimise piirmäärasid.”

järgmisega: „2. Kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumist ei tohi turule lastud lihtsad digimuundurid ületada järgmisi elektritarbimise piirmäärasid.”.

11. Leheküljel 11 I lisa punkti 2 tabeli esimeses veerus

asendatakse „Näiturifunktsiooni täiendav piirmäär ooteseisundis”

järgmisega: „Näiturifunktsiooni lisapiirmäär ooteseisundis”.

12. Leheküljel 11 I lisa punkti 2 tabeli esimeses veerus

asendatakse „Kõvaketta täiendav piirmäär”

järgmisega: „Kõvaketta lisapiirmäär”.

13. Leheküljel 11 I lisa punkti 2 tabeli esimeses veerus

asendatakse „Teise tuuneri täiendav piirmäär”

järgmisega: „Teise tuuneri lisapiirmäär”.

14. Leheküljel 11 I lisa punkti 2 tabeli esimeses veerus

asendatakse „Kõrglahutusega signaalide dekodeerimise täiendav piirmäär”

järgmisega: „Kõrglahutusega signaalide dekodeerimise lisapiirmäär”.

15. Leheküljel 12 I lisa punkti 6 alapunktis b

asendatakse „b) mõõtmiste testi parameetrid

- ümbritsev õhutemperatuur;
- katsepinge (V) ja sagedus (Hz);
- elektrivarustussüsteemi harmooniline summaarne moonutustegur;
- toitepinge kõikumine testide ajal;
- testimisaparatuuri, selle seadistust ja vooluahelaid käsitlev teave ja dokumendid;
- sisendsignaali raadiosageduste (maapealsete digitaalülekanne puhul) või vahesagedustena (satelliit-ülekanne puhul);
- MPEG-2 transpordivoos kirjeldatud audio- ja videokatsesignaali;
- juhtimisseadmete häälestus.”

järgmisega: „b) mõõtmiskatse parameetrid

- ümbritsev õhutemperatuur;
- katsepinge (V) ja sagedus (Hz);
- elektrivarustussüsteemi harmooniline summaarne moonutustegur;
- toitepinge kõikumine katsetuste ajal;
- katseaparatuuri, selle seadistust ja vooluahelaid käsitlev teave ja dokumendid;
- sisendsignaali raadiosageduste (maapealsete digitaalülekanne puhul) või vahesagedustena (satelliit-ülekanne puhul);
- MPEG-2 transpordivoos kirjeldatud audio- ja videokatsesignaali;
- juhtimisseadmete häälestus.”

16. Leheküljel 13 II lisa

asendatakse „Liikmesriigi ametiasutused testivad ühtainsat seadet.”

järgmisega: „Liikmesriigi ametiasutused katsetavad ühtainsat seadet.”

17. Leheküljel 13 II lisa

asendatakse „Vastasel juhul testitakse veel kolme seadet. Mudel loetakse käesolevale määrusele vastavaks, kui (vastavalt vajadusele) tööseisundi ja ooteseisundi tingimustel saadud viimase kolme testi keskmine tulemus ei ületa piirmäärasid rohkem kui 10 %.”

järgmisega: „Vastasel juhul katsetatakse veel kolme seadet. Mudel loetakse käesolevale määrusele vastavaks, kui (vastavalt vajadusele) tööseisundi ja ooteseisundi oludes saadud viimase kolme katsetuse tulemuste keskmine ei ületa piirmäärasid rohkem kui 10 %.”

18. Leheküljel 13 II lisa

asendatakse „Liikmesriigi ametiasutused testivad ühtainsat seadet.”

järgmisega: „Liikmesriigi ametiasutused katsetavad ühtainsat seadet.”

19. Leheküljel 13 II lisa

asendatakse „Vastasel juhul testitakse veel kolme seadet. Mudel loetakse käesolevale määrusele vastavaks, kui tööseisundi ja/või ooteseisundi oludes saadud viimase kolme testi keskmine tulemus ei ületa piirmäärasid rohkem kui 0,10 W.”

järgmisega: „Vastasel juhul katsetatakse veel kolme seadet. Mudel loetakse käesolevale määrusele vastavaks, kui tööseisundi ja/või ooteseisundi oludes saadud viimase kolme katsetuse tulemuste keskmine ei ületa piirmäärasid rohkem kui 0,10 W.”

Tellimishinnad aastal 2010 (ilma käibemaksuta, sisaldavad tavalise saatmise kulusid)

<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria väljaanne ainult paberandjal	ELi 22 ametlikus keeles	1 100 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria paberandjal + CD-ROMil aastane väljaanne	ELi 22 ametlikus keeles	1 200 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L-seeria väljaanne ainult paberandjal	ELi 22 ametlikus keeles	770 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> L- ja C-seeria igakuiselt ja kumulatiivselt CD-ROMil	ELi 22 ametlikus keeles	400 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) CD-ROMil, kaks väljaannet nädalas	mitmekeelne: ELi 23 ametlikus keeles	300 eurot aastas
<i>Euroopa Liidu Teataja</i> C-seeria – värbamiskonkursid	konkursside keeled	50 eurot aastas

Euroopa Liidu Teatajat saab tellida Euroopa Liidu 22 ametlikus keeles. Teataja on jaotatud L-seeriaks (õigusaktid) ja C-seeriaks (teave ja teatised).

Iga keeleversioon tuleb tellida eraldi.

Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 920/2005, mis avaldati ELTs L 156 18. juunil 2005 ja milles sätestatakse, et Euroopa Liidu institutsioonid ei ole ajutiselt kohustatud koostama ja avaldama kõiki õigusakte iiri keeles, müüakse ELT iirikeelseid väljaandeid eraldi.

Euroopa Liidu Teataja lisa (S-seeria – avalikud hanked ja pakkumismenetlused) tellimus sisaldab kõiki 23 keeleversiooni ühel mitmekeelsel CD-ROMil.

Soovi korral saab koos *Euroopa Liidu Teataja* tellimusega mitmesuguseid *Euroopa Liidu Teataja* kaasandeid. Kaasannete ilmumisest teavitatakse tellijaid teadaande vahendusel, mis avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.

CD-ROM asendatakse 2010. aasta jooksul DVDga.

Müük ja tellimused

Erinevate tasuliste perioodikaväljaannete tellimusi, k.a *Euroopa Liidu Teataja* tellimust, saab vormistada meie edasimüüjate kaudu. Edasimüüjate nimekiri on kättesaadav järgmisel veebilehel:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm

EUR-Lexi (<http://eur-lex.europa.eu>) kaudu pakutakse otsest ja tasuta juurdepääsu Euroopa Liidu õigusaktidele. Nimetatud veebilehel saab tutvuda *Euroopa Liidu Teatajaga* ning ka lepingute, õigusaktide, kohtupraktika ja ettevalmistatavate õigusaktidega.

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab veebilehelt <http://europa.eu>

